

Wes-Kaapse Raad op Dobbelary en Wedrenne
Jaarverslag 2023/24

WES-KAAPSE RAAD OP
DOBBELARY EN WEDRENNE

JAARVERSLAG

2023/24

DEEL A: ALGEMENE INLIGTING	4
1. ALGEMENE INLIGTING OOR DIE RAAD	4
2. LYS VAN AFKORTINGS/AKRONIEME	5
3. VOORWOORD DEUR DIE VOORSITTER	8
4. OORSIG DEUR DIE HOOFUITVOERENDE BEAMPTE	10
5. VERKLARING VAN VERANTWOORDELIKHEID EN BEVESTIGING VAN AKKURAAKTHEID VAN DIE FINANSIËLE JAARVERSLAG	12
6. STRATEGIESE OORSIG	13
7. WETGEWENDE EN ANDER MANDATE	14
8. ORGANISATORIESE STRUKTUUR	17
DEEL B: PRESTASIE-INLIGTING	20
1. OUDITEUR-GENERAAL SE VERSLAG: VOORAFBEPAAKALDE DOELWITTE	20
2. OORSIG VAN PRESTASIE	20
3. VORDERING OM INSTITUSIONELE TREFKRAG TE VERKRY EN UITKOMSTE TE BEHAAL	32
4. INLIGTING OOR PROGRAMPRESTASIES	32
5. INVORDERING VAN INKOMSTE	44
6. KAPITALE BELEGGING	45
DEEL C: BESTUUR	48
1. INLEIDING	48
2. PORTEFEULJESKOMITEES	48
3. UITVOERENDE GESAG	48
4. REKENINGKUNDIGE GESAG - DIE RAAD	48
5. RISIKOBESTUUR	62
6. INTERNE BEHEERENHEID	65
7. INTERNE OUDIT EN OUDITKOMITEE	65
8. NAKOMING VAN WETTE EN REGULASIES	66
9. BEDROG EN KORRUPTIE	66
10. MINIMALISERING VAN KONFLIK VAN BELANGE	67
11. GEDRAGSKODE	67
12. GESONDHEID, VEILIGHEID EN OMGEWINGSAKE	67
13. MAATSKAPPYSEKRETARIS	67
14. MAATSKAPLIKE VERANTWOORDELIKHEID	67
15. VERSLAG VAN DIE OUDIT- EN RISIKOKOMITEE	68
16. PRESTASIE-INLIGTING OOR NAKOMING VAN DIE BBSEB	71
DEEL D: MENSLIKE HULPBRONBESTUUR	74
1. INLEIDING	74
2. OORSIGSTATISTIEKE VAN MENSLIKE HULPBRONNE	76
DEEL E: NAKOMINGSVERSLAG VAN DIE WOFB	82
1. ONREËLMATIGE, VRUGTELOSE EN WERKLIKE VERLIESE	82
1.1. Onreëlmatige uitgawes	82
1.2. Vrugtelose en verkwistende uitgawes	84
1.3. Bykomende openbaarmaking met betrekking tot werklike verliese ingevolge Artikel 55(2)(b)(i) &(iii) van die WOFB.	85
2. LAAT EN/OF NIE-BETALING VAN VERSKAFFERS	86
3. VOORSIENINGSKETINGBESTUUR	86
3.1. Verkryging op ander wyse	86
3.2. Kontrakvariasies en uitbreidings	86
DEEL F: FINANSIËLE INLIGTING	88

DEEL A: Algemene Inligting

1. ALGEMENE INLIGTING OOR DIE RAAD

NAAM:	Wes-Kaapse Raad op Dobbelary en Wedrenne
FISIESE ADRES:	Fairwayslot 24 Fairway Terraces Parow Kaapstad 7500 Republiek van Suid-Afrika
POSADRES:	Posbus 8175 Roggebaai 8012
TELEFOONNOMMER/S:	+27 21 480 7400
E-POS ADRES:	ceo@wcgrb.co.za
WEBWERF-ADRES:	www.wcgrb.co.za
EKSTERNE OUDITEURE:	Ouditeur-generaal van Suid-Afrika
BANKIERS:	Nedbank
SEKRETARIS VAN DIE RAAD:	Heinrich Brink

2. LYS VAN AFKORTINGS/AKRONIEME

Die volgende lys bevat al die afkortings/akronieme wat regdeur die jaarverslag gebruik word, ongeag op watter afdeling van die jaarverslag dit betrekking het:

Afkorting / Akroniem	Beskrywing
ADFIN	Administrasie en Finansies
AERP	Algemeen-erkende Rekeningkundige Praktyk
BBSEB	Breë-basis Swart Ekonomiese Bemagtiging
BU	Bedryfsuitgawes
BBP	Bruto Binnelandse Produk
BDI	Bruto dobbelary-inkomste
BUM	Beperkte Uitbetalingmasjiene
Capex	Kapitaalbesteding
CATHSSETA	Kultuur, Kuns, Toerisme, Gasvryheid en Sport Sektor Onderwys en Opleiding Gesag
COVID 19	Coronavirussiekte 2019
DB	Diensbillikheid
DHNM	Departement van Handel, Nywerheid en Mededinging
DvA	Departement van Arbeid
Dvi	Departement van Infrastruktuur
FIK	Finansies Inligtingstegnologiesekomitee
FIS	Finansiële Intelligensie Sentrum
FJ	Finansiële Jaarstate
Grondwet	Die Nasionale Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1996
HFB	Hoof Finansiële Beampte
HHA	Hoogste Hof van Appèl
HUB	Hoofuitvoerende Beampte
HvD	Hoof van die Departement
ICU	Internasionale Casino-uitstalling
IDSA	Instituut van Direkteure van Suid-Afrika
IJM	In-jaar Monitering
IKT	Inligting en Kommunikasie-tegnologie
IT	Inligtingstegnologie
JPP	Jaarlikse Prestasieplan
KMB	Korporatiewe Maatskaplike Belegging
Kvi	Koste van Indiensneming
LDT	Langdienstoekenning

ALGEMENE INLIGTING

Afkorting / Akroniem	Beskrywing
LUR	Lid van die Provinsiale Uitvoerende Raad
MH	Menslike Hulpbronne
MHB	Menslike Hulpbronbestuur
Minister	Wes-Kaapse Minister van Finansies en Ekonomiese Geleenthede
MKK	Komitee vir Mensekapitaal
MTBBV	Mediumtermyn Begrotingsbeleidsverklaring
MTUR	Mediumtermyn-uitgaweraamwerk
NDR	Nasionale Raad op Dobbelary
NTR	Nasionale Tesourie-regulasies
NWD	Nasionale Wet op Dobbelary
NWM	Nie-vir-Wins Maatskappy
OBAD	Onafhanklike Berading en Adviesdienste
OGSA	Ouditeur-generaal van Suid-Afrika
OO	Organisatoriese ontwikkeling
ORRO	Onafhanklike Regulerende Raad vir Ouditeure
OOK	Ononderbroke Kragtoevoer
ORB	Ondernemingsrisikobestuur
ORK	Openbare Rekeninge Komitee
PA	Prestasie-aanwyser
PAIA	Wet op die Bevordering van Toegang tot Inligting, 2000
PAJA	Wet op die Bevordering van Administratiewe Geregtheid, 2000
PLO	Provinsiale Lisensiëringsowerheid
POPI	Wet op die Beskerming van Persoonlike Inligting, 2013
PRWK	Provinsiale Regering van die Wes-Kaap
PTR	Provinsiale Tesourie-regulasies
Raad	Kollektief van nie-uitvoerende raadslede
RHP	Rampherstelplan
SA	Senior Advokaat
SAPD	Suid-Afrikaanse Polisie-dienste
SASVD	Suid-Afrikaanse Stigting vir Verantwoordelike Dobbelary
SBP	Standaard Bedryfsprosedure
SKD	Skakelkomitee vir Dobbelary
SKF	Staande Komitee vir Finansies
SKFEGT	Staande Komitee vir Finansies, Ekonomiese Geleenthede en Toerisme
SR	Strategiese Risiko

Afkorting / Akroniem	Beskrywing
TAB	Tegniese Aanwyser Beskrywing
Tipe A BUM-terrein	BUM-persele met tot 5 BUM'e
Tipe B BUM-terrein	BUM-persele met 6 tot 20 BUM'e
Tipe C BUM-terrein	BUM-persele met 21 tot 40 BUM'e
Tipe D BUM-terrein	Onafhanklike BUM-perseeloperateur
TR	Tesourieregulasies
UK	Uitvoerende Komitee
VBD	Voorafbepaalde doelwit
VDK	Verantwoordelike Dobbelarykomitee
VKB	Voorsieningsketteringbestuur
VOT	Vervaardiger van Oorspronklike Toerusting
VPI	Verbruikersprysindeks
WBV	Wet op Beroepsgesondheid en -veiligheid, 1993
Wes-Kaap	Die Provinsie Wes-Kaap
WET	Wes-Kaapse Wet op Dobbelary en Wedrenne, 1996
WGI	Wet op Gelyke Indiensneming
WK	Wes-Kaap
WKDvI	Wes-Kaapse Departement van Infrastruktuur
WKPT	Wes-Kaapse Provinsiale Tesourie
WKRDW	Wes-Kaapse Raad op Dobbelary en Wedrenne
WoA	Wet op Arbeidsverhoudinge
WOFB	Wet op Openbare Finansiële Bestuur, 1999
WVH	Werk van die huis af
WVP	Werkvaardigheidsplan
WWP	Werknemerwelstandsprogram

3. VOORWOORD DEUR DIE VOORSITTER

Ek lê graag die Wes-Kaapse Raad op Dobbelary en Wedrenne (WKRWD) se jaarverslag vir die 2023/2024-verslagtydperk voor. Die WKRWD is met die proklamasie van die Wes-Kaapse Wet op Dobbelary en Wedrenne, Wet 4 van 1996, daarby ingesluit. Ingevolge Bylaag 3C van die WOFB is die WKRWD 'n provinsiale openbare entiteit.

Die WKRWD se hoofmandaat, soos deur wetgewing bepaal, is om die dobbelarybedryf in die Wes-Kaap te reguleer. Sy bykomende mandaat sluit in om op 'n vernuwend en maatskaplik verantwoordelike wyse tot die ekonomie van die Wes-Kaap by te dra.

Die dobbelarybedryf het gedurende die 31 Maart 2024 finansiële jaar aansienlike toename in bruto inkomste beleef en dobbelarybelasting en -heffings ten bedrae van R1,5 miljard is vir die 31 Maart 2024 finansiële jaar deur die Wes-Kaapse Dobbelary- en Wedrenraad ingevorder.

Dobbelary word hoofsaaklik gereguleer deur geskikte, bekwame persone en entiteite te lisensieer om dobbelarybedrywighede in die Provinsie uit te voer en om te verseker dat die dobbelbedryf aan nasionale en provinsiale wetgewing voldoen. Die Raad ontsluit ekonomiese geleenthede deur die lisensieringproses wat dan ook tot ekonomiese transformasie lei.

Die Raad het 'n wetlike mandaat as 'n Reguleerder en lisensie-owerheid om die beginsels van die BBSEB in die industrie wat dit reguleer, af te dwing.

Benewens die BBSEB-doelwitte vir transformasie, het lisensiehouers in verskeie verbintenisse met Korporatiewe Maatskaplike Belegging in die verskillende streke getree. Die WKRWD gaan voort om aan die uitspraak oor die BBSEB (Tsogo Sun Caledon (Pty) Ltd and Others v Western Cape Gambling and Racing Board and Another (Saak no 89/2021) [2022] ZASCA 102 (24 Junie 2022) te voldoen en het 'n beleid vir die Wes-Kaapse Dobbelbedryf geskep wat vir die dobbelbedryf uitgerol word.

Die WKRWD is verheug om aan te dui dat die bedryf R30,7 miljoen tot die Korporatiewe Maatskaplike Belegging-programme (KMB) vir die verslagtydperk bygedra het.

Die wettige aantal Raadslede is sewe nie-uitvoerende lede. Hierdie sewe lede is die kollektiewe Rekenpligtige Gesag van die WKRWD. Die kworum vir 'n Raadsvergadering is vyf lede. Gedurende die oorsigjaar het die WKRWD sewe aangestelde lede gehad en is gevolglik konstitusioneel volledig.

Raadslede se bepalings word in Deel C vanaf bladsy 4 uitgebeeld.

Die Ministerie stel tans raadslede vir 'n termyn van vier jaar aan. Dit bied kontinuïteit en gee aan Raadslede tyd om hulself te bekwaam om hul funksies by die WKRWD met vaardigheid uit te voer.

Die personeelstruktuur van die WKRWD is vir ten minste die laaste 15 jaar konstant. Die dobbelbedryf het egter gedurende hierdie tydperk eksponensieel ontwikkel en gegroei met die gevolg dat die WKRWD se hulpbronne om sy funksies optimaal te bereik onder groot druk is om aan die verwagtinge van lisensiehouers te voldoen.

Die WKRWD het 'n diensverskaffer aangestel om sy struktuur en die hulpbronne wat nodig is om sy mandaat doeltreffend na te kom, te evalueer. Hierdie beoordeling is deur die WKRWD-raad voltooi en goedgekeur, maar die Raad sal finansiële hulp benodig om die voorgestelde aanbevelings te befonds.

Alle besluite wat finansiële implikasies inhou is egter aan ministeriële goedkeuring onderhewig en die WKRWD het dus nie die gesag om sy inkomstestroom te verhoog sonder die goedkeuring van die betrokke Minister nie.

Mnr C Bassuday
Voorsitter van die Raad

Die WKRWD se inkomstestrome word deur wetgewing bepaal en aangesien dit geen magtiging het om enige wysigings aan te bring nie is die Raad dus van die Wes-Kaapse Regering afhanklik vir enige wetgewingwysigings.

In 'n onlangse openbare entiteitsoorsig deur die WKPT is bevind dat die WKRWD se vergoeding vir senior personeel van die laagste in provinsiale openbare entiteite was. In vergelyking met die ander Suid-Afrikaanse regulerende dobbelaryrade, is die vergoedingstruktuur ook laer as die meeste van hulle. Dit is tot nadeel van die WKRWD wat derhalwe die risiko loop om van sy belangrike werknemers aan ander entiteite af te staan.

Die Raad het besit geneem van sy nuutverworwe kantoorakkommodasie by Fairwayslot 24, en is tans besig om 'n toepaslik gekwalifiseerde projekbestuurder te vind om die gebou op te knap en toe te rus.

Nieteenstaande die uitdagings het die WKRWD sy mandaat nagekom.

Die WKRWD het 'n ongekwalifiseerde oudituitskoms behaal en 74% van sy prestasie-aanwysers bereik.

Mediumtermyn doelwitte

Die proses om die tipe B-BUM'e van stapel te stuur is goed op dreef en ontplooiing behoort teen die derde kwartaal van die 2024/25-finansiële jaar te begin. Daarbenewens sal die WKRWD sy bekendstelling van tipe C- en D-BUM'e sowel as Bingo hersien en beplan. Dit sal nie net 'n marginale uitwerking op die WKRWD se inkomstestroom sowel as belasting vir die WKD Fiskus hê nie, maar ook ag slaan op die versoek van die bedryf dat hierdie wetgewende aanbiedinge beskikbaar gestel word.

Die WKRWD sal, ten spyte van dit alles, met toegewyde aandag die samelewing teen die oorstimulering van dobbelary beskerm, 'n regverdige en lewensvatbare dobbelbedryf in die Wes-Kaap Provinsie bevorder, en ekonomiese bemagtiging van histories-benadeeldes en die bevordering van ekonomiese groei, ontwikkeling en indiensneming voorstaan.

Navorsing om verantwoordelike dobbelmaatreëls in die Wes-Kaapse dobbelbedryf te verbeter word indringend deur die WKRWD ondersoek asook beleide en planne wat ontwikkel is vir gefaseerde instelling regdeur die bedryf.

Die WKRWD sal gedurende die 2024/5 fiskale jaar sy Strategiese Plan vir die tydperk 2025-2030 ontwikkel.

Erkennings

Ek gee hiermee erkenning en dank aan die Provinsiale Minister Mireille Wenger vir haar onskatbare ondersteuning en begrip van die WKRWD, die WKPT, die SKF en die ORK vir hul ondersteuning en leiding, mede-raadslede, die WKRWD Oudit- en Risikokomitee vir hul toesig en leiding om die Raad se mandaat te bereik en die WKRWD se uitvoerende gesag en werknemers wat nieteenstaande kompleksiteite en hindernisse as gevolg van onvoldoende hulpbronne hul pligte doeltreffend uitgevoer het. Hulle pogings word erken en met dank waardeur.

Claude Bassuday
Voorsitter
Wes-Kaapse Raad op Dobbelary en Wedrenne
31 Julie 2024

4. OORSIG DEUR DIE HOOFUITVOERENDE BEAMPTTE

Aanvaar asseblief 'n oorsig van die Wes-Kaapse Raad op Dobbelary en Wedrenne se finansiële prestasie vir die fiskale jaar geëindig 31 Maart 2024.

Die WKRDW was nie in staat om gedurende die tydperk onder oorsig finansiële selfvoorsiening te bereik nie en hierdie tendens sal na verwagting gedurende die 2024/25-finansiële jaar voortduur. Die Wes-Kaapse Wysigingswet op Dobbelary en Wedrenne (Wet 19 van 2021) wat bedoel was om die WKRDW van 'n moontlikheid te voorsien om finansiële selfvolhoubaarheid te bereik, is herroep. Dit laat die WKRDW steeds afhanklik van die Wes-Kaapse Regering om sy begrotingstekort deur middel van 'n staatstoelaag te befonds. Die WKRDW is slegs gemagtig om gewettigde fondse in te samel wat, aangesien die eksklusiwiteitsfooie verval het, nie voldoende was om sy bedrywighede te finansier nie.

Die WKRDW se gekombineerde OPEX- en CAPEX-begroting vir die tydperk onder oorsig was R108,3 miljoen. Sy werklike gesamentlike OPEX- en CAPEX-besteding het R98,5 miljoen beloop. Tesame met 'n oorinsameling van fooie, het die WKRDW 'n kontantsurplus van R15,8 miljoen vir die jaar onder oorsig behaal.

Die WKRDW is ten volle bewus van sy mandaat en poog om dit met sy beskikbare hulpbronne na te kom. Vir hierdie doel poog die WKRDW om sy mandaat op die mees koste-effektiewe wyse na te kom en streef daarna om soveel moontlik van sy begrotingsbefondsing te bespaar sonder om sy mandaat in te boet. Besparings in begroting-vergelykbare uitgawes was R9,8 miljoen vir die jaar onder oorsig.

Met die toenemende uitbreiding van die dobbelbedryf in die Wes-Kaap, is die menslike hulpbronne skaars en onvoldoende vir die doeleindes van die WKRDW. Die steeds toenemende vraag na menslike hulpbronne is 'n teelaarde vir 'n ondergemotiveerde personeeldiens. Tot op hede het werknemers van die WKRDW daarin geslaag om leemtes te vul en om in te staan waar nodig om sy mandaat na te kom, maar die eise aan personeel kan nie volgehou word nie. Soos deur die Voorsitter genoem het die WKRDW 'n hersiening van sy struktuur aangevra en die voorstel goedgekeur. Die nodige befondsing om die voorstel in te stel is egter nog nie beskikbaar nie en eise aan die werknemers sal dus dienooreenkomstig voortgesit moet word.

Meer as R1,5 miljard is vir die jaar onder oorsig deur belastingoudits en bevestigde dobbelbelasting vir die Wes-Kaapse fiskus deur die WKRDW ingevorder.

Hierdie toename in die Wes-Kaapse dobbelbedryf het die WKRDW se behoefte benadruk om sy hulpbronne te vergroot vir dienslewering in die bedryf, verbetering van sy verantwoordelike dobbelary maatreëls en om regverdige verspreiding van die KMB-befondsing te verseker.

Die WKRDW is besig om tipe B-BUM'e uit te rol en sal in die derde kwartaal van die 2024/5 fiskale jaar hieraan uitvoering gee. Dit sal dobbelbelasting verhoog, maar sal nie 'n beduidende toename in inkomste vir die WKRDW inhou nie. Die Raad sal die ontplooiing van ander wetgewende dubbelaanbiedinge hersien en oorweeg in 'n poging om sy inkomstestroom te verbeter. Hierdie aanbiedinge sal egter nie in die 2024/25-finansiële jaar ingestel word nie.

Die WKRDW het onlangs twee van sy uitvoerende personeel sowel as belangrike personeel in sy voorsieningsketteringbestuursafdeling verloor. Die belangrikste oorsaak hiervoor was die verskil in vergoeding aan werknemers in dieselfde kategorie tussen die verskillende Suid-Afrikaanse Dobbelaryrade en dié van die Stad Kaapstad. Hierdie tendens sal na verwagting nie binnekort gestuit word nie en die Raad oorweeg sy opsies om belangrike werknemers te behou.

Mnr P Abrahams
Hoofuitvoerende Beampte

Die WKRDW het sy nuwe kantoorakkommodasie in besit geneem, maar soos deur die Voorsitter in sy verslag gemeld, word volle okkupasie later in die huidige finansiële jaar verwag. Op die oomblik gebruik die WKRDW 'n hibriede werk-van-huis/werk-van-kantoor-stelsel totdat die gebou ten volle benut kan word.

Kostestygings en dienste wat deur die Dvl hanteer sou word moet nou deur die WKRDW gefinansier word. Dit bly 'n onvoltooide begrotingsprojek en word dringend aangespreek. Daar is geen ander onvoltooide begrotingsprojekte nie.

Die WKRDW gaan voort om as 'n lopende saak-entiteit te funksioneer en het vir toelaes deur die WKR begroot om sy begrotingstekort te finansier. Die Raad sal egter finansiële steun moet vind om sy behoefte aan verhoogde menslike kapitaalhelpbronne te finansier. Hierdie aangeleentheid geniet aandag en sal tydens die Raad se nuwe strategie-beplanning bespreek word.

Die WKRDW het die OGSA se aanbevelings uitgevoer en streef steeds na volle nakoming van alle voorskrifte en instruksies.

Erkennings

Die WKRDW erken met dank die bydrae en ondersteuning van sy jaareinde 31 Maart 2024 Minister, Me M Wenger, die goeie advies van die SKF en die ORK sowel as die bystand van die WKPT, die OG (SA) en sy Interne Ouditeure.

Dit is met dankbaarheid dat die WKRDW erkenning gee aan die reuse pogings en toewyding van sy Raadslede, die Oudit- en Risikokomitee en werknemers van die WKRDW vir hul bydrae tot die sukses van die 2023/24 finansiële jaar.

Die WKRDW wens advokaat Deidre Baartman sukses toe in haar portefeulje as Minister van Finansies en as die verantwoordelike Minister vir die Wes-Kaapse Raad op Dobbelary en Wedrenne.

Mnr P Abrahams
Hoofuitvoerende Beampte
Wes-Kaapse Raad op Dobbelary en Wedrenne
31 Julie 2024

5. VERKLARING VAN VERANTWOORDELIKHEID EN BEVESTIGING VAN AKKURAAKTHEID VAN DIE FINANSIËLE JAARVERSLAG

Na die beste van ons kennis en oortuiging bevestig ons die volgende:

Alle inligting en bedrae wat in die jaarverslag geopenbaar word, stem ooreen met die finansiële jaarstate wat deur die Ouditeur-generaal geaudit is. Die jaarverslag is volledig, akkuraat en is vry van enige weglatings. Die jaarverslag is opgestel in ooreenstemming met die riglyne vir die jaarverslag soos uitgereik deur die Nasionale Tesourie. Die Finansiële Jaarstate (Deel F) is opgestel in ooreenstemming met die AERP-standaarde wat op die Raad van toepassing is.

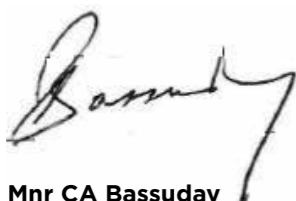
Die Rekenpligtige Gesag is verantwoordelik vir die voorbereiding van die finansiële jaarstate en vir die oordeel wat in hierdie inligting gemaak word. Die Rekenpligtige Owerheid is verantwoordelik vir die daarstelling en instelling van 'n interne beheerstelsel wat ontwerp is om redelike versekering te gee oor die integriteit en betroubaarheid van die prestasie- en menslike hulpbronne-inligting en die finansiële jaarstate.

Die eksterne ouditeure word aangestel om 'n onafhanklike mening oor die finansiële jaarstate uit te spreek.

Na ons mening is die jaarverslag 'n regverdige weerspieëling van die bedrywighede, inligting oor menslike hulpbronne en die finansiële sake van die Raad vir die finansiële jaar geëindig 31 Maart 2024.

Mnr P Abrahams
Hoofuitvoerende Beamppte
Wes-Kaapse Raad op Dobbelary en Wedrenne
31 Julie 2024

Mnr CA Bassuday
Voorsitter van die Raad
Wes-Kaapse Raad op Dobbelary en Wedrenne
31 Julie 2024

6. STRATEGIESE OORSIG

6.1 Visie

Om erken te word as die toonaangewende regulerende dobbelgesag vir vernuwende, volhoubare sakepraktyke en die maksimalisering van ekonomiese geleenthede op 'n sosiaal-verantwoordelike wyse.

6.2 Missie

Om dobbelary in die Wes-Kaapse Provinsie te beheer en te reguleer om:

- 'n stabiele, regverdige, konsekwente en effektiewe regulatoriese omgewing te skep;
- openbare sekerheid en vertroue in 'n omgewing vry van korrupsie en onwettige dobbel- en weddery-aktiwiteite te bevorder; en
- op 'n innoverende en maatskaplik-verantwoordbare wyse tot die ekonomie van die Wes-Kaap by te dra.

6.3 Waardes

In die uitvoering van hul kollektiewe funksies heg die Raad en sy kantoor die hoogste waarde aan:

- **Integriteit**
Die kenmerk om op 'n standvastige wyse aan 'n morele of etiese kode te voldoen en hoë professionele standaarde te handhaaf.
- **Deursigtigheid en aanspreeklikheid**
Die beginsel dat die Raad sy sake op 'n toeganklike, duidelike en sigbare wyse sal bedryf met toegang tot sy aktiwiteite en verantwoordbaarheid aan belanghebbendes en die algemene publiek.
- **Bevoegdheid**
Om 'n bevoegde en responsiewe regulerende owerheid te hê.
- **Vernuwing**
Om doeltreffende besigheidspraktyke met vernuwende oplossings en idees te skep.

7. WETGEWENDE EN ANDER MANDATE

7.1 Grondwetlike mandaat

Die Raad se grondwetlike mandaat is afgelei van Bylae 4 van die Grondwet. Dit bepaal dat die regulering van casino's, wedrenne, dobbelary en weddenskappe (uitgesluit loterye en sportpoele) 'n gelyklopende wetgewende bevoegdheid van beide die provinsiale en nasionale wetgewers is. Die Raad moet, met die uitoefening van sy bevoegdhede en die uitvoering van sy mandaat, die fundamentele regte van alle persone, soos verskans in Hoofstuk 2 van die Grondwet, nakom. Hoofstuk 6 van die Grondwet bepaal, onder andere, die wetgewende bevoegdheid van die verskillende provinsiale wetgewers. Verder los dit konflikte op gebiede van ooreenstemmende wetgewende bevoegdhede tussen nasionale en provinsiale wetgewing op. Hoofstuk 6 is van toepassing op die Raad se funksionering met betrekking tot sy insette ten opsigte van voorgestelde wysigings aan die Wes-Kaapse Wet op Dobbelary en Wedrenne, Wet 4 van 1996.

7.2 Wetgewende mandaat

Die volgende nasionale en provinsiale wetgewende verordeninge is van toepassing op die Raad se werksaamhede:

Wet op Basiese Diensvoorwaardes, 1997 (Wet 75 van 1997) soos gewysig

Hierdie Wet skets die basiese diensvoorwaardes vir werkplekke in Suid-Afrika en het 'n direkte invloed op werknemers van die Wes-Kaapse Raad op Dobbelary en Wedrenne.

Breë-basis Swart Ekonomiese Bemagtigingswet, 2003 (Wet 53 van 2003) en Kodes soos gewysig

Hierdie Wet vorm die wetgewende raamwerk vir die bevordering van swart ekonomiese bemagtiging en bemagtig die Minister van Handel en Nywerheid om kodes van goeie praktyk uit te reik en voorsiening te maak vir aangeleenthede wat daarmee verband hou. Die Raad dwing die wetgewende en beleidsdoelwitte oor Breë-basis Swart Ekonomiese Bemagtiging af deur die oplegging van lisensievoorwaardes aan lisensiehouers en voldoen aan die voorskrifte wat bindend op die Raad as 'n openbare entiteit is.

Wet op Vergoeding vir Beroepsbeserings en -siektes, 1993 (Wet 130 van 1993) soos gewysig

Hierdie Wet is 'n wetlike raamwerk vir ongeskiktheidsvergoeding as gevolg van beroepsbeserings of siektes wat werknemers opgedoen het tydens hulle aan diens was of vir dood as gevolg van sodanige beserings of siektes; en om voorsiening te maak vir aangeleenthede wat daarmee verband hou.

Wet op Rampbestuur, 2002 (Wet 57 van 2002) soos gewysig en Regulasies

Hierdie Wet is 'n wettige raamwerk vir 'n geïntegreerde en gekoördineerde rampbestuursbeleid wat op die voorkoming of vermindering van ramprisiko, die versagting van ernstige rampe, noodgereedheid, vinnige en doeltreffende reaksie op rampe en na-rampherstel ingestel is. Dit maak voorsiening vir nasionale, provinsiale en munisipale rampbestuursentrums met aandag op die rehabilitasie en funksionering van hierdie sentrums. Dit maak verder voorsiening om die funksies van die Nasionale Rampbestuur-adviesforum in ooreenstemming met die Suid-Afrikaanse Nasionale Platform vir Ramprisikovermindering te bring.

Wet op Gelyke Indiensneming, 1998 (Wet 55 van 1998) soos gewysig

Hierdie Wet is die wetlike raamwerk vir die uitkakeling van onbillike diskriminasie in die werkplek en skryf die prosesse en prosedures voor wat die Raad moet instel om 'n diverse en bevoegde werksaamhede daar te stel wat breedweg verteenwoordigend van die demografie van die Wes-Kaap is.

Wet op Finansiële Intelligensiesentrum, 2001 (Wet 38 van 2001), soos gewysig ("FIS-wet")

Die FIS-wet het die Finansiële Intelligensiesentrum en Geldwassery-adviesraad in die lewe geroep om geldwassery en finansiering van terroriste en verwante aktiwiteite te bekamp. Ingevolge die wysiging aan die wetgewing is die Raad, saam met ander Provinsiale Dobbelrade, nie meer 'n toesighoudende liggaam nie, nieëstaande die feit dat die lisensiehouers van die Raad verantwoordbare instellings is.

Wet op die Raamwerk vir Interregeringsverhoudinge, 2005 (Wet 13 van 2005)

Hierdie Wet vestig 'n raamwerk vir die nasionale regering, provinsiale regerings en plaaslike regerings om interregeringsverhoudinge te bevorder en te bemiddel om voorsiening vir meganismes en prosedures te maak om interregeringsgeskille te bemiddel en te bevorder en om voorsiening te maak vir aangeleenthede wat daarmee verband hou.

Wet op Arbeidsverhoudinge, 1995 (Wet 66 van 1995) soos gewysig ("WOA")

Die WAV reguleer en lei die Raad, om as 'n werkgewer, uitvoering te gee aan die regte, pligte en strukture wat ingevolge daardie Wet geskep is en sodoende arbeidsharmonie en demokratisering van die werkplek te verseker.

Wet op Nasionale Dobbelary, 2004 (Wet 7 van 2004) en Regulasies

Hierdie Wet sit die bevoegdhede van die nasionale en provinsiale dobbelrade met betrekking tot die regulering en beheer van dobbel en wedrenne in Suid-Afrika uiteen. Hierdie Wet, tesame met die Wes-Kaapse Wet op Dobbelary en Wedrenne, 1996, en die onderskeie Regulasies wat daarvolgens aanvaar is, is die statutêre mandaat van die Raad as Reguleerder. Hierdie Wet maak verder voorsiening vir eenvormige norme en standaarde vir dobbelary en wedrenne in die hele Republiek.

Wet op Beroepsgesondheid en -veiligheid, 1993 (Wet 85 van 1993) soos gewysig

Hierdie Wet maak voorsiening vir die gesondheid en veiligheid van persone by die werk en vir die gesondheid en veiligheid van persone tydens die gebruik van die aanleg en masjinerie, die beskerming van persone teen gesondheids- en veiligheidsgevaare wat uit of in verband met die werkplek ontstaan, en om voorsiening te maak vir aangeleenthede wat daarmee verband hou.

Wet op Raamwerk vir Voorkeurverkrigingsbeleid, 2000 (Wet 5 van 2000) en Regulasies

Hierdie Wet vorm die raamwerk waarvolgens die Raad uitvoering moet gee aan die Grondwetlike imperatief om 'n billike, regverdige, deursigtige en kostedoeltreffende voorkeurverkrigingsbeleid en -stelsel in te stel.

Wet op die Bevordering van Toegang tot Inligting, 2000 (Wet 2 van 2000) ("PAIA")

Die PAIA skryf die statutêre proses voor waarvolgens aansoeke of versoeke om toegang tot inligting oorweeg en verwerk word en gee uitvoering aan die grondwetlike reg op toegang tot inligting. Dit is van toepassing op beide private entiteite of organisasies en openbare instansies.

Wet op die Bevordering van Administratiewe Geregtigheid, 2000 (Wet 3 van 2000) ("PAJA")

Die PAJA is uitgevaardig ingevolge artikel 33 van die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, om uitvoering te gee aan die reg op administratiewe optrede wat wettig, redelik en prosedureel billik is en die reg om skriftelike redes vir administratiewe optrede te versoek. As 'n openbare instansie is die Raad verplig om uitvoering aan die beginsels van prosedureel billike administratiewe optrede te gee soos deur hierdie Wet voorgeskryf.

Wet op die Beskerming van Persoonlike Inligting, 2013 (Wet 4 van 2013) ("POPI") soos gewysig

POPI se doelwitte is, onder andere, om die beskerming van persoonlike inligting wat deur openbare en private liggame verwerk word, te bevorder; om sekere voorwaardes in te stel om minimum vereistes vir die verwerking van persoonlike inligting te bepaal; en om voorsiening te maak vir die daargestelling van 'n Inligtingsreguleerder om sekere bevoegdhede uit te oefen en om sekere pligte en funksies ingevolge hierdie Wet uit te voer. Sekere bepalinge van die POPI het op 11 April 2014 in werking getree. Artikels 2 tot 38; 55 tot 109; 111; en 114(1), (2) en (3) het op 1 Julie 2020 in werking getree, en artikels 110, en 114(4) op 30 Junie 2021. Die gevolg hiervan is dat alle organisasies teen 1 Julie 2021 aan die POPIA moes voldoen.

Openbare Finansiële Bestuur, 1999 (Wet 1 van 1999) ("WOFB") soos gewysig

Die Raad is 'n Bylaag 3C Provinsiale Openbare Entiteit en is gebonde aan die finansiële en begrotingsbestuursvoorskrifte van hierdie Wet. Die belangrikste doelwit van die WOFB is om seker te maak dat alle inkomste, uitgawes, bates en laste van staatsinstellings en -departemente doeltreffend en bekwaam bestuur word. Die WOFB maak voorsiening vir die verantwoordelikhede van persone aan wie finansiële bestuur in die regering toevertrou is en om voorsiening te maak vir aangeleenthede wat daarmee verband hou.

Wet op Vaardigheidsontwikkeling, 1998 (Wet 97 van 1998)

Hierdie Wet verskaf 'n institusionele raamwerk om nasionale, sektor- en werksplekstrategieë te ontwerp en in te stel om die vaardighede van die Suid-Afrikaanse werksmag te ontwikkel en te verbeter; om daardie strategieë in die Nasionale Kwalifikasieraamwerk wat in die Wet op die Suid-Afrikaanse Kwalifikasieowerheid, 1995, beoog word in te sluit; om voorsiening te maak vir leerlingskappe wat tot erkende beroepskwalifikasies sal lei; om voorsiening te maak vir die finansiering van vaardigheidsontwikkeling deur middel van 'n heffing-toelaagskema en 'n Nasionale Vaardigheidsfonds; om voorsiening te maak vir indiensnemingsdienste en dit te reguleer; en om voorsiening te maak vir aangeleenthede wat daarmee verband hou.

Wet op heffing vir Vaardigheidsontwikkeling, 1999 (Wet 9 van 1999)

Hierdie Wet maak voorsiening vir die oplegging van 'n heffing vir vaardigheidsontwikkeling en vir aangeleenthede wat daarmee verband hou.

Die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika (Wet 108 van 1996)

Dit is die hoogste wet van die land en omskryf, onder meer, Suid-Afrika se regeringstelsel, die rol en verantwoordelikhede van die verskillende sfere van regering, basiese menseregte van alle burgers, en skep 'n aantal Grondwetlike instellings.

Wes-Kaapse Wet op Dobbeldary en Wedrenne, 1996 (Wet 4 van 1996) soos gewysig en Regulasies

Dit is die primêre wetgewing wat die Raad se regulatoriese funksies en bevoegdhede beheer. Dit gee, onder meer, 'n uiteensetting van die instelling en werksaamhede van die Raad, die tipe lisensies wat die Raad by magte is om te oorweeg asook die Raad se bronne van befondsing. Dit maak verder voorsiening vir die oplegging van statutêre belasting en fooie betaalbaar deur lisensiehouers, sowel as administratiewe boetes vir nie-nakoming.

7.3 Beleidsmandaat

Wes-Kaapse Dobbeldary- en wedrenbeleidsbepalings, 1999

Die Beleidsbepalings wat deur die Uitvoerende Raad aanvaar is, voorsien beleidsoorwegings om lisensies in verskillende kategorieë uit te reik, aansoekriteria wat oorweeg moet word, en verpligte bodvoorskrifte vir casino-operateurlisensies. Op 2 Julie 2021 het die hooggeregshof klousule 1.1(b) van die 1999-beleidsbepalings, wat die streekeksklusiwiteit vir die vyf casino's in die provinsie ingestel het, as ongeldig en van geen krag en effek verklaar nie. Die Hof het verder bepaal dat Klousule 1.1(c) en (d), wat die 10-jaar eksklusiwiteitstydperk spesifiseer wat op casino-operateurlisensies van toepassing is, met verloop van tyd verstryk het en nie meer geldig is nie. Die Hof het verder bevestig dat ingevolge die Wet, die Raad gemagtig is om aansoeke vir hervestiging van 'n casino te oorweeg.

8. ORGANISATORIESE STRUKTUUR

Soos op 31 Julie 2024

1. OUDITEUR-GENERAAL SE VERSLAG: VOORAFBEPAALED DOELWITTE

Die Ouditeur-generaal van Suid-Afrika volg die nodige ouditprosedures vir prestasie-inligting om redelike versekering in die vorm van 'n ouditgevolgtrekking te gee. Die gevolgtrekking van die ouditprestasie teenoor voorafbepaalde doelwitte word in die verslag aan bestuur ingesluit. Die bevindinge oor voorafbepaalde doelwitte word in die afdeling, "Verslag oor jaarlikse prestasieverlag" van die ouditeur se verslag ingesluit.

Verwys na bladsy 89 van hierdie Verslag vir die Ouditeursverslag, gepubliseer as Deel F: Finansiële Inligting.

2. OORSIG VAN PRESTASIE

2.1 DIENSLEWERINGOMGEWING

2.1.1 TOESIG OOR DIE RAAD

Die Wes-Kaapse Raad op Dobbelay en Wedrenne (WKRWD) is 'n statutêre liggaam wat ingevolge die Wes-Kaapse Wet op Dobbelay en Wedrenne saamgestel is. Daar is twee vlakke van toesig oor die Raad se sake. Op nasionale vlak doen die NDR oorsig-evaluasies en op provinsiale vlak doen die Raad aan die Provinsiale Tesourie en die Wes-Kaapse Provinsiale Minister van Finansies verslag. Die Provinsiale Parlementêre Oorsigkomitees is die Staande Komitee vir Finansies en die Komitee vir Openbare Rekeninge.

Die WKRWD is 'n Bylaag 3C WOFB provinsiale openbare entiteit met die unieke posisie om die Wes-Kaapse Provinsiale Tesourie as toesig of verantwoordelike departement te hê. Die reguleerders van dobbelay in die oorblywende agt provinsies doen verslag aan die Departement van Ekonomiese Ontwikkeling wie se hoofmandaat dit is om ekonomiese ontwikkeling tot groter voordeel van die openbare publiek te bevorder en dus ekonomiese geleenthede te skep.

2.1.2 BELANGHEBBENDES

As 'n provinsiale openbare entiteit, het die Raad 'n wye verskeidenheid belanghebbendes. Dit sluit die Wes-Kaapse Provinsiale Regering in, die Wes-Kaapse Minister van Finansies, die Wes-Kaapse Provinsiale Tesourie, personeel van die Dobbelayraad, gelisensieerde dobbelay- en wedderyentiteite, die Wes-Kaapse bevolking, verskaffers, die omgewing en die media. Minister Deidré Baartman is op 13 Junie 2024 as Provinsiale Minister van Finansies aangestel. Die WKRWD se beleid vir belanghebbendes vorm die meganisme en prosesse om konstruktiewe verbintenisse met sy belanghebbendes te ondersteun.

Die Nasionale Raad op Dobbelay doen toesig-beoordelings oor die PLO's ten opsigte van die regulatoriese aangeleenthede wat in Artikel 33 uiteengesit word, gelees met artikel 34 van die Nasionale Dobbelaywet. Daar word van die Raad verwag om inligting te deel rakende die verskillende aangeleenthede soos uiteengesit in Artikel 35 van die Nasionale Dobbelaywet en dit aan die Nasionale Dobbelayraad voor te lê.

Lisensiehouers van die Raad kry die geleentheid om Komiteevergaderings by te woon, en in sekere gevalle ad hoc Raadsvergaderings om verhoë aan die Raad te rig oor 'n betrokke dubbelsektor. Die publiek is welkom om die WKRWD se ope raadsvergaderings by te woon en vrae of bekommernisse by hierdie vergaderings te opper.

Ander belanghebbendes van die Raad sluit die Nasionale Dobbelayraad, die Provinsiale Dobbelayrade, Nasionale Tesourie, Departement van Handel, Nywerheid en Mededinging, plaaslike regeringsowerhede (munisipaliteite) sowel as die wetstoepassingsagentskappe in.

Die Raad werk ook nou saam met die Suid-Afrikaanse Stigting vir Verantwoordelike Dobbelay (SASVD) ten opsigte van opleidingsinisiatiewe, ingrypings vir behandeling vir probleemdobbelary, die SASVD-navorsingsinisiatiewe, probleemdobbelary asook statistiese inligting met betrekking tot selfuitsluitingsprogramme.

2.1.3 EKONOMIESE SITUASIE

Ontwikkeling in Suid-Afrika is vir etlike jare deur tekorte aan elektrisiteitsvoorsiening beperk. Deurlopende geskeduleerde kragonderbrekings (beurtkrag) het in 2007 begin en het sedert 2022 vererger. Die totale duur van die onderbrekings weens rotasiebeurtkrag, wat elk twee tot vier ure duur, was gelykstaande aan 289 dae in 2023, 'n toename vanaf 157 in 2022 en 48 in 2021. Hierdie ernstige elektrisiteitstekort

het ekonomiese aktiwiteite ontstig en besighede, waarvan baie op duur dieselopwekkers staatmaak, se bedryfskoste verhoog. Dit het ook ander infrastruktuur soos water, IT en dienslewering (gesondheid en onderwys) beïnvloed. Hoewel nuwe hervormings en beleggings oorweeg en ingestel word, sal beurtkrag na verwagting nog minstens twee jaar voortduur.

Sosio-ekonomiese uitdagings is deur swak strukturele ontwikkeling en die COVID-19-pandemie vererger. Suid-Afrika se BBP het tot sy voor-pandemiese vlakke herstel, maar die mate van herstel is deur talle strukturele beperkings, wat voortdurende kragtekorte en logistieke knelpunte insluit, belemmer. Indiensneming het toegeneem en in 2023 voortgeduur (790 000 werksgeleenthede is geskep wat meer is as voor die pandemie), maar die pas van werkskepping het nie tred gehou met die groeiende arbeidsmag nie, wat tot stygende werkloosheid gelei het. Die werkloosheidsyfer het in 2023 op 'n verhoogde 32,4% gestaan, met vroue en jeugdiges wat voortdurend meer geraak is. Ongelykheid bly onder die hoogste ter wêreld, en armoede is in 2023 op 62,7% geraam, wat gebaseer is op die bo-middel-inkomstevlak van die armoedelyn van 'n land, net effens onder sy pandemie-piek. Hierdie neigings het toenemende maatskaplike eise vir regeringsondersteuning ingehou, wat die volhoubaarheid van openbare finansies in gevaar kan stel as daaraan voldoen wil word.

Suid-Afrika het sedert sy oorgang na demokrasie in die middel-1990's aansienlike vordering gemaak om burgers se welstand te verbeter, maar die vordering het in die laaste dekade gestagneer. Die persentasie van die bevolking wat onder die boonste middel-inkomste-armoedelyn leef, het tussen 2005 en 2010 van 68% tot 56% gedaal, maar het sedertdien effens opwaarts geneig, tot 57% in 2015, en na raming het dit 62,7% in 2023 bereik.

Strukturele uitdagings en swak groei het vordering om armoede te verlaag ondermyn, wat verder deur die COVID-19-pandemie verskerp is. Stygende werkloosheid, wat 32,1% in die vierde kwartaal van 2023 bereik het, en reeds bokant die hoë pre-pandemioekers is, is 'n ernstige beperking om huishoudelike welsyn te bevorder. Die werkloosheidsyfer van 59,4% is die hoogste onder jeugdiges tussen die ouderdomme van 15 en 24 jaar.

Ander strukturele uitdagings het ook toegeneem, insluitend vervoer en logistiek as gevolg van swak bestuur van die staatsonderneming Transnet, diefstal en sabotasie, en benadeel Suid-Afrika se uitvoervermoëns.

Die twee sektor-ekonomie in Suid-Afrika is een van die hoogste en mees volgehoue ongelykheidskoerse ter wêreld, met 'n Gini-koëffisiënt verbruiksbesteding van 0,67 in 2018. 'n Nalatenskap van uitsluiting lei tot ernstige voortgesette ongelykheid en die aard van ekonomiese groei, dra nie tot verbetering van armoede by nie, en skep nie voldoende werksgeleenthede nie. Ongelykheid wat betref welgesteldheid is selfs hoër, en mobiliteit tussen geslagte is laag, wat beteken dat ongelykhede van geslag tot geslag oorgedra word met min verandering met verloop van tyd.¹

Ten spyte van die swak ekonomiese toestande in Suid-Afrika, het die dobbelaybedryf aansienlike groei in bruto dobbelinkomste vir 2023FJ getoon.

Die Nasionale Dobbelayraad se Statistieke vir die 2022/23FJ:

- In die 2022/23FJ het die dobbelbedryf se bruto-dobbelinkomste (BDI) altesaam R47,2 miljard beloop, 'n toename van 37,0% vanaf die vorige finansiële jaar se inkomste van R23,2 miljard.
- Alle provinsies het die afgelope finansiële jaar positiewe BDI-groei ervaar, met die Wes-Kaap 'n groei van 42,9%.
- Die wedderybedryf se groei oor die afgelope drie finansiële jare het daartoe gelei dat sy inkomste casino's oortref het met 'n markaandeel van 50,3% vergeleke met 36,8% vir die casinosektor.
- Belasting/heffings wat deur die dobbelbedryf gegenereer is, het R4,1 miljard gedurende die 2022/23FJ beloop. Dit is 'n verhoging van 28,8% vanaf die vorige jaar se belasting/heffings van R3,2 miljard.
- Gauteng (28,0%) en die Wes-Kaap (25,3%) het die grootste deel van belasting/heffings in vergelyking met ander provinsies gegenereer.
- Die dobbelbedryf het histories teen koerse van ongeveer 7% voor die pandemie gegroei. Die hoë groei in jaarkoerse oor die afgelope twee jaar weerspieël die herstel van die pandemie en die stygende aanvraag na weddery.
- 2022/23FJ het die oorheersing van die wedderymark in die Suid-Afrikaanse dobbelbedryf verskans en sy markaandeel tot 50,3% uitgebrei, terwyl die ander drie metodes van dobbel die oorblywende helfte van die mark gedeel het.

¹ Die Wêreldbank

Die dobbelbedryf in die Wes-Kaap het 'n bruto bedrag van R12,2 miljard inkomste uit dobbelary vir 2023FJ gegenereer. Dit verteenwoordig 25,8% van die totale bruto inkomste uit dobbelary wat in Suid-Afrika vir 2023FJ gegenereer is.

Vir die 31 Maart 2024 finansiële jaar het die Raad dobbelarybelasting en -heffings ten bedrae van R1,5 miljard ingevorder, wat 'n toename van 40% sedert die vorige jaar is. Verwys na die tabel hieronder vir die jaar-tot-jaar vergelyking.

Belasting en heffings ingevorder	31 Maart 2024	31 Maart 2023
Provinsiale belastings	1 500 271 079	1 072 707 983
Jaarlikse lisensiegelde	4 001 958	3 891 309
Rente, boetes en strawwe	198 725	159 403
Totaal ingesamel	1 504 471 762	1 076 758 695

Belasting wat ten opsigte van Perdewedrenne en Weddery ingevorder word, verteenwoordig 65% van provinsiale belasting waarvan die meerderheid deur weddery op sport is.

2.1.4 BREË-BASIS SWART EKONOMIESE BEMAGTIGING

Die Raad het 'n mandaat om die dobbelbedryf te reguleer deur die lisensiëring van geskikte, en bekwame persone en entiteite om dobbelbedryghede in die provinsie aan te bied en om te verseker dat die bedryf aan die nasionale en provinsiale wetgewing vir dobbelary voldoen. Deur die lisensiëringsproses ontsluit die Raad ekonomiese geleenthede terwyl dit uitvoering aan ekonomiese transformasie en breë-basis bemagtiging gee, wat op beide nasionale en provinsiale vlak regeringsprioriteite is.

As Reguleerder en lisensie-owerheid, het die Raad die wetlike mandaat om die beginsels van die BBSEB in die bedryf wat dit reguleer af te dwing en om kwalifiserende kriteria vir die lisensies en ander goedkeurings wat uitgereik word, op te stel. Artikel 10 van die Breë-basis Swart Ekonomiese Bemagtigingswet 53 van 2023, soos gewysig ("BBSEB-wet") bemagtig die Raad om kwalifiserende kriteria te stel om lisensies en ander goedkeurings in die dobbelbedryf toe te ken. Die Raad hou toesig oor lisensiehouers se BBSEB-inisiatiewe, hul BBSEB-prestasies en nakomingsvlakke. Die Raad se sektorkomitees dien as hersienings- en advieskomitees vir die Raad en monitor die verskillende sektore van die bedryf se nakoming van lisensievoorwaardes wat deur die Raad opgelê word. Daarbenewens het die Raad BBSEB-doelwitvlakke vir elke gelisensieerde operateurhouer in die verskillende sektore van die dobbelbedryf gestel. Lisensiehouers se BBSEB-prestasies word jaarliks hersien, en verskillende voorwaardes word opgelê indien dit nodig, redelik en regverdigbaar is. Dit is om bemagtiging, transformasie en opheffing van persone wat bedoel is om voordeel uit die regering se transformasiedoelwitte te trek, te maksimaliseer.

Lisensiehouers wat nie vrystelling het om die BBSEB-kodes toe te pas nie, moet jaarliks deur 'n geakkrediteerde BBSEB-graderingsagentskap beoordeel word en sodanige graderingsertifikaat by die Raad indien. Waar lisensiehouers nie die BBSEB-doelwitte of voorwaardes nagekom het nie, moet die lisensiehouer inligting ter verduideliking verskaf vir sodanige nie-prestasie, en die maatreëls insluit wat getref sal word om die vereiste vlak of doelwit te bereik.

Benewens die BBSEB-doelwitte ten opsigte van transformasie, het lisensiehouers verskeie tenderverpligtinge vir Korporatiewe Maatskaplike Belegging in die verskillende streke nagekom, asook verskeie gepaardgaande welwillendheidsaksies wat aan die toegestaande lisensies gekoppel is. Hierdie verpligtinge word in lisensievoorwaardes uiteengesit en word jaarliks vir nakoming as deel van die Raad se lisensiehernuwingsproses geoudit. Die roete-operateurs, casino-operateurs en beroepswedder-sektore het korporatiewe maatskaplike beleggingsprojekte met meetbare planne en doelwitte. Volgens die sertifisering van die BBSEB-vlakke wat deur die geakkrediteerde verifikasie-agentskappe uitgereik is, presteer hierdie entiteite ook goed.

Die Nasionale Raad op Dobbelary van Suid-Afrika monitor en publiseer data op nasionale vlak oor die nasionale stand van transformasie en groei in die dobbelbedryf. Op beide nasionale vlak en in die Wes-Kaap Provinsie, dui data daarop dat die finansiële belang en aandeelhouding van die bedryf slegs in 'n paar groot rolspelers met belange in al die sektore van die dobbelbedryf gevestig is. Dit bring mee dat beheer gesentraliseer is en dat beleide deur alle sektore van die dobbelbedryf op dieselfde wyse toegepas word eerder as verskillende metodes in verskillende streke. Dit geld vir

belange van die casinos en roete-operateurs, met breër ekonomiese deelname by die BUM-persone en in die beroepsweddersbedryf. Deur verdere metodes van dobbel te lisensieër, sal die Raad, sodra dit goedgekeur is, 'n bemagtigende omgewing skep wat stukrag aan nuwe toetreders tot die mark sal gee en groter ruimte vir breë-gebaseerde bemagtiging bied.

Die Hoogste Hof van Appèl het 'n vier-fase proses uiteengesit waaraan die Raad uitvoering moet gee met die jaarlike hersiening van die BBSEB-verpligtinge van lisensiehouers. Gelei deur die Hof se waarnemings, het die Raad 'n nuwe BBSEB-beleid gefinaliseer. Voor die finale aanvaarding daarvan het dit in die loop van die 2023/24FJ skakeling met die bedryf vereis vir leiding aan die Raad vir die instelling van die BBSEB. Die beleid sit die BBSEB-doelwitte van die Raad vir die dobbel- en wedrenbedryf in die Wes-Kaap uiteen en skets die prosesse vir wetlike nakoming, prosedureel en substantief en op regverdige wyse, wat kwartaalliks en jaarliks onderneem moet word om die BBSEB-doelwitte te bereik.

2.1.5 UITBREIDING VAN DOBBELBEDRYF

Die Raad het 'n besluit geneem om die geleenthede vir dobbel wat tot dusver uitgerol is uit te brei deur ander maniere van dobbel in te sluit, soos in Artikel 27 van die Wet uiteengesit. Dit sluit die lisensiëring van Junkets, Bingo en Tipe B, C en D BUM-aanbiedinge in. Die Raad is altyd bewus van sy plig om teen oorstimulering van dobbelary te waak, sy plig om die risiko's en voordele van dobbel te balanseer en neem alle mededingende belange van die gemeenskap en 'n aansoeker om 'n lisensie in ag. Gevolglik het die Raad 'n openbare deelnameproses onderneem en die publiek en belanghebbende partye uitgenooi om kommentaar te lewer oor die wenslikheid om dobbelmetodes uit te brei. Die Raad sal steeds gelei word deur die relevante regsoorwegings en navorsing.

Daar is tans 3 000 gelisensieerde BUM'e in die provinsie om uit te rol. Tot op hede het die Raad Tipe A BUM-terreinlisensies ontplooi, wat terreinoperateurs toelaat om tot vyf (5) BUM'e vir klante in hul gelisensieerde BUM-persone beskikbaar te stel. Tipe B BUM-personeellisensies laat die uitrol van tot 20 BUM'e toe en Tipe C BUM-terreinlisensies tot 40 BUM'e in 'n gelisensieerde BUM-terrein. 'n Tipe D BUM-lisensie laat 'n onafhanklike terreinoperateur toe om tot 40 BUM'e vir dobbel beskikbaar te stel. Hierdie kategorieë BUM-terreinlisensies vereis bykomende regulatoriese goedkeurings met spesifieke beleggings- en regulatoriese vereistes om dit te bedryf. Die Raad stel die nodige maatreëls in plek om die uitrol van Tipe B BUM-persone te vergemaklik.

Afgesien van die ekonomiese winste vir 'n lisensiehouer en die dobbelbelasting wat die Provinsie toeval, skep die uitbreiding van dobbelgeleenthede werk en bied geleenthede vir nuwe toetreders tot die dobbelbedryfmark. Verder bevoordeel dit ook die breër gemeenskap deur korporatiewe maatskaplike belegging, infrastruktuur, ontwikkeling en opleiding van personeel, leerlingskapmoontlikhede en werksblootstelling.

2.1.6 ONTWIKKELINGE IN DIE INDUSTRIE

Sportweddenskappe

Sedert die pandemie het individue en besighede in talle sektore na aanlynhandel en digitalisering migreer. Dit het die groei in e-handel aangespoor, wat ook die eksponensiële groei in afgeleë wedderytransaksies deur middel van aanlyn-, selfoon- en telefoonmetodes versterk het. Gebruikers kan vanaf enige plek weddenskappe plaas sonder om 'n dobbellokaal of weddenskapperseel hoof te besoek. Gekoppel hieraan het die Raad groter belastinginvorderings ten opsigte van sportweddery via telefoon-, selfoon- en aanlynmetodes getoon. Weddenskappegebeurlikhede en spelaanbiedinge vir wedderyprodukte wat 'n groter verskeidenheid weddenskappe as beroepswedders bied, het geweldig uitgebrei.

Perdewedrenne

Die gewildheid van perdewedrenne as 'n weddenskapsgeleentheid het oor die afgelope paar jare afgeneem en daar was 'n merkbare afname in weddenskapbelasting in hierdie kategorie, beide in totalisator-weddenskappe (oop weddenskappe) en vaste-kans-weddenskappe.

'n Aantal nuwe voorstelle om weddenskappe op perdewedrenne positief te beïnvloed en kliënte te lok om terug te keer na wedrenlokale as 'n voorkeurbestemming, word deur die Totalisator-operateur ondersoek.

Interaktiewe/aanlyn dobbelary

Die internasionale en plaaslike uitbreiding van e-handel ondersteun die behoefte vir wettiging en regulering van interaktiewe dobbelary. Suid-Afrika handhaaf die statutêre verbod op interaktiewe of aanlyn dobbelary. Dit beteken dat daar geen wettige alternatiewe vir die publiek beskikbaar is om

aan onwettige dobbelary met ongelisensieerde en gewetenlose operateurs deel te neem nie. Hierdie ongelisensieerde operateurs betaal nie belasting nie, is nie gebonde aan verantwoordelike dobbelvereistes nie en skep nie betekenisvolle werk nie. Gelisensieerde operateurs word gedwing om met onwettige operateurs mee te ding, en dit blyk baie moeilik te wees om onwettige aanlyn-operateurs permanent te sluit. Dit is die staat se verantwoordelikheid om onwettige dobbeloperateurs aan te keer en te sluit, en die Raad het in hierdie verband aansienlike vordering gemaak.

Gelisensieerde operateurs word aan 'n streng lisensieringsproses onderwerp om te verseker dat die wettige dobbelbedryf vry van korrupsie en onwettige aktiwiteite is. Voorleggings deur die Raad is op nasionale vlak aan beleidmakers gedoen met die pleidooi dat meganismes ingestel word om interaktiewe dobbelary te lisensieer en te reguleer. Die Wetsontwerp op Afstandsdobbelary (B11-2024), is op 16 April 2024 in die Nasionale Vergadering van die Parlement ingestel. Die doel van die Wetsontwerp is om 'n regsgrondslag te verskaf om alle afgeleë dobbelaktiwiteite te reguleer en te beheer en om 'n doeltreffende en effektiewe reguleringsmetode vir afstandsdobbelary in die Republiek van Suid-Afrika te voorsien.

Konsep wysigingswetsontwerpe/Beleidsbepalings

Konsep wysigingswetsontwerpe wat voorsiening maak vir die hervestiging van casino's in die Wes-Kaap word steeds deur die WKPT oorweeg. Die Provinsiale Regering is besig om die beleid te hersien wat moontlik tot 'n nuwe beleidsregime vir die lisensiering en verdere uitrol van dobbelmetodes in die Provinsie kan lei.

Die Hooggeregshof het sekere afdelings van die Beleidsbepalings ongeldig en van geen krag en effek verklaar nie, terwyl ander met die verloop van tyd verval het. Die uitspraak het die weg gebaan vir Casino-operateurs om by die Raad aansoek te doen vir die hervestiging van hul bestaande gelisensieerde perseel na 'n ander gebied aangesien die vereiste dat daar 'n casino in elk van die vyf streke van die Provinsie geleë is, weggeval het. Die Raad het sedertdien 'n aansoek ontvang vir die verskuiwing van een van die omliggende casino's na die Metropool. Die Raad het die openbare deelnameproses voltooi en is besig om die aansoek te oorweeg.

Navorsingsinisiatiewe

Ingevolge Artikel 12(19) van die Wet is die Raad bevoeg om studies en ondersoeke na dobbelary in die hele provinsie te doen.

Die WKRDW het besluit om navorsing te laat doen oor die voorkoms van dobbelary in die provinsie, probleemdobbelary en om die bestuurstelsels van lisensiehouers te ondersoek. 'n Diensverskaffer is aangestel om die navorsing te doen wat op 31 Januarie 2025 afgehandel behoort te wees.

Die volgende aspekte sal nagevors word:

- (i) Die sosio-ekonomiese uitwerking van dobbelary in die Wes-Kaap;
- (ii) Die versadigingsvlak, aantal dobbelgeleenthede en die uitwerking van gelisensieerde dobbelgeleenthede;
- (iii) Omskryf en beoordeel die verskillende metodes om die nadelige uitwerking van dobbelary te voorkom en die bestuurstelsels van dobbelary en lisensiehouers; en
- (iv) Die uitwerking om die nadele van dobbelary te verminder of die voorsiening van verantwoordelike dobbelary-instrumente vir verantwoordelike dobbel.

Die Raad moet as 'n Reguleerder die ontplooiing van ander vorme van dobbelary en die verantwoordelike uitbreiding van die bedryf oorweeg om te waak teen oorstimulering van die latente vraag na dobbel. Navorsingsresultate sal dus die Raad se besluitneming inlig in soverre dit betrekking het op die goedkeuring van lisensies sowel as die Raad se benadering tot verantwoordelike planne vir dobbelary en om onwettige dobbelary uit te skakel.

Verantwoordelike dobbelary

Die risiko dat 'n persoon 'n probleemdobbelaar word, is 'n onbedoelde, maar 'n bekende gevolg van gewettigde dobbelary. Die Raad sal, onder die vaandel van die Komitee vir Verantwoordelike Dobbelary, voortgaan om deur verskeie inisiatiewe hul toe te spits op verantwoordelike dobbelary. Daar was die afgelope jaar 'n groter bewustheid by die publiek oor die voordeel van verantwoordelike dobbelary asook die gevare en skade van probleemdobbelary, en hulpbronne is vir persone wat wil hulp soek beskikbaar. Die lisensiehouers word aangeraai om bedag te wees op aanduidings van misbruik sodat potensiële probleemdobbelars sowel as risikospelers in 'n vroeë stadium bepaal word.

Terwyl die self-uitsluitingsproses 'n meganisme is om probleemdobbelars by te staan deurdat dit toegang tot gelisensieerde ondernemings sal beperk, is die doel van die Raad om die algemene publiek, sowel as die lede van die publiek wat dobbel, tot so 'n mate op te voed dat hulle nooit die stadium van selfuitsluiting hoef te bereik nie.

In die lig van die aantal selfuitsluitings in die huidige jaar in vergelyking met die vorige jaar, is dit redelik om te aanvaar dat die Raad se verantwoordelike bewustheidsinisiatiewe te opsigte van dobbel 'n mate van sukses behaal het. Die Kantoor van die Raad het vir die 2022/23-finansiële jaar 34 self-uitsluitings verwerk en vir die 2023/24 finansiële jaar 72. Dit is 'n toename van 53% sedert die vorige jaar.

Daar word voorsien dat wetgewing vir verantwoordelike dobbelary wat gedurende die 2024/25FJ in werking moet wees, die Raad se stryd teen probleemdobbelary wesenlik sal bevorder.

2.1.7 DIE RAAD SE BEWUSTHEIDSPROGRAMME

Ingevolge die aanhef van die Wet is dit duidelik dat dobbelary en wedrenne besondere risiko en gevare vir die Wes-Kaap Provinsie se inwoners inhou. Dit regverdig op sigself die oplegging van toepaslike beperkings en beheermaatreëls. Dit is dus belangrik dat die Raad die publiek opvoed oor die gevare van dobbelary en van lisensiehouers vereis om verantwoordelike maatreëls vir dobbelary te tref.

Die Raad skep voortdurend bewustheid oor sy doel en mandaat, wettige maniere van dobbel, probleemdobbelary en dienste wat beskikbaar is om mense te ondersteun wat as gevolg van dobbelary verliese geleë het. Dit maak ook die publiek bewus van onwettige dobbelary en hoe om dit aan te meld.

Die Raad het in samewerking met die Thusong-program gedurende die jaar onder oorsig vier (4) bewusmakingsprogramme aangebied wat veldtogte in sosiale media, radio, koerante sowel as persoonlike verbintnisse ingesluit het.

As deel van die Raad se Jaarlikse Prestasieverslag (JPV) vir die 2023/24FJ, het die Raad besluit om 'n Beraad vir Verantwoordelike Dobbelary gedurende November 2023 aan te bied. Die doel was om leiers in die bedryf bymekaar te bring en deur sinvolle besprekings, navorsing en deel van kennis veiliger en verantwoordelike dobbelary te bevorder.

Die Beraad is deur ongeveer 200 afgevaardigdes van die Wes-Kaapse Provinsiale Regering, lede van die Wes-Kaapse Provinsiale Parlement, dobbel- en wedderylisensiehouers gelisensieer deur die Wes-Kaapse Dobbelary- en Wedrenraad, die Nasionale Dobbelaryraad, provinsiale dobbelrade, die Suid-Afrikaanse Verantwoordelike Dobbelaryforum, die Suid-Afrikaanse Beroepsweddersvereniging, die Nasionale Perdewedrenowerheid van Suid-Afrika, die Suid-Afrikaanse Polisiediens, toetslaboratoriums, die Suid-Afrikaanse Dobbelaryvervaardigersvereniging, regsgeleerdes sowel as lede van die publiek bygewoon.

Daarbenewens was die Raad ook gasheer vir afgevaardigdes van ander dobbelrade in Afrika, soos die Botswana-dobbelowerheid, die Dobbelaryraad van Namibië en die Loteryraad van Namibië.

Die Raad het lisensiehouers genooi om bydraes tot die Beraad te lewer aangesien verantwoordelike dobbelary 'n gesamentlike poging van die Raad en sy lisensiehouers is. Vir hierdie doel het die Raad borgskappe ten bedrae van R846,500 ontvang, waarvan R677,000 kontantbydraes was. Die oorblywende bedrag van R169,500 was borgskap van 'n gratis lokaal.

Die Beraad het die gewenste uitkomst bereik en die Raad is besig om die resolusies wat uit die beraad voortspruit, in te stel.

2.1.8 UITSKAKELING VAN ONWETTIGE DOBBEL

Gedurende die jaar onder oorsig is 80 bewerings van onwettige dobbelary by die Raad aangemeld. Besonderhede van die bewerings word hieronder aangedui:

- 80 is binne 30 dae volledig ondersoek;
- 52 van die bewerings is as onwettige dobbelinstellings bevestig; en
- 28 bewerings was ongegrond.

Die Raad betuig sy dank teenoor die SAPD, provinsiale wetstoepassingsagentskappe en gemeenskapspolisieringsforums vir hul bystand gedurende die oorsigjaar. Sonder hul bystand sou die Raad nie onwettige dobbelary in gemeenskappe suksesvol kan uitskakel nie.

2.1.9 KORPORATIEWE MAATSKAPLIKE BELEGGING

Die WKRDW is 'n WOFB 3C Provinsiale Openbare Entiteit wat nie finansiële selfversorgend is nie en wat op staatstoelae staatmaak om sy begroting te finansier.

Kontant surplusse van die WKRDW word aan die WK Provinsiale Fiskus oorgedra en tensy die Raad vir spesifieke doeleindes aansoek doen om kontantsurplusse te behou is dit dus nie surplusfondse nie. Die WKRDW kan derhalwe nie enige korporatiewe maatskaplike beleggingsinisiatiewe uit sy begroting finansier nie.

Die WKRDW vereis egter wel dat die dobbelbedryf korporatiewe maatskaplike beleggingsinisiatiewe in hul verskillende gebiede moet finansier. Die Raad betrek daarom sy lisensiehouers by hul KSI-inisiatiewe en doen terreinbesoeke om die doeltreffendheid van die KSI-projekte te beoordeel. Dit moedig ook befondsing van volhoubare projekte aan.

2.1.10 TEGNOLOGIE EN INLIGTING

Tegnologiese vernuwings word as belangrike dryfvere vir tegnologiese, sosiale, ekonomiese en kulturele veranderinge beskou, veral vanuit 'n IKT-perspektief. ICT Innovations was die dryfveer om vinnige veranderinge teweeg te bring en het organisasies gemotiveer oor vernuwende benaderings vir alledaagse besigheidspraktyke.

Organisasies kom wêreldwyd voor unieke uitdagings te staan, en om kontinuïteit in besigheid te verseker is herevaluering van bestaande strategieë, met alternatiewe meganismes, belangrik. Die hoë afhanklikheid van elektrisiteit, digitale tegnologie, transformasie en konektiwiteit het die sterkpunte, swakpunte, geleenthede en bedreigings vir organisasies beïnvloed. Die toename in internetverkeer, gekoppelde toestelle en Internet van Dinge, lei tot 'n groter risiko van kuberaanvalle, en die aanvraag na IT-sekureiteitsprodukte, sagteware, dienste en ervaring sal dus toeneem.

Die Kantoor van die Raad was nie immuun teen hierdie gevare nie en moes sy vermoëns vir behoorlike funksionering in oorweging neem. Die WKRDW het dus die netwerkvermoë vir sy verspreide werksmag versterk, sy elektrisiteitsvoorsiening verbeter, en die fisiese sekuriteitsmeganismes van inligting verbeter. Werknemers is ook toegerus met die nodige toerusting om van die huis af te werk (WVH), en veilige afstandtoegang via virtuele privaat netwerke tot die WKRDW netwerk, produksiestelsels, samewerkingsinstrumente en digitale platforms is moontlik gemaak. Die WKRDW Sekuriteitsbeleid en Eed van Geheimhouding, die Gedragskode en Artikels 17 en 19A van die WCGRA, is aan alle WKRDW-werknemers beskikbaar gestel om te verseker dat inligting en data beskerm word.

Bo en behalwe dat die WKRDW-personeel in staat gestel word om op afstand te werk, gaan die Raad voort om deur videokonferensies, samewerking en kommunikasievermoë in die verspreide werksomgewings moontlik te maak. Raads-, komitee- en departementele vergaderings is dus voortgesit en inligtingsdeling, afstandsondersteuning en personeelopleiding was moontlik. Kommunikasie met belanghebbendes het voortgegaan deur middel van telefoniese, e-poskommunikasie sowel as videokonferensies.

Die toesighoudende verantwoordelikheid vir doeltreffende en effektiewe IKT-hulpbronne van die Raad berus by die Finansiële en IT-komitee, wat die Oudit- en Risikokomitee insluit. Kwartaallikse interne IKT- en auditverslae is aan die komitees voorgelê om te verseker dat doeltreffende beheermaatreëls vir Interne IKT-bestuur en sekuriteit gehandhaaf word. Risiko's en beheermaatreëls verbonde aan die interne IKT-funksie is in die Raad se Risikoregister ingesluit en dienooreenkomstig bestuur. Die WKRDW se Dienstoonbankbestuurstelsel het die IKT-aktiwiteite hanteer, terwyl die IKT-afdeling roetine-instandhouding deur middel van 'n verspreide metodologie gedoen het.

Die Raad se fokus is steeds op die outomatisering van sy besigheid toegespits. Sy gedigitaliseerde outomatiseringstelsel, Genesis, het voortgegaan om dit moontlik te maak dat aansoeke vir dobbellisensies aanlyn ingedien kan word. Tegnologiese vooruitgang skep voortdurend nuwe en innoverende metodes vir dobbel en aanlynwedderij op sport is steeds 'n ontwikkelende gebied. In vergelyking met ander vorme van dobbel, het Aanlynwedderij oor die afgelope drie jaar eksponensieel toegeneem, soos Casino, die BUM en Totalisator. Reguleerders moet verseker dat hulle voldoende opgelei en beman is om wydverspreide en voortdurende tegnologiese veranderinge te kan hanteer.

2.1.11 BYWONING VAN KONFERENSIES

Een van die Raad se doelwitte is om op hoogte te bly van nuwe ontwikkelinge wat die dobbelbedryf beïnvloed om te verseker dat dit bewus is van voortdurende tegnologiese vooruitgang in die bedryf wat aanbiedinge vir spelers insluit. Deur internasionale konferensies by te woon kan die Raad sy huidige beleid en prosedures met dié van internasionale beste praktyk vergelyk.

Regulatoriese aangeleenthede, maatskaplike verantwoordelikheid en nuwe produkte/spel-aanbiedinge wat waarskynlik in die nabye toekoms in Suid-Afrika bekendgestel sal word kry veral aandag by hierdie konferensies. Dit is bekend dat tegnologie altyd wetgewing vooruitloop en die Raad gebruik die geleentheid om konferensies by te woon om te verseker dat die gaping ietwat oorbrug word sodat die bedryf in die Wes-Kaap relevant bly en met die globale mark tred hou.

Die Kantoor van die Raad wil veral meer aandag aan verantwoordelike dobbelary en probleemdobbelary gee, aangesien dit 'n direkte invloed op die publiek het. Hierdie is 'n staande item by sulke konferensies waar aanbieders verslag doen oor huidige tendense, navorsing en bevindinge, asook enige nuwe ontwikkelings op hierdie gebied. Die dobbelbedryf verander voortdurend en deur hierdie konferensies by te woon sowel as om netwerke met die internasionale kollegas te vorm verskaf nie net waardevolle inligting nie, maar verbeter ook die reputasie en beeld van die Raad. Na elke internasionale konferensie word 'n gedetailleerde verslag saamgestel oor die voordeel en waarde wat by sodanige konferensie verkry is en wat dan by die Kantoor van die LUR ingedien word.

2.1.12 OPENBAARMAKINGS VAN KORPORATIEWE BESTUUR WAT DEUR DIE KING IV-KODE VEREIS WORD

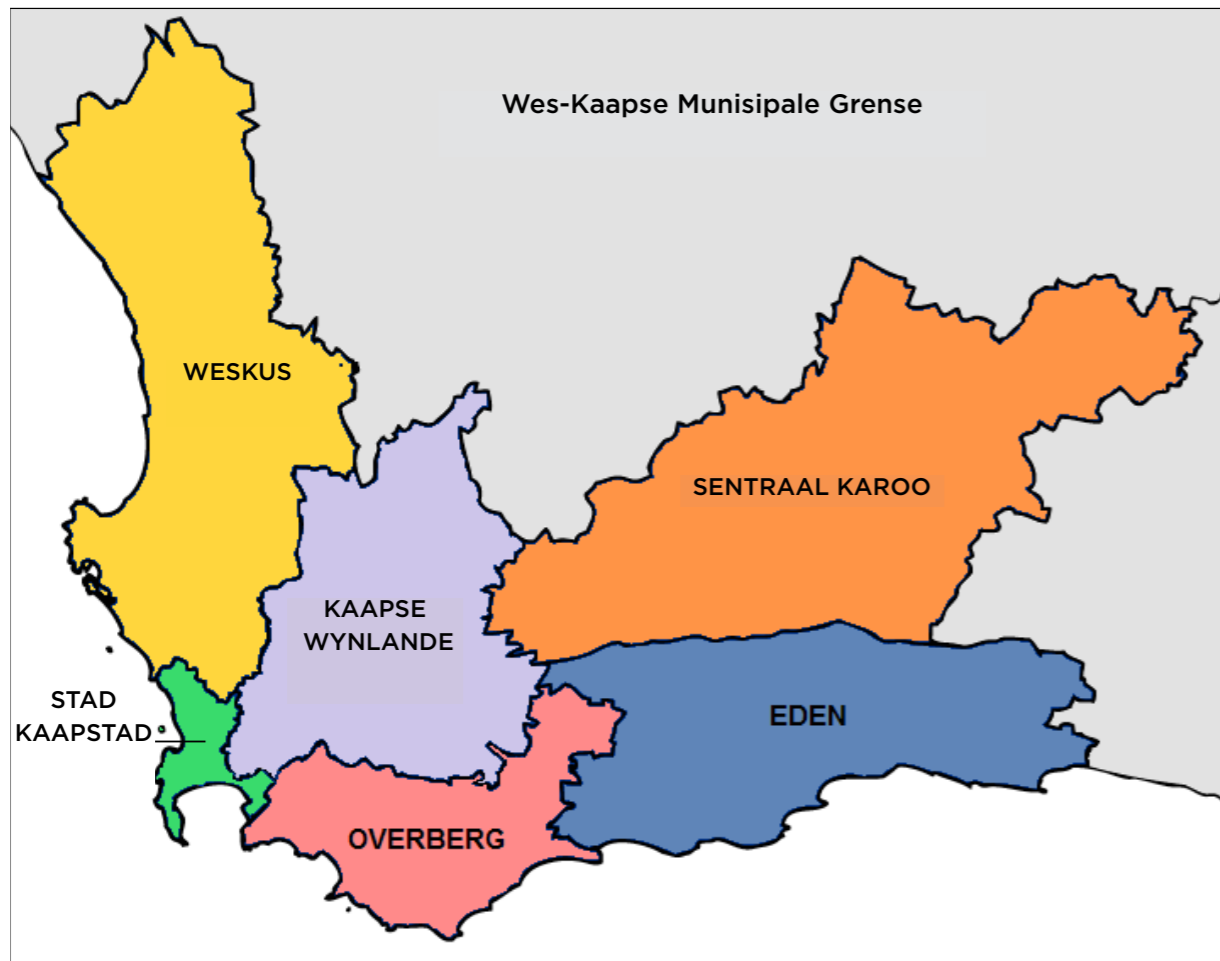
Ingevolge die King IV-kode word van die Raad verwag om sekere openbaarings met betrekking tot korporatiewe bestuur te maak. Toegang tot die Raad se King IV-verslag is op die Raad se webwerf by www.wcgrb.co.za beskikbaar.

2.1.13 DIENSLEWERINGSOMGEWING

Op 31 Maart 2024 het die wettige dobbelary- en perdewedrenbedryf in die Wes-Kaap, wat die hele Wes-Kaapse geografiese gebied beslaan, bestaan uit:

Lisensie-aktiwiteit	31 Maart 2024	31 Maart 2023
Gelisensieerde casino's	5	5
Gelisensieerde beperkte masjienuitbatingoperateurs	2	2
Gelisensieerde beroepswedders	64	58
Gelisensieerde totalisator	1	1
Gelisensieerde persele	702 486 BUM'e 171 Beroepswedders 45 Totalisators	702 486 BUM'e 171 Beroepswedders 45 Totalisators
Gelisensieerde dobbeltoestelle	6 834	6 798
Werknemerlisensies*	6 480	6 265

*Die Raad reageer slegs op behoorlike aansoeke wat van die bedryf ontvang word.

Geografiese Verspreiding van Gelisensieerde Dobbelary Aktiwiteite

Perseel	1 Stad Kaapstad	2 Eden	3 Kaapse Wynlande	4 Overberg	5 Weskus	6 Sentraal Karoo
Casinos - 5	1	1	1	1	1	0
BUM-personeel - 486	344	59	15	23	44	1
Beroepswedders - 171	149	6	11	1	4	0
Totalisators - 45	38	2	4	0	1	0

2.2 ORGANISATORIESE OMGEWING EN STRUKTUUR

Op 31 Maart 2024 het die Minister van Finansies en Ekonomiese Geleenthede sewe (7) lede op die Raad aangestel. Vyf-en-sestig poste (65) uit vier-en-sewentig (74) goedgekeurde poste is gevul. Die werwingsproses vir belangrike vakante poste ontvang aandag.

Die gebrek aan hulpbronne by die WKRDW bly 'n groot bekommernis. Alhoewel die dobbelbedryf jaar na jaar uitbrei het die bestaande organisasiestruktuur sedert die stigting van die Raad hoofsaaklik dieselfde gebly. Die Raad het besluit dat sy organisasiestruktuur hersien moet word om 'n optimale struktuur te verseker. Sy besluit om dobbelary geleenthede wat nie tans in die Wes-Kaap aangebied word nie, uit te brei sal die organisasiestruktuur beïnvloed. Die bestaande arbeidsmag kan nie voldoende aandag gee aan die operasionele eise of bykomende volumes van lisensie-aansoeke nie. Met betrekking tot die potensiële bykomende hulpbronne wat nodig mag wees, het die Raad 'n oorsig vir Organisasie Ontwerp gedoen om beide die Raad se huidige en toekomstige bedryfsbehoefes te bepaal.

Na die hersiening van die WKRDW se organisasiestruktuur wat op 'n toenemende en groeiende dobbelbedryf gegrond is, het die Raad 'n verdere 32 poste goedgekeur. Hierdie poste is tans onbefonds en geen aanstellings met betrekking tot hierdie poste mag gedoen word totdat befondsing verkry is nie.

Die oorsigproses van die Organisasie Ontwerp is in sy finale stadiums. Na voltooiing sal goedkeuring gevra word om die uitkoms in te stel.

Die Raad gaan voort om die ingrypings wat in die Instellingsplan vir die Organisasie- en Leierskapskultuurverandering bepaal is, in te stel. Die plan bevat twaalf (12) afsonderlike aksies wat binne spesifieke periodes deur personeel en bestuur nagekom moet word. Hierdie aksiepunte is, onder andere, om kulturele diversiteit te bevorder en om met erns 'n kultuur van verandering te skep.

2.2.1 AKKOMMODASIE

Die WKRDW het in 'n gees van besparing na sy nuutverworwe kantoorakkommodasie verskuif ten spyte daarvan dat dit nie gereed vir volle okkupasie was nie. Op grond daarvan dat die destydse Departement van Vervoer en Openbare Werke bevestig het dat hy die WKRDW sal bystaan met herstelwerk en opknapping van sy nuutverworwe gebou, het die WKRDW sy pogings uitgestel om te wag op die bystand wat belowe is. Die gebou is tydelik gemeubileer en ingerig om twee-en-dertig persone op 'n rotasiebasis in 'n werk-van-huis/werk-van-kantoor-beginsel tegemoet te kom. As 'n tussentydse maatreef was die reëling suksesvol en die WKRDW kon voortgaan om sy mandaat suksesvol uit te voer.

Nadat die WKRDW in kennis gestel is dat die huidige Departement van Infrastruktuur nie die Raad met die opknapping van die gebou sal bystaan nie, het dit voortgegaan om die gebou op die huidige basis te okkupeer terwyl die VKB-proses gevolg is om diensverskaffers te kry om die gebou te herstel en op te knap. Daar word verwag dat die herstelwerk en opknapping van die gebou teen 31 Maart 2025 voltooi sal wees, op welke stadium die WKRDW funksionele okkupasie sal neem.

2.2.2 MAATREÛLS VIR BEROEPSGESONDHEID EN -VEILIGHEID

Die Wet op Beroepsgesondheid en -veiligheid (WBV) lê die verantwoordelikheid op die werkgewer op om, sover dit redelik prakties is, 'n gesonde werksomgewing te voorsien en in stand te hou wat veilig en sonder risiko vir die gesondheid van sy werknemers is. Om nakoming van WBV te verseker, het die Raad 'n Beroepsgesondheids- en Veiligheidskomitee (WBV-komitee) met verteenwoordigers van alle departemente gestig. Hierdie komitee is met die nodige hulpbronne toegerus om sy funksies doeltreffend uit te voer.

2.2.3 OPLEIDING EN ONTWIKKELING

Opleiding en her-opleiding van personeel bly 'n belangrike prioriteit vir die Raad. Dit is noodsaaklik om te verseker dat die Raad sy menslike kapitaal doeltreffend gebruik en ontwikkel.

Die Raad het die afgelope jaar R516 998 in opleiding en ontwikkeling van sy werknemers belê, wat 1% van die totale koste van werkverskaffing verteenwoordig. Werknemers op alle vlakke in die organisasie het gedurende die jaar opleiding ontvang. Geleenthede vir opleiding word aangebied met die doel om die professionele bevoegdheids van werknemers te verbeter, hul kennis te verhoog en hul vaardighede te verbeter om die organisasie se strategiese doelwitte te bereik en ondersteun. Met die veranderende omgewing in die dobbelbedryf is dit Raadslede se plig om hul vaardighede

te verbeter sodat hulle hul mandaat doeltreffend kan uitvoer. Raadslede is derhalwe by die Instituut van Direkteure Suid-Afrika (IODSA) geregistreer. Die IODSA verskaf praktiese dienste aan Raadslede, met die oog daarop om ontwikkeling, begrip en toepassing van goeie bestuurspraktyke te verseker. Bywoning van konferensies en bedryfsgeleenthede word gebruik om op hoogte van verwickelinge in die dobbelbedryf te bly.

2.3 BELANGRIKE BELEIDSONTWIKKELINGE EN WETGEWENDE VERANDERINGE

Die dobbelbedryf is 'n tegnologie-gedrewe bedryf wat vinnige tegnologiese veranderinge en vinnige omkeertye vir regulatoriese goedkeurings vereis. Die Raad hersien voortdurend sy prosesse en werk daaraan om prosesse in sy regulatoriese omgewing te outomatiseer.

Die WKPT het opdrag vir navorsing gegee oor die ekonomiese en beleidsvoorskrifte van toepassing op die dobbelbedryf in die Wes-Kaap. 'n Eksterne diensverskaffer doen die navorsing en die bevindinge en aanbevelings sal in 'n Groen- en Witskrif oor regulasies vir dobbelary vervat word. Die uitkomst van die navorsing kan dus die begin van 'n nuwe beleidsomgewing vir die regulering van dobbelary wees.

2.3.1 LITIGASIE

Die dobbelbedryf blyk uiters prosedeersiek te wees, met die gevolg dat die Raad se besluite en optrede op grond van die gevestigde ekonomiese belange van lisensiehouers en ander rolspelers dikwels uitgedaag word. Sommige sake is suiwer van openbare belang of in sekere gevalle bied die uitspraak wat deur ons howe uitgespreek word, regsekerheid oor aangeleenthede waar die Raad en 'n lisensiehouer verskillende regsbeskouings het. In sulke gevalle stem die partye gewoonlik ooreen dat 'n verklarende bevel die toepaslike wyse vir 'n oplossing is. Die Raad oorweeg as 'n reguleerder sake van wyer openbare belang as bloot dié van kommersiële belang. Die Raad neem dus nie deel aan alle litigiese aangeleenthede waar hy as 'n belanghebbende party aangehaal word nie, maar reageer eerder op die vraag of hy aan die litigasie moet deelneem as gevolg van die aard van die regshulp wat gevra word asook die regsimplikasies op die Raad se mandaat en die bedryf wat hy reguleer.

'n Casino-operateur het aansoek gedoen om 'n Verklarende Bevel wat, onder andere, bevestig dat Free Play-krediete nie 'n "druppel" in die berekening van aangepaste bruto inkomste is nie en nie deel vorm van die belasbare inkomste volgens Artikel 64 van die Wet, saamgelees met Bylae III nie, met verwysing na die Raad en die Provinsiale Minister van Finansies, Wes-Kaap as Respondente. Verder, dat die Hof gelas, sou dit 'n bepaling maak dat die Applikante wel belasting betaal het wat nie ingevolge die regsargument voor die Hof verskuldig is nie, enige oorbetalings van belasting terugbetaal of verreken moet word teen die toekomstige belastingaanspreeklikheid van die Applikante. Uitspraak is op 29 April 2020 ten gunste van die Applikant gelewer, waar die Hof beslis het dat Free Play nie deel uitmaak van die "druppel" vir doeleindes van die berekening van aangepaste bruto inkomste nie, en nie deel vorm van belasbare inkomste volgens Artikel 64 van die Wet saamgelees met Bylae III nie. Die Raad was aangesê om die oorbetalde belasting teen die Applikant se toekomstige belastingverpligtinge wat ingevolge Artikel 64 van die Wet oploop, te verreken. Die Raad en die Minister het verlot gekry om na die HHA te appelleer, en uitspraak is ten gunste van die Raad toegestaan. Die Applikante het 'n Kennisgewing van Aansoek om Verlot tot Appèl by die Konstitusionele Hof ingedien. Beide die Raad en die Minister van Finansies en Ekonomiese Geleenthede het 'n Kennisgewing van Opposisie en beëdigde verklarings by die Konstitusionele Hof ingedien. Die aangeleentheid is steeds aan die gang en die Raad wag op 'n vasgestelde datum vir die aansoek om verlot tot appèl.

'n Rolspeler in die dobbelbedryf het, tesame met 'n Interdik in die Hooggeregshof, aansoek gedoen om 'n hersiening, waarin die Hof versoek word om te beveel dat die Raad hom van sy besluit om die oorblywende 1 000 BUM'e proporsioneel aan die bestaande twee Roete-operateurs toe te ken, weerhou, hangende die uitslag van die Hersieningsaansoek. Verder dat die Raad se besluit soos gemeld, hersien en tersyde gestel word. Die uitspraak is op 20 April 2021 elektronies gelewer. Die hersieningsaansoek was suksesvol en ten gunste van die Applikante toegestaan. Op appèl het 'n volbank van die hooggeregshof beslis dat die aanvanklike hersieningsvonniss opgeskort word, hangende die uitslag van die appèl na die HHA. Die appèl is op 15 Augustus 2023 by die HHA aangehoor en uitspraak is op 10 November 2023, met koste, ten gunste van die Raad gelewer.

2.3.2 HUIDIGE WETGEWENDE OORWEGINGS

Die Wysigingswetsontwerp op Nasionale Dobbelary (B27B-2018) is in 2018 gepubliseer. Die wetsontwerp poog om die Nasionale Dobbelarywet (2006) te wysig om die samestelling van die Nasionale Dobbelaryraad na in 'n funksionerende entiteit te verander wat aan die Departement van Handel, Nywerheid en Mededinging (DHNM) verslag doen, met 'n hoofuitvoerende beampte aan die stuur. Die wetsontwerp poog ook om, onder andere, sekere statutêre fooie vir gesentraliseerde monitering van provinsiaal-gelisensieerde dobbeloperateurs in te stel en om bestuursaangeleenthede met betrekking tot die Nasionale Dobbelarybeleidsraad te hanteer. Die Wetsontwerp is deur beide huise van die Parlement oorweeg en is op 14 Desember 2021 deur die Nasionale Raad van Provinsies verwerp waarna dit ingevolge Gesamentlike Reël 186(1)(a) na die Bemiddelingskomitee verwys is.

Die Negentiende Wes-Kaapse Wysigingswet op Dobbelary en Wedrenne (2021) ("Negentiende Wysigingswet") is op 23 Junie 2021 in die Provinsiale Koerant gepubliseer. Dit dui aan dat die Negentiende Wysigingswet op 'n datum wat deur die Premier in die Staatskoerant geproklameer sal word, in werking sal tree. Die Negentiende Wysigingswet het nuwe Casino- en Roete operateursfooie voorgeskryf. Die inwerkingtreding van die 19de Wysigingswet sou die Raad se doelwit om selfversorgend in terme van sy begrotingsvereistes te word, aansienlik versterk het. Die wet is egter nooit in werking gestel nie. Die Negentiende Wes-Kaapse Konsepwysigingswet op Dobbelary- en Wedrenne, 2022 ("die Herroepingswetsontwerp") is op 2 Desember 2022 vir kommentaar gepubliseer en het gepoog om die Negentiende Wysigingswet te herroep. Die Memorandum oor die oogmerke van die Herroepingswetsontwerp het die wetgewende proses wat relevant tot die Negentiende Wysigingswet is uiteengesit, bevestig dat die doel daarvan was om die finansiële selfstandigheid van die Raad te bevorder, sekere fooie wat aan die Raad betaalbaar is te bemiddel, heffing van casino-operateursfooie, wysigings aan bepalinge met betrekking tot beperkte operateursfooie vir dobbelmasjiene, en aangeleenthede wat daarmee verband hou. Die Herroepingswetsontwerp het aangedui dat, as gevolg van die verreikende gevolge van die COVID-19-pandemie op die dobbelbedryf, die Provinsiale Tesourie besig is om 'n omvattende hersiening van die dobbel- en wedrenomgewing in die Wes-Kaap te onderneem, met 'n beleidsoorsigproses onderweg. Verder, dat die bevordering en bemiddeling van die finansiële selfvoorsiening van die Raad 'n belangrike doelwit van die Wes-Kaapse Regering bly. Die Negentiende Wes-Kaapse Wysigingswet op Dobbelary en Wedrenne, Herroepingswet, 2022 ("die Herroepingswet") is op 10 Januarie 2024 goedgekeur en herroep die ("Negentiende Wysigingswet").

Die Twintigste en Een-en-twintigste Wysigingswetsontwerpe, 2022 is op 10 Junie 2022 vir openbare kommentaar gepubliseer. Dit maak voorsiening vir die verskuiwing van 'n casino na die Metropool asook, onder andere, dat die gepaardgaande fooie en wetlike oorwegings deur die Raad in ag geneem moet word. Die wysigings in die Twintigste Wes-Kaapse Konsepwysigingswetsontwerp op Dobbelary en Wedrenne maak hoofsaaklik voorsiening vir die hervestiging van 'n casino, skakel eksklusiwiteit uit en spreek substantiewe kwessies aan wat verband hou met die wysiging van lisensies. Die wysigings in die Een-en-twintigste Konsepwysigingswetsontwerp op Dobbelary en Wedrenne in die Wes-Kaap stel hoofsaaklik 'n ekonomiese geleentheidsbelasting in met betrekking tot die hervestiging van 'n casino. Die wetsontwerpe word nog deur die WKPT oorweeg.

Die Wetsontwerp op Afgeleë Dobbelary (B11-2024) is op 16 April 2024 in die Nasionale Vergadering ingestel. 'n Belangrike verandering aan die Wetsontwerp is dat dit die Provinsies, en nie die Nasionale Dobbelaryraad nie, magtig om lisensies te reguleer en voorgeskrewe gelde in sy provinsie in te vorder. Die doel van die Wetsontwerp is om 'n regsgrondslag vir die regulering en beheer van alle afgeleë dobbelaktiwiteite te voorsien en om 'n doeltreffende en effektiewe reguleringsregime vir afgeleë dobbelary in die Republiek van Suid-Afrika te verseker. Die Wetsontwerp maak ook daarvoor voorsiening dat eenvormige norme en standaarde ten opsigte van afstandsdobbel regdeur die Republiek van toepassing sal wees, om te voorkom dat minderjarige en kwesbare persone aan die negatiewe gevolge van dobbel blootgestel word, en om spelers, die publiek en gelisensieerde afstandbeheerde dobbeloperateurs te beskerm.

Die Wes-Kaapse Dobbel- en wedrenregulasies, 1996: Konsepwysiging, 2022 is op 10 Junie 2022 vir kommentaar gepubliseer. Dit skryf die Regulasies voor wat van toepassing is op die wysiging van lisensies, die maksimum aantal casino-operateurlisensies in die Stad Kaapstad en die radius tussen casino's, inligting vir aansoeke wat verband hou met die hervestiging van 'n casino, en betaling van 'n maandelikse ekonomiese geleentheidsbelasting.

Die Wes-Kaapse Dobbel- en wedrenregulasies (Fooie en Koste, 2016) en Tweede Konsepwysiging (2022) is op 10 Junie 2022 vir kommentaar gepubliseer en maak voorsiening vir enige verhoor, ondersoek of navraag met betrekking tot die verskuiwing van 'n besigheid of aktiwiteit beoog in Afdeling 41B (1) van die Wet.

Program 1 : Raad en Administrasie									
Uitkoms	Uitset	Uitsetaanwyser	Geouditeerde Werklike Prestasie 2021/2022	Geouditeerde Werklike Prestasie 2022/2023	Beplande jaarlikse doelwit 2023/2024	Werklike Prestasie 2023/2024	Afwyking van beplande doelwit na Werklike Prestasie 2023/2024	Redes vir afwykings	
Die Raad se strukture, hulpbronne en prosesse wat aangewend is vir doeltreffende en optimale uitvoering van sy mandaat.	Openbare bewustheid van die Raad se rol en funksies.	1.4 Aantal bewusmakingsprogramme wat deur die Raad bemiddel word.	Nuwe uitsetaanwyser	Nuwe uitsetaanwyser	4	4	-	Geen.	
	Regsmenings opgestel om leiding aan die Raad en Kantoor te gee oor regsgevolge van besluite wat geneem is.	1.5 Persentasie regsmenings wat voorberei en ingedien is binne 30 dae na ontvangs van versoek om 'n mening.	Nuwe uitsetaanwyser	Nuwe uitsetaanwyser	90%	100% (20 uit 20)	+10%	Al die versoeke om regsmenings onder beheer van die Regsdienste-afdeling is uitgevoer en binne 30 dae afgehandel - dus 100% sukses behaal.	
	Nakoming van regulatoriese verslagdoeningsvereistes vir Menslike Hulpbronne.	1.6 Aantal regulatoriese verslae wat betyds by die Departement van Arbeid ingedien is.	1	1	1	1	-	Geen.	
'n Bekwame, gemotiveerde en toegewyde arbeidsmag.	1.7 Aantal verslae oor die instelling van die MH-plan.	4	4	4	4	-	Geen.		
Effektiewe en doeltreffende finansiële administrasie.	1.8 Aantal finansiële verslae aan belanghebbendes.	33	33	33	33	-	Geen.		

Program 1 : Raad en Administrasie									
Uitkoms	Uitset	Uitsetaanwyser	Geouditeerde Werklike Prestasie 2021/2022	Geouditeerde Werklike Prestasie 2022/2023	Beplande jaarlikse doelwit 2023/2024	Werklike Prestasie 2023/2024	Afwyking van beplande doelwit na Werklike Prestasie 2023/2024	Redes vir afwykings	
Die Raad se strukture, hulpbronne en prosesse wat aangewend is vir doeltreffende en optimale uitvoering van sy mandaat.	'n Effektiewe en doeltreffende organisasie-struktuur.	1.9 Aantal her-siene oorsig-verslae van die Organisasie-struktuur wat aan die Minister vir goedkeuring voorgelê is.	Nuwe uitsetaanwyser	Nuwe uitsetaanwyser	1	0	-1	Die Organisasie Ontwerp (OO)-proses is nog nie afgehandel nie. Daar word verwag dat die proses teen 31 Mei 2024 voltooi sal wees.	
	Bevordering van veiliger dobbelary.	1.10 Aantal Verantwoordelike Dobbelaryberade wat deur die Raad bemiddel word.	Nuwe uitsetaanwyser	Nuwe uitsetaanwyser	1	1	-	Geen.	
	Studie oor dobbelary en probleem-dobbelary in verhouding met Dobbelaryleenthede wat deur die Raad gelyksensieer is.	1.11 Goedgekeurde Voorwaardes en Projekplan vir navorsing oor verantwoordelike dobbelary wat deur die Raad aanvaar is.	Nuwe uitsetaanwyser	Nuwe uitsetaanwyser	1	0	-1	Dit is 'n positiewe afwyking aangesien die doelwit in die 4de kwartaal van 2022/2023, voor die sperdatum, bereik is.	

Ontleding van prestasie

Die Program het die taak om seker te maak dat die voorskrifte en besluite van die Raad uitgevoer word. Die Program het agt (8) van sy elf (11) bepaalde doelwitte bereik. Die Kantoor van die Raad het die Raad se besluite ingestel sodat die Raad sy wetgewende mandaat kan uitvoer. Die Raad het in sy geheel sy mandaat suksesvol uitgevoer.

Die Raad het met die aanstelling van sy werknemers sy goedgekeurde diensbillikheidsdoelwitte nagekom en het derhalwe verseker dat die diensbillikheidsdoelwitte suksesvol bereik sal word. Die Raad het die BBSEB-doelwitte gestel, wat billikheidskriteria vir die bedryf insluit.

Strategie om gebiede van onderprestasie te verbeter

Vir aanwyser 1.1 *Aantal kworaatvergaderings vir Raadslede vir die 2023/24 jaar*: Die Kantoor van die Raad het ad-hoc Raadsvergaderings as deel van die uitsetaanwyser vir die 2023/24FJ ingesluit. Die Kantoor sal voortaan meer konserwatief wees en ad hoc-vergaderings van die aantal kworaatvergaderings van Raadslede uitsluit aangesien daar geen sekerheid is of hierdie vergaderings wel sal plaasvind nie.

Vir aanwyser 1.2 *Raadsbesluite wat by volgende Raadsvergadering uitgevoer moet wees*: Daar is geen werklike regstellende maatreëls behalwe deurlopende opvolging nie, aangesien die WKRDW van derde partye afhanklik is. Die afwyking het, afhangend van die mening, nie die mandaat of tydsbestek vir die spesifieke aksie beïnvloed nie.

Vir aanwyser 1.9 *Aantal hersiene oorsigverslae oor Organisasiestruktuur wat aan die Minister vir goedkeuring voorgelê is*: Hierdie aanwyser kan slegs bereik word sodra die Organisasie Ontwerpproses afgehandel is. Na afhandeling van die proses sal 'n verslag voorberei en aan die Minister vir oorweging voorgelê word.

Koppeling van prestasie aan begrotings

Program	2023/2024			2022/2023		
	Begroting R	Werklike Uitgawes R	(Oor)/Onderbesteding R	Begroting R	Werklike Uitgawes R	(Oor)/Onderbesteding R
Raad en Administrasie	65 119 728	57 516 153	7 603 575	27 404 810	27 131 737	273 073

- Die destydse Minister van Finansies en Ekonomiese Geleentehede het die behoud van R31,5 miljoen kontantsurplus goedgekeur om die Raad in staat te stel om sy eie kantoorakkommodasie te koop. Kantoorakkommodasie is in Augustus 2023 vir die bedrag van R25 300 000 verkry. As deel van die 2024/25FJ-begroting het die Minister van Finansies en Ekonomiese Geleentehede goedkeuring gegee om fondse ten bedrae van R6 225 000 oor te dra. Hierdie fondse sal gedurende die 2024/25FJ vir die opknapping van die kantoorakkommodasie aangewend word.
- Die oorblywende onderbesteding van R1,3 miljoen hou meestal verband met professionele fooie. Fondse is begroot vir die navorsingstudie oor die voorkoms van dobbelary en probleemdobbelary in die Wes-Kaap. Die navorsing het in Januarie 2024 begin en as sodanig is 'n nominale bedrag aan navorsers vir die tydperk onder oorsig betaal. Net so is fondse begroot vir konsultasiedienste vir die hervestigingsaansoek wat deur een van die casino-operateurs ingedien is. Weens die tydlyne van die aansoekproses vir hervestiging was die begroting vir konsultasiedienste nie gedurende die 2024FJ benodig nie.

Program 2: Lisensiëring

Doel van Program

Die Lisensiëringsafdeling is verantwoordelik om die aansoekproses vir lisensies doeltreffend te koördineer. Dit ontvang behoorlik voltooide lisensie-aansoeke en doen diepgaande ondersoeke in verband met die aansoeke. Op grond van die bevindinge word verslae met aanbevelings vir goed- of afkeuring aan die HUB en/of Raad vir oorweging voorgelê.

Ten opsigte van die doelwitte wat hieronder uiteengesit word, streef die Departement daarna dat nuut-aangestelde werknemers in die bedryf betyds behoorlik gelisensieer is sodat hulle dus in staat is om hul onderskeie pligte dienooreenkomstig te begin.

Ten einde te sorg dat bestaande lisensiehouers se sake in orde is, word hernuwingsaansoeke vir alle lisensietipes wat ontvang is, voor die verstryking van die lisensie verwerk. Geen lisensie is vir langer as 12 maande geldig nie, en alle lisensies moet jaarliks per aansoek hernu word.

Uitkomst

Geskikte persone doen sake in die dobbelbedryf.

Uitkomst, uitsette, uitsetaanwysers, doelwitte en werklike prestasies

Gedurende die 2023/24 finansiële jaar is die volgende in-jaar veranderinge ten opsigte van die prestasie-aanwyser van die Program aangebring:

- Aanwyser 2.1** : Regstelling van berekeningsmetode. Hierdie kwessie was 'n ouditbevinding tydens die 2022/23-ouditsiklus.
- Aanwyser 2.2** : Regstelling van berekeningsmetode. Hierdie kwessie was 'n ouditbevinding tydens die 2022/23-ouditsiklus.

Program 2: Lisensiëring		Uitsetaanwyser	Geouditeerde Werklike Prestasie 2021/2022	Geouditeerde Werklike Prestasie 2022/2023	Bepaalde jaarlikse doelwit 2023/2024	Werklike Prestasie 2023/2024	Afwyking van beplande doelwit na Werklike Prestasie 2023/2024	Redes vir afwykings
Uitset	Nuwe aansoeke verwerk.	2.1 Persentasie nuwe aansoeke ten opsigte van werknemerlisensies (belangrike en dobbel) gekoppel aan gelisensieerde operateurs ontvang, binne 30 dae na ontvangs verwerk.	89%	92%	91%	92% uit (2 266 uit 2 454)	+1%	Aansoeke het voldoen en het nie verdere ondersoek nodig gehad nie, dus kon dit binne die tydlyn voltooi word.
Uitkomst	Geskikte persone wat sake in die dobbelbedryf doen.	2.2 Persentasie van hernuwingsaansoeke ontvang wat op of voor die vervaldatum van die lisensie verwerk is.	99%	99%	99%	99% uit (6 357 uit 6 441)	-	Geen.
	Hernuwingsaansoeke verwerk.							

Uitkomst, uitsette, uitsetaanwysers, doelwitte en werklike prestasies

Geen in-jaarse veranderinge is gedurende die 2023/2024 finansiële jaar aangebring nie.

Program 3: Nakoming van regulasies								
Uitkoms	Uitset	Uitsetaanwyser	Geoditeerde Werklike Prestasie 2021/2022	Geoditeerde Werklike Prestasie 2022/2023	Bepaalde jaarlikse doelwit 2023/2024	Werklike Prestasie 2023/2024	Afwyking van beplande doelwit na Werklike Prestasie 2023/2024	Redes vir afwykings
Vernuwende, funksionele, betroubare en veilige IKT-oplossings en -stelsels verskaf.	Deurlopende IKT-stelselbestuur vir die organisasie.	4.1 Persentasie IKT-instandhoudingsgebeurtenisse wat gedoen word om huidige inligtingstechnologie-infrastruktuur in stand te hou en te verbeter.	98%	98%	98%	98%	-	Geen.
	Deurlopende verbetering van kennis en vaardighede.	4.2 Aantal bevoegde IKT-talent kapasiteite wat behaal is.	78	94	80	89	+9	Positiewe afwyking as gevolg van die IKT-personeel wat ekstra opleiding en forumsessies bywoon om hul IKT- en persoonlike vaardighede te verbeter.
	Deurlopende beskikbaarheid van die IKT-stelsels.	4.3 Gemiddelde persentasie IKT-inligtingstelsels beskikbaar /aktief	99.96%	99.9%	98%	99.9%	+1.9%	Positiewe verskil as gevolg van toegewyde menslike hulpbronne, volgehoue infrastruktuur en beskikbaarheid van elektrisiteit.
	Besigheidsproses-outomatisering/digitale strategie.	4.4. 'n Gedokumenteerde Besigheidsproses Outomatisering/ Digitale strategie.	Nuwe uitsetaanwyser	Nuwe uitsetaanwyser	1	1	-	Geen.

Ontleding van prestasie

Die IKT se grootste uitdaging was die betroubaarheid van elektrisiteitsvoorsiening. Alhoewel elektrisiteitsvoorsiening bedryfstabiliteit bedreig het, het die IKT-afdeling sy uitkomst vir die jaar bereik. Dit was moontlik deur:

- deurlopende elektrisiteitstoevoer na die datasentrum via doeltreffende ononderbroke kragtoevoer te verseker;
- toegewyde en professionele bestuur van die IKT se menslike hulpbronne;
- die verskaffing van doeltreffende battery-aangedrewe toerusting aan die Kantoor van die Raad;
- goeie IKT-bestuur;
- die toepassing van robuuste inligtingsekeriteitsprodukte en -stelsels;
- die IKT-infrastruktuur en netwerkverbinding teen enige mislukkinge en/of kuberaanvalle te beveilig; en
- die deurlopende beskikbaarheid van belangrike IKT-stelsels by die Kantoor van die Raad.

Die ondersteuning en infrastruktuur wat deur die IKT-departement verskaf is, het daartoe bygedra dat die Raad sy doelwitte kon bereik en sy mandaat kon nakom. Die werk-op-afstandmodel van die WKRDW was doeltreffend en het as 'n funksionele hibriede en verspreide werksomgewing gefunksioneer. Toegewyde IKT-bedrywighe, sekuriteit, infrastruktuur en netwerkstabiliteit het dit moontlik gemaak.

Die IKT-departement het sy kennis en onderrigpraktyke (formeel, informeel, selfstudie) voortgesit om sy professionele vermoëns te verbeter. Dit is moontlik gemaak deur die deelname en bywoning van aanlyn- of persoonlike ontwikkeling, opleiding, konsultasie en forumgeleenthede. Dit het verseker dat noodsaaklike kennis opgedoen is deur vaardighede by die werk oor te dra asook belangrike werkservaring, en die verwesenliking van die IKT se waarde aan die Kantoor van die Raad.

Strategie om areas van onderprestasie te oorkom

Daar is geen areas van onderprestasie nie.

Koppel prestasie aan begrotings

Programme	2023/2024			2022/2023		
	Begroting R	Werklike Uitgawes R	(Oor)/Onderbesteding R	Begroting R	Werklike Uitgawes R	(Oor)/Onderbesteding R
Inligting- en Kommunikasietegnologie	9 469 427	8 274 622	1 194 805	10 700 010	9 591 582	1 108 428

- Daar was besparings ten opsigte van kommunikasie, sagtewarelisensiefooi en konsultasiefooi. Die begroting vir hierdie items is op beste ramings, wat nie altyd realiseer nie, gegrond.

5. INVORDERING VAN INKOMSTE

Bronne van inkomste	2023/2024			2022/2023		
	Beraming R	Werklike Bedrag ingesamel R	(Oor)/Onder insameling R	Beraming R	Werklike Bedrag ingesamel R	(Oor)/Onder insameling R
Aansoekfooie	3 086 960	4 261 105	(1 174 145)	2 406 081	4 663 948	(2 257 867)
Ondersoek-fooie	36 406 705	37 469 766	(1 063 061)	34 412 273	35 545 254	(1 132 981)
Rente-inkomste	4 995 000	5 127 003	(132 003)	1 008 000	3 464 133	(2 456 133)
Inspekteurs-fooie vir die Raad	7 393 546	9 445 151	(2 051 605)	5 332 342	8 909 075	(3 576 733)
Operateurs-fooie van beperkte masjienuit-betalings	3 747 793	3 596 156	151 637	3 292 500	3 232 500	60 000
Oordragte	21 178 000	21 178 000	-	25 076 000	25 076 000	-
Dienste in natura	-	4 076 153	(4 076 153)	-	5 817 204	(5 817 204)
Ander inkomste	-	1 884 686	(1 884 686)	-	197 439	(197 439)
Behoud van surplusfondse	31 524 795	31 524 795	-	-	-	-
Totaal	108 332 799	118 562 815	(10 230 016)	71 527 196	86 905 553	(15 378 357)

- Die Raad word slegs toegelaat om inkomste en ander gelde van lisensiehouers in te vorder soos deur die wet voorgeskryf. Tensy daar 'n toename in aansoeke vir dobbellisensies is, is daar geen ander manier waarop die Raad sy inkomste kan verhoog nie. Dus, wanneer die begroting voorberei word, maak die Raad staat op vorige tendense om die inkomste wat hy verwag om in die finansiële jaar te ontvang, te beraam.
- Dienste in natura verteenwoordig die voordeel wat verkry is deur 'n gebou kosteloos te beslaan en wat deur die Departement van Infrastruktuur tot 31 Oktober 2023 bestuur is.
- Ander inkomste verteenwoordig, onder andere, huurinkomste, borgskappe en regskoste wat verhaal is.

6. KAPITALE BELEGGING

Infrastruktuur-projekte	2023/2024			2022/2023		
	Begroting R'000	Werklike Uitgawes R'000	(Oor)/Onder-besteding R'000	Begroting R'000	Werklike Uitgawes R'000	(Oor)/Onder-besteding R'000
Kantoorakkommodasie	31 525	25 495	6 030	0	0	0
Totaal	31 525	25 495	6 030	0	0	0

1. INLEIDING

Die bestuursraamwerk van die Raad word deur die Wes-Kaapse Wet op Dobbelay en Wedrenne sowel as die Wet op Openbare Finansiële Bestuur (WOFB) gelei, en in samewerking met die Protokol oor Korporatiewe Bestuur wat in die King IV-verslae oor Korporatiewe Bestuur gevind word, toegepas.

2. PORTEFEULJEKOMITEES

Die Staande Komitee vir Finansies is verantwoordelik om toesig oor die Wes-Kaapse Raad op Dobbelay en Wedrenne te handhaaf.

In die jaar onder oorsig het die Raad oor die volgende sake met die Komitee vergader:

- 26 Oktober 2023: Inligting oor die Raad se 2022/23-jaarverslag; Besluite wat uit daardie vergaderings voortspuit, word op bladsy 62 van hierdie jaarverslag uitgebeeld.

3. UITVOERENDE GESAG

Die Minister van Finansies is die aangewese Uitvoerende Gesag vir die Wes-Kaapse Raad op Dobbelay en Wedrenne. Die Uitvoerende Raad stel die Raadslede aan en die Raad doen aan die Minister verslag. Alle verslae wat in opdrag deur die Raad opgestel is, word aan die Minister voorgelê. Die Raad is ook aan die Beleidsbepalings van die Uitvoerende Gesag gebonde.

4. REKENINGKUNDIGE GESAG - DIE RAAD

Inleiding

Die Raad, wat uit sewe nie-uitvoerende lede bestaan en wat deur die Uitvoerende Gesag aangestel is, is die aangewese Rekenpligtige Gesag. Die Raad bestaan uit verskeie subkomitees wat uit sy lede saamgestel is, om toesig oor spesifieke operasionele aktiwiteite van sy Kantoor te hou. Die Raad stel ook drie eksterne lede aan om op sy Ouditkomitee te dien.

Die Raad se funksies

Die Wes-Kaap en Wedrenraad is gestig met die hoofdoel om dobbelary en wedrenne en alle ander gepaardgaande aktiwiteite in die Wes-Kaap te beheer en te reguleer.

Die funksies en bevoegdhede van die Raad word in Artikel 12 van die Wes-Kaapse Wet op Dobbelay en Wedrenne uiteengesit. Die funksies van die Raad word as volg opgesom:

- Om deurlopende nakoming in die gelisensieerde bedryf te verseker en administratiewe boetes of sodanige maatreëls op te lê wat die Raad toepaslik ag vir oortredings van die wet;
- Om aansoeke vir lisensies ingevolge die Wet aan te moedig;
- Om nasionale en provinsiale aansoeke vir lisensies te ontvang, ondersoek en oorweeg;
- Om nasionale en provinsiale lisensies aan kwalifiserende of geskikte persone uit te reik, onderworpe aan die voorwaardes wat die Raad toepaslik ag;
- Om die geskiktheid van persone wat belangstelling in 'n lisensiehouer toon of die besigheid waarop 'n lisensie betrekking het, te ondersoek;
- Om verhore te hou en ondersoeke te doen na lisensiehouers se optredes wat verband hou met enige aangeleentheid wat die Raad ingevolge die Wet moet administreer;
- Om onwettige dobbelaktiwiteite op te spoor en relevante regeringsinstansies met die vervolging daarvan by te staan;
- Om belasting en heffings verskuldig aan die provinsiale Fiskus te administreer, bereken en in te vorder asook alle statutêre gelde soos deur die Wet voorgeskryf;
- Om deurlopende navorsing oor dobbelary en wedrenne regdeur die provinsie en elders te doen om op hoogte te bly en om tekortkominge in die Wet en regulatoriese praktyke van die Raad op te spoor;
- Om regulatoriese forums en konferensies by te woon om op hoogte te bly van die jongste ontwikkelinge in die bedryf; en
- Om oor die algemeen alle bevoegdhede en funksies wat in die Wet gespesifiseer word, asook enige ander wat deur die Wet bepaal word, uit te voer.

Die Raad se Handves

Die Raad se bevoegdhede en funksies word in die Wet voorgeskryf. Die Raad het 'n handves waarin elke subkomitee se mandaat uiteengesit word, aanvaar. Die Raad hersien jaarliks sy korporatiewe bestuur.

Inligting oor Raadslede soos op 31 Maart 2024

Naam	Aanwysing (ingevolge die Openbare Entiteitsraad-struktuur)	Datum aange-wys	Datum bedank/Termyn het verstryk	Kwalifikasies	Kundigheds-gebied	Raad Direkteurskappe (Lys die entiteite)	Aantal Raadsvergaderings gehou	Aantal Raadsvergaderings byge-woon	Ander komitees (bv. Oudit-komitee)	Aantal komitee-vergaderings byge-woon	Aantal vergaderings byge-woon
Mnr T Arendse	Raadslid Termyn as Bestuurslid vir 1 jaar verleng	1 April 2020	31 Maart 2023	STR GR (SA)	Ouditkunde en Rekening-kunde	Raadslid: Wes-Kaapse Raad op Dobbelay en Wedrenne	14	14	Casino-Komitee	4	27 van 28
		1 April 2023	31 Maart 2024						Perde-wedrenne en Weddery-komitee	4	4
									Komitee vir Mensekapi-taal	[4]	1 van 1
									Verantwoor-delike Dobbelay-komitee	4	3 van 4
									Raad se ver-teenwoordiger (nie stemgere-tig) by die Ouditkomitee. (*Bywoning as plaasvervan-gende lid)	[8]	1 of 1

Naam	Aanwysing (ingevoelge die Openbare Entiteitsraad-struktuur)	Datum aangewys	Datum bedank/Termyn het verstryk	Kwalifikasies	Kundigheidsgebied	Raad Direkteurskappe (Lys die entiteite)	Aantal Raadsvergaderings gehou	Aantal Raadsvergaderings byge woon	Ander komitees (bv. Oudit-komitee)	Aantal komitee-vergaderings byge woon	Aantal vergaderings byge woon
Mnr CA Bassuday	Raadslid	1 April 2016	31 Maart 2019	B,Prok.	Regte	Raadslid: Wes-Kaapse Raad op Dobbelay en Wedrenne	14	13	Casino-Komitee	4	26 van 28
	Termyn as Bestuurslid vir 1 jaar verleng.	1 April 2019	31 Maart 2020	LLB LLM			6		Finansies en IT-komitee	6	
	Raadslid her-aangestel vir 3 jaar	1 April 2020	31 Maart 2023	PG Diploma in Strafrege en Forensiese Ouditkunde			4		Verantwoordelike Dobbelay-komitee	3	
	Aanstelling as Voorsitter totdat Raadslidkontrak verstryk	16 Des 2021	31 Maart 2023			Raadslid: Wes-Kaapse Drankowerheid					
	Termyn as Raadsvoorsitter en lid vir 1 jaar verleng	1 April 2023	31 Maart 2024								
	Raadsvoorsitter en raadslid se termyn verleng vir 1 jaar	1 April 2024	31 Maart 2028								

Naam	Aanwysing (ingevoelge die Openbare Entiteitsraad-struktuur)	Datum aangewys	Datum bedank/Termyn het verstryk	Kwalifikasies	Kundigheidsgebied	Raad Direkteurskappe (Lys die entiteite)	Aantal Raadsvergaderings gehou	Aantal Raadsvergaderings byge woon	Ander komitees (bv. Oudit-komitee)	Aantal komitee-vergaderings byge woon	Aantal vergaderings byge woon
Mnr Burton	Raadslid	1 April 2023	31 Maart 2027	BCompt Hons GR (SA)	Ouditkunde en Rekeningkunde Bestuur Strategiese Bestuur Finansies Prestasiebestuur	Kaapse Natuurraad Cullinan Holdings Bpk Burvyn Invoorders en Handelaars BK Nasionale Finansiële Ombud NPC	14	13	Casino-Komitee (*Bywoning as plaasvervangende lid)	[4]	31 van 32
							6		Finansies en IT-Komitee	6	
							4		Perdewedrenne en Weddery-komitee	4	
							[4]		Komitee vir Mensekapi-taal (*Bywoning as plaasvervangende lid)	1 van 1	
							6		BUM-Komitee	6	

Naam	Aanwysing (ingevolge die Openbare Entiteitsraad-struktuur)	Datum aange-wys	Datum bedank/Termyn het verstryk	Kwalifikasies	Kundigheids-gebied	Raad Direkteurskappe (Lys die entiteite)	Aantal Raadsver-gaderings gehou	Aantal Raadsver-gaderings byge-woon	Ander komitees (bv. Oudit-komitee)	Aantal komitee-verga-derings byge-woon	Aantal verga-derings byge-woon
M C Fani	Raadslid	17 Mei 2017	16 Mei 2020	BA Publieke Administrasie	Beleidsanalise en Beleid-sontwikkeling	Raadslid/ Ondervoor-sitter: Wes-kaapse Raad op Dobbelay en Wedrenne	14	10	Casino-Komitee	3 van 4	21 van 27
	Bestuurslid. Termyn vir 1 jaar verleng	17 Mei 2020	16 Mei 2021	BAdmin Honneurs Openbare Bestuur					Perdewedrenne en Weddery-komitee	3 van 4	
	Aanstelling as ondervoor-sitter totdat die kontrak van die raadslid verstryk	14 Des 2020	16 Mei 2021			Raadslid/ Ondervoor-sitter: William Humphrey Kunsgallery			Komitee vir Mensekapitaal	4	
	Ondervoor-sitter van Raad en termyn van lid verleng	27 Mei 2021	26 Mei 2024			Raadslid: uMunduzi Musementum KZN Tribunaallid: Wes-Kaapse Drankowerheid			BUM-Komitee (*Bywoning as plaasvervange lid)	1 van 1	
	Ondervoor-sitter van Raad en termyn van lid verleng	1 April 2024	31 Maart 2028								

Naam	Aanwysing (ingevolge die Openbare Entiteitsraad-struktuur)	Datum aange-wys	Datum bedank/Termyn het verstryk	Kwalifikasies	Kundigheids-gebied	Raad Direkteurskappe (Lys die entiteite)	Aantal Raadsver-gaderings gehou	Aantal Raadsver-gaderings byge-woon	Ander komitees (bv. Oudit-komitee)	Aantal komitee-verga-derings byge-woon	Aantal verga-derings byge-woon
Ms A Mvandaba	Raadslid	1 April 2023	31 Maart 2027	Meester in Besigheidsad-ministrasie	IDFRS, Maat-skappywet, King Code	Raadslid: Wes-kaapse Raad op Dobbelay en Wedrenne	14	9	Lisensierings-komitee	5 van 6	22 van 29
				BRek Honneurs	Finansiële modellering	Raadslid: Stigters Stigting			BUM-komitee	5 van 6	
					Finansiële state				Komitee vir Mensekapitaal	3 van 3	
					Prosesse en bestuur	Raadslid: African Phoenix Investments					
				Beleggings		Raadslid: CPUT (RAAD)					
						Direkteur: K2023187064					
						Direkteur: K2022871781					
						Direkteur: K2022570562					
						Direkteur: Langa Siphe					
						Direkteur: Lesha Capital					
						Direkteur: CVS Communications					
						Aandeehouer: Kwandile Consulting					
						Aandeehouer: Kwandiso Consulting					

Naam	Aanwysing (Ingevoelge die Openbare Entiteitsraad-struktuur)	Datum aangewys	Datum bedank/Termyn het verstryk	Kwalifikasies	Kundighedsgebied	Raad Direkteurskappe (Lys die entiteite)	Aantal Raadsvergaderings gehou	Aantal Raadsvergaderings byge woon	Ander komitees (bv. Oudit-komitee)	Aantal komitee-vergaderings byge woon	Aantal vergaderings byge woon
Mnr RG Nicholls	Raadslid	14 Des 2019	13 Des 2022	BCom Rhodes Universiteit GR (SA) CIA	Finansies Bestuur	Raadslid: Wes-Kaapse Raad op Dobbelay en Wedrenne	14	13	Finansies en IT-Komitee	6	36 van 38
	Raadslid heraan gestel vir 4 jaar	5 Des 2022	4 Des 2026	Rekenaarouditkwalifikasie - NACCA	Voldoening	Die Suid-Afrikaanse Raad vir die Argitektoniese Beroep			Lisensierings-komitee	6	
				Geregistreerde Rekenmeester en Ouditeur		Lid: TakeShape Properties BK			Verantwoordelike Dobbelay-komitee	4	
				Mede-lid van die IOD		Lid: Southern Ambition CC			Raad se verteenwoordiger (nie stemgeregtig) by die Oudit-komitee.	7 van 8	

Naam	Aanwysing (Ingevoelge die Openbare Entiteitsraad-struktuur)	Datum aangewys	Datum bedank/Termyn het verstryk	Kwalifikasies	Kundighedsgebied	Raad Direkteurskappe (Lys die entiteite)	Aantal Raadsvergaderings gehou	Aantal Raadsvergaderings byge woon	Ander komitees (bv. Oudit-komitee)	Aantal komitee-vergaderings byge woon	Aantal vergaderings byge woon
Me L Venter	Raadslid	6 Nov 2020	5 Nov 2023	BCom (Regte)	Regte	Raadslid: Wes-Kaapse Raad op Dobbelay en Wedrenne	14	12	Perdewedrenne en Weddery-komitee	1 van 1	32 van 35
	Termyn vir 5 maande verleng	6 Nov 2023	31 Maart 2024	LLB		Eksterne Kollegeraads-lid: Valsbaai TVET Kollege			(*Bywoning as plaasvervangende lid)		
	Raadslid heraan gestel vir 4 jaar	1 April 2024	31 Maart 2028						Komitee vir Mensekapitaal	3 van 4	
									Lisensierings-komitee	6	
									BUM-Komitee	6	
									Verantwoordelike Dobbelay-komitee	4	

[Getal tussen hakies]* Dui totale vergaderings aan wat gehou is, maar nie verpligtend is om by te woon nie, as gevolg van 'n lid se termyn wat gedurende die finansiële jaar begin of eindig.

Eksterne Ouditkomiteelede

Naam	Aanwysing (Ingevolge die Openbare Entiteitsraadstruktuur)	Datum aangewys	Datum bedank/Termyn verstryk	Kwalifikasies	Kundighedsgebied	Raad Direkteurskappe (Lys die entiteite)	Ander komitees (bv. Ouditkomitee)	Aantal vergaderings gehou	Aantal vergaderings bygewoon
Mnr L Nene	Ouditkomitee: Onafhanklike nie-uitvoerende lid en Voorsitter Heraanstelling as onafhanklike nie-uitvoerende lid	17 Feb 2021	16 Feb 2024	Baccalaureus in Handel - BCom (Rekeningkunde) Nagraadse Diploma in Bestuur (Spesialisering in Korporatiewe Bestuur) Meester Internasionale Besigheid SBASA (Sertifisering in Beheer Selfassessering) - 2006 GIA (SA) (Algemene Interne Ouditeur-SA) GIIOSA (Genoot van die Instituut van Interne Ouditoure SA) - 2013 Sertifisering in Risikobestuur-versekering (SRB) - 2014 GNCCP (SA) - Gesertifiseerde Nakomingslid van die van die Nakomingsinstituut van Suid-Afrika CPrac (SA) Voldoeningspraktisyn Risikobestuurstrategieë in die Openbare Sektor Bestuursontwikkelingsprogram	Korporatiewe bestuur Oudit (intern en ekstern) Risiko bestuur Besigheid kontinuiteit bestuur Voldoening Etiek Verbetering van Besigheidsproses IT	Nie-uitvoerende Direkteur vir PetroSA Ghana SOC Bpk Nie-uitvoerende Direkteur vir PetroSA Ekwatoriaal-Guinee SOC Bpk Stad Kaapstad se Ouditkomitee ETDP Seta Ouditkomitee Coega Ontwikkelingskorporasie(EDMS) BPK, Ouditkomitee KVBA (Kommissie vir Versoening, Bemiddeling en Arbitrasie) Ouditkomitee	Ouditkomitee	8	6

Naam	Aanwysing (Ingevolge die Openbare Entiteitsraadstruktuur)	Datum aangewys	Datum bedank/Termyn verstryk	Kwalifikasies	Kundighedsgebied	Raad Direkteurskappe (Lys die entiteite)	Ander komitees (bv. Ouditkomitee)	Aantal vergaderings gehou	Aantal vergaderings bygewoon
Mnr P Mukheli	Ouditkomitee: Onafhanklike nie-uitvoerende lid	5 Junie 2023	4 Junie 2026	BComm (Rekeningkunde) Hons BComm (ouditering) Geoktrooieerde Rekenmeester (Suid-Afrika) Lid Geoktrooieerde Instituut van Bestuursrekenmeesters (CIMA)	Voorbereiding van Finansiële Jaarstate (IFRS) Instelling van rekeningkundige oplossings/stelsels in die Afdeling Finansies Begroting en kon-tantvloei bestuur Bestuur en instelling van projeksie van rekeningkundige oplossings in die konstruksie-sektor Interne oudit-dienste en konsultasie Forensiese/spesiale ondersoek Onderneming Risikobestuur advies en konsultasie Korporatiewe Bestuur	Uitvoerende Direkteur en Raadslid van Kankervereniging van Suid-Afrika (KANSA) Lid: Onafhanklike Oudit- en Risikokomitee Openbare Dienste SETA Lid: Oudit- en Risikokomitee Bestuurderslisensie-handelsentiteit (DLCA)	Ouditkomitee	[8]	3 van 5

Naam	Aanwysing (Ingevolge die Openbare Entite- itsraadstruktuur)	Datum aange- wys	Datum bedank/ Termyn verstryk	Kwalifikasies	Kundighedsgebied	Raad Direkteurskappe (Lys die entiteite)	Ander komitees (bv. Ouditkomitee)	Aantal verga- derings gehou	Aantal vergade- rings by- gewoon
Mnr P Mukheli (voortgesit)					Omsigtigheid- sondersoek in municipale entiteite Geïntegreerde interne auditmodelle Openbare sektor ouditering Wet op Openbare Finansiële Bestuur (WOFB) Voorkeurverkry- gingsraamwerk Blootstelling aan finansiële diensomgewing (Bankwese)				

Naam	Aanwysing (Ingevolge die Openbare Entite- itsraadstruktuur)	Datum aange- wys	Datum bedank/ Termyn verstryk	Kwalifikasies	Kundighedsgebied	Raad Direkteurskappe (Lys die entiteite)	Ander komitees (bv. Ouditkomitee)	Aantal verga- derings gehou	Aantal vergade- rings by- gewoon
Mnr A Seymour	Ouditkomitee: Onafhanklike nie-uitvoerende lid	1 Maart 2022	28 Feb 2025	BComm (Rekeningkunde) Hons BCompt Geoktrooieerde Rekenmeester (Suid-Afrika) Bankraad Leierskapontwikkelingsprogram	Bestuur: Strategiese Beplanning en Bestuur Finansiële verslagdoening en Tesourie Besigheidsoplos- sings Bestuur behoud van Kliënte	Direkteur: Boland 90 Interklub Stapkompetisie NW Direkteur: InnesFree Capital (Edms.) Bpk Direkteur: Caban Capital Partners P\A	Ouditkomitee	8	8

Lidmaatskap van die Raad en Komitee soos op 31 Maart 2024

Komitee	Aantal vergaderings gehou	Aantal lede	Naam van lede
Raad	14	7	Mnr CA Bassuday (Voorsitter) Mnr M Burton (Lid) Me C Fani (Ondervoorsitter) Mnr T Arendse (Lid) Me A Mvandaba (Lid) Mnr RG Nicholls (Lid) Me L Venter (Lid)
Ouditkomitee	8	3	Mnr L Nene (Voorsitter) [Heraangestel as Komiteelid op 13 Maart 2024.] Mnr AC Seymour (Eksterne Nie-uitvoerende Lid) Mnr P Mukheli (Eksterne Nie-uitvoerende Lid) [Aangestel as Komiteelid vanaf 5 Junie 2023] Mnr RG Nicholls (Raadslid) [Raad se Verteenwoordiger (sonder stemreg) by die Ouditkomitee]
Casino-Komitee	4	3	Mnr C Bassuday (Voorsitter) Me C Fani (Lid) Mnr T Arendse (Lid) [Aangestel as Komiteelid vanaf 25 April 2023] Me L Venter (Lid) [Vervang deur Mnr Arendse 25 April 2023]
Finansies en IT-Komitee	6	3	Mnr M Burton (Voorsitter) [Aangestel as Komiteelid en Voorsitter vanaf 25 April 2023] Mnr RG Nicholls (Lid) Mnr C Bassuday (Lid) Mnr T Arendse (Lid) [Vervang deur Mnr Burton 25 April 2023]
Perdewedrenne en Weddery-komitee	4	3	Mnr T Arendse (Voorsitter) Me C Fani (Lid) [Aangestel as Komiteelid vanaf 25 April 2023] Mnr M Burton (Lid) [Aangestel as Komiteelid vanaf 25 April 2023] Mnr RG Nicholls (Lid) [Vervang deur Mnr Burton 25 April 2023] Mnr C Bassuday (Lid) [Vervang deur Me Fani 25 April 2023]
Komitee vir Mensekapitaal	4	3	Me C Fani (Voorsitter) Me A Mvandaba (Lid) [Aangestel as Komiteelid vanaf 25 April 2023] Me L Venter (Lid) Mnr T Arendse (Lid) [Vervang deur Me Mvandaba 25 April 2023]
Lisensiërings-komitee	6	3	Mnr RG Nicholls (Voorsitter) [Aangestel as Voorsitter vanaf 25 April 2023] Me A Mvandaba (Lid) [Aangestel as Komiteelid vanaf 25 April 2023] Me L Venter (Lid) Me C Fani (Lid) [Vervang deur Me Mvandaba 25 April 2023]

Komitee	Aantal vergaderings gehou	Aantal lede	Naam van lede
BUM-Komitee	6	3	Me L Venter (Voorsitter) Me A Mvandaba (Lid) [Aangestel as Komiteelid vanaf 25 April 2023] Mnr M Burton (Lid) [Aangestel as Komiteelid vanaf 25 April 2023] Me C Fani (Lid) [Vervang deur Me Mvandaba 25 April 2023] Mnr RG Nicholls (Lid) [Vervang deur Mnr Burton 25 April 2023]
Verantwoordelike Dobbelarykomitee (VDK)	4	4	Mnr T Arendse (Voorsitter) Mnr C Bassuday (Lid) Me L Venter (Lid) Mnr RG Nicholls (Lid) [Aangestel as Komiteelid vanaf 25 April 2023]

VERGOEDINGSREËLINGS VIR DIE RAAD

Raadsvergaderings:

'n Gewone of spesiale vergadering waar die Raad besluit oor sake wat binne sy statutêre bevoegdhede en funksies val.

Die vergoeding vir Raadsvergaderings is 'n vaste bedrag van **R4 999.36**, ongeag die duur van die vergadering en sluit alle voorbereiding en reistyd in. Raadslede word vergoed vir kilometers wat vir werk afgelê is.

Vergoeding betaalbaar vir bywoning van Raadsvergaderings deur die Voorsitter, Ondervoorsitter en Waarnemende Voorsitter word hieronder uiteengesit:

VOORSITTER:

Raadsvergaderings: **R6 433.92** per vergadering.
Raadskomitees en ander geleenthede: **R804.24** per uur tot 'n maksimum van 8 uur.

ONDERVOORSITTER:

Raadsvergaderings: **R4 999.36** per vergadering.
Raadskomitees en ander geleenthede: **R624.92** per uur tot 'n maksimum van 8 uur.

OPTREDE AS VOORSITTER :

Raadsvergaderings: **R5 601,52** per vergadering.
Raadskomitees en ander geleenthede: **R700.19** per uur tot 'n maksimum van 8 uur.

Raadskomitees en ander geleenthede:

- Die vergoeding vir ander vergaderings en geleenthede, soos komiteevergaderings en openbare verhore, is op 'n uurlikse tarief gebaseer. Benewens die tyd wat aan bywoning afgestaan is, word tyd wat aan voorbereiding en reistyd afgestaan is vergoed, asook kilometers afgelê.
- Die uurlikse bedrag is **R624.92** per uur.
- Hierdie vergoeding is betaalbaar tot die ekwivalent van 'n maksimum van 8 uur, plus kilometers afgelê.
- Lede moet aan die begin van elke vergadering hul voorbereidingstyd vir 'n spesifieke vergadering aan die Sekretaris aandui.
- Die kilometers afgelê, in gevalle waar die roetes verskil het van die gewone roete na die kantoor van die Raad, word ook individueel aan die Raadsekretaris aangedui.

VERGOEDING AAN RAADSLEDE

Naam	Vergoeding – Raadsvergaderings	Vergoeding – Komiteevergaderings en ander*	Vergoeding – Konferensie-bywoning	Verblyftoelae	Ander terugbetalings	Totale vergoeding aan lede
	R	R	R	R	R	R
Mnr TC Arendse	69 991.04	94 265.99	75 409.10	15 513.98	6 718.86	261 898.97
Mnr CA Bassuday	90 074.88	123 917.30	82 230.54	27 938.83	7 316.19	331 480.74
Mnr M Burton	59 992.32	92 433.98	34 995.52	4 069.01	3 448.27	194 939.10
Me C Fani	59 992.32	59 621.34	41 450.94	4 069.01	3 570.62	168 704.43
Me A Mvandaba	49 993.60	36 666.13	4 999.36	-	1 457.11	93 116.20
Mnr RG Nicholls	69 991.04	95 564.84	43 900.63	4 069.01	3 162.58	216 688.10
Me L Venter	59 992.32	77 542.14	81 133.36	18 403.56	7 485.59	244 556.97
Totaal	460 027.52	580 011.92	364 122.45	74 063.40	33 159.22	1 511 384.51

* Sluit byvoorbeeld ad hoc-vergaderings buite Raads- en Komiteevergaderings in – vergaderings met Provinsiale Tesourie en die Provinsiale Minister van Finansies en Ekonomiese Geleentheid, asook tyd wat aan ander Raadsaangeleenthede bestee word.

BESLUIT DEUR STAANDE KOMITEE OP GROND VAN DIE 2022/23 JAARVERSLAG

Daar was geen besluite van die Openbare Rekeningkomitee (ORK) by die vergadering wat op 1 Desember 2023 gehou is nie.

STAANDE KOMITEE VIR FINANSIES, EKONOMIESE GELEENTHEDE EN TOERISME-RESOLUSIES OP GROND VAN DIE 2022/23 JAARVERSLAG		
Datum van besluit	Besonderhede	Vordering met instelling
26 Oktober 2023	1.1.2 'n Gedetailleerde verslag van die Wes-Kaapse Raad op Dobbelay en Wedrenne oor die tegniese vernuwings wat moontlike risiko's in die dubbelsektor sal inhou, en die soort regulasies wat dit sal vereis.	Ingestel.

5. RISIKOBESTUUR

Die Raad is daartoe verbind om 'n instansie te vestig wat verseker dat risikobestuur 'n integrale deel van al sy aktiwiteite asook 'n noodsaaklike vaardigheid is. Ondernemingsrisikobestuur (ORB) het ten doel om die voortgesette groei en sukses van die Raad te verseker. Die ORB-funksie help op alle vlakke van die administrasie om die Raad se strategiese uitkomst te bereik deur 'n stelselmatige benadering van evaluering en verbetering van risikobestuur en -beheer se doeltreffendheid.

Die ORB is ontwerp om moontlike gebeurtenisse en neigings (gedefinieer as risiko's) te bepaal wat 'n positiewe of negatiewe invloed op die Raad se vermoë kan hê om sy strategiese uitkomst te bereik of

sy bedrywighede te handhaaf. Ten einde redelike versekering te verskaf dat die Raad sy doelwitte kan bereik word risiko's deur die ORB-proses teenoor die Raad se risikotoleransievlak bepaal.

Die Raad se doelwitte vir risikobestuur sluit in:

- Integrasie van risikobestuur in die lig van die WKRDW se kultuur en strategiese besluitneming;
- Om veranderende maatskaplike, omgewings- en wetgewende toestande vooruit te loop en daarop te reageer;
- Risikobestuur in ooreenstemming met beste praktyk, en om omsigtigheid in besluitneming te toon;
- Om wetlike nakoming as 'n minimum standaard voorop te stel;
- Om die koste van risikobestuur teenoor die verwagte voordele te balanseer; en
- Bewusmaking van die behoefte aan risikobestuur.

Die Raad en Uitvoerende Komitee is verantwoordelik om toesig oor risikobestuur in die Raad te hou, terwyl die Uitvoerende Komitee bestuursondersteuning verskaf, asook advies oor beleide wat ingestel en deur die Raad goedgekeur is. As deel van die Raad se jaarlikse strategiese sessie hersien hy jaarliks, in samewerking met die Uitvoerende Komitee, sy strategiese risiko's, Jaarlikse Prestasieplan en doelwitte. Hierdie risiko's word dan op 'n kwartaallike basis hersien om versagtende beheermaatreëls in te stel en om te verseker dat alle risiko's wat bepaal is, op aanvaarbare toleransievlakke bestuur word.

Die aangestelde risikobestuursbeampte van die Raad berus by die senior administratiewe beampte in die kantoor van die Hoof Finansiële Beampte en is verantwoordelik vir die administrasie van die risikoregister en kwartaallike risikoverslae. Die Risikobestuurskomitee bestaan uit die volle Uitvoerende Komitee. Die Risikobestuurskomitee vergader kwartaalliks om die Raad se belangrikste strategiese risiko's en enige ontluikende risiko's wat bepaal is, asook die status van versagtende aksieplanne ter tafel te lê. Belangrike strategiese risiko's, versagtende aksies, sowel as ontluikende risiko's, word kwartaalliks aan die Ouditkomitee en die FIT-komitee aangemeld. Alle FIT-komitee- en Ouditkomiteevergaderings word deur die Hoofuitvoerende Beampte, die Hoof Finansiële Beampte en die risikobeampte wat formeel by elke vergadering aan die komitee verslag doen, bygewoon.

Die subkomitee van die Raad en die FIT-komitee hersien die risiko's en die risikoregister en spesiale aandag word aan ontluikende risiko's gegee. Die Ouditkomitee dien as die Risikokomitee en het, onder meer, toesig oor die Raad se risiko's. 'n Ouditfunksionaris wat op kontrakbasis werk, staan die Risikokomitee by en doen aan die Raad verslag.

Gedurende die finansiële oorsigtydperk het die Kantoor van die Raad die volgende gedoen:

- Die Risikovolwassenheid en die ORB-risikobeleid hersien.
- Die Risikoregister kwartaalliks deur die UK hersien.
- Kwartaallike verslag aan die Oudit- en Risikokomitee en die FIT-komitee gelewer.

Die belangrikste strategiese risiko's wat die Raad in die gesig staar word hieronder uiteengesit, asook die relevante versagtende beheermaatreëls wat ingestel is:

Strategiese risiko's	Versagtende kontroles
SR1: Onvermoë van die entiteit om sy mandaat na te kom.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Befondsing ingevolge die WOFB. 2. Voldoende begrotingsproses (hulpbronbeplanning) . 3. Die PT-regsdienste het menings uitgespreek oor tydlyne vir tydige aanstelling van Raadslede. 4. Status van Raadslede se aanstellings word by die SKD bespreek. 5. Die Raad herskeduleer vergaderings en maak, in noodgevalle, gebruik van rondomtalie-prosesse om te verseker dat die Raad doeltreffend bly. 6. Alle Raadslede se poste is gevul en drie lede se termyne is tot 31 Maart 2024 verleng. Twee nuwe lede is vir vier jaar aangestel.

Strategiese risiko's	Versagende kontroles
SR2: Ondoeltreffende en oneffektiewe entiteit.	<ol style="list-style-type: none"> Hersiening van die Wet wanneer nodig en doen voorleggings aan die PT en Minister wat wysigings aan die Wet aanbeveel soos en wanneer geregverdig. Skakeling met lisensiehouers om interpretasie van wetgewing te verduidelik. Regsadvies/menings wanneer nodig. Status van Raadslede se aanstellings by die SKD bespreek Befondsing ingevolge die WOFB. Voldoende begrotingsproses (hulpbronbeplanning). Multi-vlak hersieningsproses. Instelling van die vaardigheidsplan in die werksplek (WVP). Ondervraging en hersiening van inligting deur verskeie sub-komitees van die Raad. Byeenkomste van belanghebbendes waar nodig. Die WVP, opleiding, konferensies, nasionale forums. Kwartaallike skakeling tussen Minister en die voorsitter van die WKRDW.
SR3: Ondoeltreffende en oneffektiewe benutting van die entiteit se hulpbronne.	<ol style="list-style-type: none"> Die WVP, opleiding, konferensies, nasionale forums. Behoorlike beplanning en begrotingsprosesse . Gereelde skakeling met personeel. Tydlike werknemers in diens geneem om te help Herstruktureer werklading om oormatige werksdruk te verlig.
SR4: Verlies van vertroue deur belanghebbendes.	<ol style="list-style-type: none"> Deurlopende relevante interaksie met belanghebbendes. Skakeling met die publiek.
SR5: Ontwrigting van belangrike sakebedrywighede.	<ol style="list-style-type: none"> 'n Bestuursplan vir kontinuïteit om belangrike dienste van die bedryf na 'n ramp of ernstige gebeurtenis te onderhou. 'n Kontinuïteitsplan om ontwrigtings in die WKRDW se sakebedrywighede te hanteer is hersien.
SR6: Nie-nakoming van wetgewende voorskrifte.	<ol style="list-style-type: none"> Gereelde hersiening, konsultasie en goedkeuring van beleide en prosedures met belanghebbendes. Regsafdeling teken op regspublikasies in. Nasionale en Provinsiale Tesourie stuur praktyknotas en omsendbriewe uit. Ontwikkeling van nuwe beleide in oorleg met belanghebbendes. Oriëntering van nuwe personeel en raadslede. Kommunikasie en werkswinkel oor nuwe beleide en veranderings in beleide. Interne beleide op die Intranet gepubliseer en eksterne beleide op die Internet. Deelname aan industrie en regulatoriese forums. Opleiding en werksinkels oor beleide en wetgewing.
SR7: Kan nie geskikte kantoorverblyf verseker nie.	<ol style="list-style-type: none"> Bystand van die Dvl verkry om as projekbestuurder op te tree om die nuwe gebou toe te rus. Projekplan is deur die Dvl ontwikkel om die gebou toe te rus. Fondse beskikbaar.
SR8: Ongeskikte persone word vir lisensiering aanbeveel.	<ol style="list-style-type: none"> Verklaring van belange-proses. Werkvaardigheidsplan bepaal opleidingsbehoefte vir personeel. Gebruk van interne en eksterne bevestigingsbronne. Standaard bedryfsprosedures. Hersieningsproses op verskillende vlakke.

Strategiese risiko's	Versagende kontroles
SR9: Onvermoë om nie-nakoming van wetgewende bepalings en regulatoriese vereistes te bepaal.	<ol style="list-style-type: none"> Bywoning van bedryfspesifieke konferensies, werksinkels en opleidingsforums, beide nasionaal en internasionaal. Verklaring van belange deur personeel. Nakoming van die departementele SBP en MH-beleide . Gereelde vergaderings met hoofde na oudits. Hersieningsproses op verskeie vlakke. Gereelde skakeling met belanghebbendes in die bedryf.
SR10: Onvermoë om onwettige dobbelbedrywighede op te spoor en te sluit.	<ol style="list-style-type: none"> Gereelde skakeling met wetstoepassingsinstansies. Bywoning van vergaderings van die Handhawingsforum. Opleiding verskaf aan Handhawingsbeamptes waar nodig. Netwerk van verskaffers van vertroulike inligting. Jaarlikse Handhawingswerkswinkel. Opvolg van bewerings van onwettige dobbelary. Openbare bewusmakingsprogramme.
SR11: IKT-stelsels en -oplossings is nie funksioneel, betroubaar, vernuwend en veilig nie.	<ol style="list-style-type: none"> Behoorlike beplanning, begroting (sluit Finansiële en Menslike Hulpbronne in), kapasiteit (aantal personeellede) en vaardige hulpbronne. Sekuriteitskontroles ingestel. Beleide en prosedures ingestel. Deurlopende monitering, administrasie en bestuur van die IKT-omgewing. Instelling van die IKT RHP, kragopwekker en ononderbroke kragtoevoer-kapasiteit. Deurlopende opleiding, bywoning van seminare, vergaderings om talent te ontwikkel. Verslagdoening aan oorsigkomitees oor die IKT-ontwikkelings. Instelling van aanbevelings vir oorsig van kubersekuriteit. Gevestigde verhoudings met die vervaardiger van oorspronklike toerusting (VOT) vir enige vereistes vir toerusting/mislukkings/logistiek.

6. INTERNE BEHEERENHEID

Die Raad het nie 'n interne ouditeenheid nie, maar hierdie funksie word aan firmas met toepaslike ondervinding en professionele lidmaatskap by die Instituut van Interne Ouditeure, of die Onafhanklike Reguleringsraad vir Ouditeure, uitgekontraakteur. Die Direksie het MNB Geoktrooieerde Rekenmeesters as sy Interne Ouditeure tot 31 Julie 2025 aangestel.

7. INTERNE OUDIT EN OUDITKOMITEE

Die risikobestuurstoetsing van die Raad is aan die Oudit- en Risikokomitee gedelegeer met die doel om die Raad by te staan om sy pligte volgens die WOFB na te kom.

Die Oudit- en Risikokomitee hou derhalwe toesig oor die volgende:

- Beleide wat risiko's bepaal, versag en beheer;
- 'n Aktiewe hersieningstelsel van beide risiko's en interne beheerstelsels;
- 'n Stelsel om ontluikende risiko's te bepaal en bestaande beheermaatreëls te evalueer;
- 'n Doeltreffende stelsel van interne beheer; en
- Hersiening en bestuur van onversekerde risiko's.

Die uitgekontraakteerde Interne Oudit Funkisionaris doen administratief aan die HUB verslag en funksioneel aan die Oudit- en Risikokomitee.

Internasionale Standaard vir die Professionele Praktyk van Interne Ouditkunde (IIA) 1312 vereis dat 'n eksterne beoordeling minstens een keer elke vyf jaar deur 'n gekwalifiseerde, onafhanklike assessor

of assesseringspan van buite die organisasie uitgevoer moet word. Die Raad se interne ouditfunksie is gedurende die 31 Maart 2022 finansiële jaar ooreenkomstig Standaard 1312 beoordeel. Die aanbevelings wat uit hierdie beoordeling voortspruit, word tans ingestel.

Bywoning van vergaderings deur lede van die Ouditkomitee word hieronder aangedui:

NAAM VAN LID	AANTAL VERGADERINGS BYGEWOON
1. Mnr L Nene [Aangestel vanaf 17 Februarie 2021 tot 16 Februarie 2024] [Heraangestel as lid 13 Maart 2024]	6 van 8
2. Mnr P Mukheli [Aangestel vanaf 5 Junie 2023 tot 8 Junie 2026]	3 van 5
3. Mnr A Seymour [Aangestel vanaf 1 Maart 2022 tot 28 Februarie 2025]	8 van 8

Naam	Kwalifikasies	Intern of ekstern	Indien intern, pos in die Raad	Datum aangestel	Datum bedank	Aantal vergaderings bygewoon
Mnr L Nene	Baccalaureus in Handel - BCom (Rekeningkunde)	Ekstern	Nie van toepassing nie	17 Februarie 2018 13 Maart 2024 (Heraangestel)	Nie van toepassing nie	6
Mr P Mukhele	B.Compt. Hons CA(SA)	Ekstern	Nie van toepassing nie	5 Junie 2023	Nie van toepassing nie	3
Mr A Seymour	B.Compt. Hons CA(SA)	Ekstern	Nie van toepassing nie	1 Maart 2022	Nie van toepassing nie	8

8. NAKOMING VAN WETTE EN REGULASIES

Die Raad stel beleide en prosesse in om nakoming van alle relevante nakomingswette en -regulasies te verseker. Die Raad het die wette en regulasies waaraan hy verplig is om te voldoen bepaal en het 'n raamwerk ingestel om te verseker dat alle personeel al hierdie wette en regulasies nakom.

Die Raad se Regsdienste-afdeling onderskryf verskeie aanlyn instellings vir Regsdienste, wat kennisgewings van nuwe of gewysigde wetgewing verskaf en 'n forum bied om hofuitsprake van verskeie hofsake te bepaal. Die Regsafdeling bepaal veranderings via hierdie intekeninge en stel werknemers in kennis van die verandering en enige ontleding daarvan. Die Raad is nie vir enige oortredings van enige wette of regulasies vir die 2023/2024 finansiële jaar beboet nie.

9. BEDROG EN KORRUPSIE

Die Raad het 'n Bedrog- en Anti-korrupsiebeleid ingestel wat vir die jaar onder oorsig hersien is. Die prosedures sluit 'n nasionale blitslyn en 'n anonieme aanmeldfasiliteit in. Die Raad se Bedrog- en Anti-Korrupsiekomitee is ingestel om enige aangemelde voorvalle van bedrog te hersien en die Kantoor van die Raad doen verslag oor enige aangemelde voorvalle aan die Finansiële en IT-komitee en die Oudit- en Risikokomitee.

10. MINIMALISERING VAN KONFLIK VAN BELANGE

Aan die begin van elke fiskale jaar, voltooi en verskaf die WKRDW-raadslede 'n lys van alle belange wat met hul pligte as Raadslede kan bots. Raadslede word verplig om voor elke raads- of komiteevergadering enige belang te verklaar wat hulle met enige aangeleentheid op die agenda mag hê.

Indien daar enige botsing van belange is moet Raadslede die Voorsitter in kennis stel en hulself óf onttrek óf aan die bespreking deelneem indien die Raad van mening is dat geen wesenlike konflik bestaan nie. Daar word ook van die WKRDW-werknemers vereis om enige botsing van belange by Raads- en Komiteevergaderings en tydens enige bespreking, onderhoud en besluite wat deur die Kantoor geneem is, te verklaar.

Die Raad gaan voort met sy pogings om onafhanklikheid te verseker sowel as om as onafhanklik beskou te word. Alle transaksies vind onafhanklik plaas en die bedryf is ten volle bewus van die Raad se praktyk om nie geskenke te aanvaar nie en dit word dus nie meer aan die Raad aangebied nie. Die ouditeur-generaal toets ook tydens die jaarlikse oudit vir enige botsing van belange.

11. GEDRAGSKODE

Die Gedragskode is die grondslag waarop die Raad sy missie uitleef om openbare geloof en vertroue vir 'n stabiele, regverdigde, konsekwente en doeltreffende regulatoriese omgewing te bevorder. Die Kode vereis hoë standaarde van dienslewering deur die Raad se personeel en gee leiding aan Raadslede vir beste praktyk en voortgesette verbetering in standaarde. Nakoming van die Gedragskode word streng toegepas en gemonitor, en enige oortredings daarvan word ingevolge die Raad se dissiplinêre kode en prosedure hanteer.

Alle werknemers en Raadslede het gereelike aanlyn toegang tot die Gedragskode via die Raad se intranet. Nuwe werknemers en Raadslede ontvang by aanvang van diens 'n Induksiepakket met die Gedragskode en elke individu moet per kwitansie ontvangs erken.

12. GESONDHEID, VEILIGHEID EN OMGEWINGSAKE

Die Raad het 'n gevestigde Beroepsgesondheid- en Veiligheidskomitee (WBV-komitee) wat ingevolge die Wet op Beroepsgesondheid en -veiligheid 85 van 1993 ingestel is. Die WBV-komitee, het verteenwoordigers van alle departemente op die Raad en vergader deur die jaar op vasgestelde kwartaallike tussenposes om die Gesondheid- en Veiligheidsomgewing by die Raad te beoordeel en om enige aangeleenthede wat mag opduik te hanteer.

13. MAATSKAPPYSEKRETARIS

Die Raad het nie 'n Maatskappysekretaris nie. Mnr Brink is egter as Raadsekretaris aangestel.

14. MAATSKAPLIKE VERANTWOORDELIKHEID

Terwyl die Raad self nie enige maatskaplike verantwoordelikhedsprogramme vir die jaar aangebied het nie, stel die Raad sekere voorwaardes aan lisensiehouers om te verseker dat hulpbronne toegewys word om arm gemeenskappe by te staan.

Die Raad is in vennootskap met verskeie maatskaplike regeringsinstellings en word by verskeie gemeenskapsuitreikprogramme verteenwoordig om gemeenskappe oor die Raad in te lig en hulle bewus te maak van die sosiale euwels van dobbel.

15. VERSLAG VAN DIE OUDIT- EN RISIKOKOMITEE

Dit is vir ons aangenaam om ons verslag vir die finansiële jaar geëindig 31 Maart 2024 voor te lê.

Bywoning van Oudit- en Risikokomiteeledede

Die Oudit- en Risikokomitee bestaan uit die lede wat hieronder gelys word en vergader, ooreenkomstig sy goedgekeurde opdrag, minstens 4 keer per jaar.

NAAM VAN LID	AANTAL VERGADERINGS BYGEWOON
1. Mnr L Nene [Aangestel vanaf 17 Februarie 2021 tot 16 Februarie 2024] [Heraangestel as lid 13 Maart 2024]	6 van 8
2. Mnr P Mukheli [Aangestel vanaf 5 Junie 2023 tot 8 Junie 2026]	3 van 5
3. Mnr A Seymour [Aangestel vanaf 1 Maart 2022 tot 28 Februarie 2025]	8 van 8

Mnr A Seymour
Voorsitter van die Ouditkomitee

Gedurende die 2023/24 finansiële jaar is agt vergaderings gehou en lede se bywoning word hierbo aangedui.

Verantwoordelikheid van die Oudit- en Risikokomitee

Die Oudit- en Risikokomitee het sy verantwoordelikhede soos in Artikel 51(1)(a)(ii) van die Wet op Openbare Finansiële Bestuur vervat en Tesourieregulasie 27.1.10 nagekom. Dit het toepaslike formele opdragte aanvaar want sy Oudit- en Risikokomiteehandves het sy mandaat en verantwoordelikhede soos daarin vervat, nagekom.

Die Komitee het ten opsigte van sy eie nakoming van die vereiste funksies in ooreenstemming met die King IV-verslag oor Korporatiewe Bestuur, sy eie handves en opdrag, die relevante Nasionale Tesourieregulasies en die Openbare Finansiële Bestuurwet, 'n jaarlikse self-evaluering gedoen. Dit het die vereistes nagekom.

Vergaderings

Die eksterne en interne ouditeure woon Komiteevergaderings by, het onbeperkte toegang tot die Komitee en sy Voorsitter en het, om hul onafhanklikheid te verseker, die geleentheid gehad om die Komitee toe te spreek sonder dat bestuur teenwoordig was.

Die komitee het verslae van die eksterne en interne ouditeure hersien, en verslag van die uitkomst is gereeld deur hul Ex Officio-vertegenwoordiger op die Oudit- en Risikokomitee aan die Raad voorgelê sowel as jaarliks aan die Voorsitter van die Oudit- en Risikokomitee.

Die Doeltreffendheid van Interne Beheer

Sekere swakhede van die Interne Oudit wat op risikobeoordelings gegrond was, het tydens ons bevindinge aan die lig gekom. Dit is toe na Bestuur verwys en regstellende stappe is ingestel of sal ingestel word om die risiko's te verminder.

Die beheermaatstelsel is ontwerp om kostedoeltreffende versekering te verskaf om te verseker dat bates beskerm word en dat laste en bedryfskapitaal doeltreffend bestuur word. Die stelsel wat deur die WKRDW vir finansiële risiko- en risikobestuur gebruik word, is effektief, doeltreffend en deursigtig.

In ooreenstemming met die Wet op Openbare Finansiële Bestuur en die King IV-verslag oor Korporatiewe Bestuursvereistes, gee Interne Oudit die Oudit- en Risikokomitee asook bestuur die versekering dat die interne beheermaatstelsel toepaslik en doeltreffend is. Dit word gedoen deur middel van die risikobestuurproses, sowel as om regstellende aksies en voorgestelde verbeterings van die kontroles en prosesse te bepaal.

Geen wesenlike tekortkominge in die interne beheerstelsel is in verslae van die Interne Ouditeure, die Ouditverslag oor die Finansiële Jaarstate en die bestuursverslag van die Ouditeur-Generaal van Suid-Afrika bepaal nie.

Die Oudit- en Risikokomitee is tevrede dat die interne auditfunksie, wat uitgekонтakteer is, doeltreffend uitgevoer word en dat dit die versagtings of beheermaatstelsel met betrekking tot die risiko's wat op die WKRDW van toepassing is, in sy audit gedek het.

Die volgende interne auditwerk is gedurende die oorsigjaar voltooi:

'n Oorsig van die instelling en doeltreffendheid van interne beheermaatstelsel in die volgende fokusareas is gedurende die jaar gedoen:

- Hersiening van konsep Finansiële Jaarstate 2022/23;
- Hersiening van Prestasie-inligting oor Voorafbepaalde Doelwitte (VBD'e);
- Opvolgwerk oor vorige interne en eksterne auditbevindinge;
- Bestuur van Besigheidskontinuiteit;
- Oorsig van Kubersekeriteitsrisiko;
- Oorsig van Voorsieningskettingsbestuur;
- Oudit van Inkomste;
- Hersiening van die IT-afdeling;
- Hersiening van die Regulerende Voldoeningsafdeling;
- Hersiening van aktiwiteite van die Wes-Kaapse Raad vir Dobbelaar- en Wedrenne (WKRDW);
- Hersiening van die Kantoor van die Hoofuitvoerende Beampte;
- Hersiening van die Lisensiëringsafdeling;
- Hersiening van die Departement Administrasie en Finansies;
- Hersiening van die Regsafdeling; en
- Hersiening van die Menslike Hulpbronaafdeling.

In-jaar Bestuur en Kwartaallikse Verslag

Die WKRDW het kwartaallikse verslae by die Uitvoerende Gesag ingedien. Die Ouditkomitee is tevrede met die inhoud en gehalte van die kwartaallikse verslae wat gedurende die oorsigjaar deur die WKRGB voorberei en uitgereik is.

Finansiële Funksie

Die voorbereiding van finansiële verslae, insluitend die finansiële jaarstate, is onder toesig van Me Z Siwa, Hoof Finansiële Beampte (GR SA) voltooi. Die Komitee het dit nagegaan en is tevrede dat Me Siwa se kundigheid en ervaring toepaslik is.

Die Komitee het die verslae verder hersien en was tevrede dat die kundigheid binne die finansiële funksie toepaslik en doeltreffend was. Die Komitee het sy kommer oor die huidige kapasiteit en hulpbronnbeperkings van die finansiële funksie, relatief tot die behoeftes van die WKRDW, aan die Raad uitgespreek en verstaan dat die Raad die saak na die Uitvoerende Gesag verwys het.

Gekombineerde Versekering

Versekering word op 'n gekoördineerde wyse van 'n aantal versekeringsverskaffers verkry, om duplisering van pogings te vermy.

Die Interne Ouditplan word saamgestel deur gebruik te maak van 'n risiko-gebaseerde metodologie, in oorleg met bestuur. Daarbenewens werk interne en eksterne ouditeure op 'n samewerkende wyse. Vir die 2023/2024 finansiële jaar het die Komitee die risiko's wat deur bestuur aangebied word, oorweeg. Die Komitee het die planne van die interne auditfunksie, die eksterne ouditeure en die uitkoms van die auditwerk wat uitgevoer is, geëvalueer en goedgekeur.

Die Komitee is tevrede dat die onafhanklike verskaffers van versekering se werk wat, tesame met die interne beheer wat deur bestuur ontwerp is, voldoende is.

Evaluering van Finansiële State

Ons het:

- Die geouditeerde Finansiële Jaarstate wat deur die WKRDW voorberei is om in die Jaarverslag ingesluit te word, met die Ouditeur-generaal van Suid-Afrika, Bestuur en die Raad nagegaan en bespreek;
- Die Ouditeur-generaal se bestuursverslag en bestuur se reaksie daarop nagegaan;
- Die WKRDW-nakoming van wetlike en regulatoriese bepalings nagegaan; en
- Aanpassings voortspruitend uit die oudit hersien.

Interne ouditeure

Die komitee het die onafhanklikheid en doeltreffendheid van die interne ouditfunksie oorweeg. Die Komitee het die Interne Oudithandves en die Interne Ouditplan vir 2024 hersien en goedgekeur en op grond van die verklarings wat deur die interne ouditeure gemaak is, is hy tevrede dat die versekering wat aan die Komitee verskaf is, in ooreenstemming met die Etiese Kode van die Instituut van Interne Ouditeure is.

Interne ouditverslae word by elke vergadering aan die Komitee voorgelê. Hierdie verslae is 'n weerspieëling van die interne beheeromgewing. Die Komitee is tevrede met die doeltreffendheid van Interne Oudit.

Eksterne ouditeure

Die Oudit- en Risikokomitee is tevrede met die eksterne ouditeure se onafhanklikheid en objektiwiteit. Die omvang van ander werk wat onderneem is en die nakoming van kriteria met betrekking tot onafhanklikheid of botsing van belange soos voorgeskryf deur die Onafhanklike Regulerende Raad vir Ouditeure (ORRO), word tydens die evaluering oorweeg.

Die komitee het die ouditstrategie vir die 2024-oudit vir goedkeuring deur die Raad aanbeveel. Die Komitee het ook die prestasie en optrede van die eksterne ouditeure vir die verslagdoeningstydperk beoordeel en is tevrede met die gehalte van die eksterne ouditfunksie.

Die Komitee het die Raad se instellingsplan vir ouditnavrae wat in die vorige jaar geopper is hersien, en is tevrede dat die sake voldoende opgelos is.

Die Ouditkomitee stem saam en aanvaar die Ouditeur-generaal se gevolgtrekkings oor die Finansiële Jaarstate en is van mening dat die geouditeerde Finansiële Jaarstate aanvaar en saam met die verslag van die Ouditeur-generaal gelees word.

Mnr A Seymour

Voorsitter van die Ouditkomitee
Wes-Kaapse Raad op Dobbelay en Wedrenne
Datum: 31 Julie 2024

16. PRESTASIE-INLIGTING OOR NAKOMING VAN DIE BBSEB

Die volgende tabel is in ooreenstemming met die nakoming aan die BBSEB-vereistes van die BBSEB-wet van 2013 en volgens die Departement van Handel, Nywerheid en Mededinging se riglyn voltooi.

Is enige relevante Kode van Goeie Praktyk (BBSEB-sertifikaatvlakke 1-8) met betrekking tot die volgende deur die Openbare Entiteit toegepas:		
Kriteria	Reaksie Ja/Nee	Bespreking
Bepaling van kwalifikasiekriteria vir die uitreiking van lisensies, konsessies of ander magtigings ten opsigte van ekonomiese aktiwiteit ingevolge enige wet?	Ja	Die Raad stel voorwaardes op wat die minimum BBSEB-nakomingsvlak aandui vir lisensies in die verskillende sektore van die bedryf. Sodanige status word verder in 'n bevestigingsertifikaat wat deur 'n geakkrediteerde verifikasie-agentskap uitgereik is, bevestig.
Ontwikkeling en instelling van 'n voorsieningsketteringbestuurbeleid?	Ja	Met inagneming van die vereistes soos uiteengesit in die Tesourie-regulasies, Tesourie-instruksies, regulasies vir voorsieningsketteringbestuur en alle relevante wetgewing met betrekking daartoe, is die VKB-beleid deur die Raad ingestel.
Bepaling van kwalifikasiekriteria om staatsondernemings te verkoop?	Nee	Die Raad is nie 'n staatsonderneming nie.
Ontwikkeling van kriteria om vennootskappe met die privaatsektor aan te gaan?	Nee	Die Raad is nie 'n diensleweringsentiteit nie. Dit is 'n regulerende en lisensie-owerheid.
Bepaling van kriteria vir die toekenning van aansporings, toelaes en beleggingskemas ter ondersteuning van Breë-basis Swart Ekonomiese Bemagtiging?	Nee	Die Raad sal sulke kriteria vasstel soos en wanneer dit aansporings, toelaes en beleggingskemas ter ondersteuning van Swart Ekonomiese Bemagtiging bied.

1. INLEIDING

Die Raad het soos op 31 Maart 2024 'n goedgekeurde personeelstruktuur van honderd en nege (109) werknemers. Tans word 74 van hierdie poste befonds, waarvan 65 poste gevul en 9 poste vakant is. Die bykomende poste is as gevolg van die hersiening van die organisasiestruktuur geskep. Die Raad benodig befonding om die resultate van die hersiening in te stel.

Die Menslike Hulpbronaafdeling verskaf dienste en ondersteuning aan die Raad en sy kantoor vir werwing, behoud van talent en prestasiebestuur, nywerheidsverhoudinge, personeelontwikkeling, personeelwelstand en beleidsontwikkeling van Menslike Hulpbronne. Die administrasiefunksie van die betaalstaat berus by die Departement Administrasie en Finansies.

OORSIG VAN MENSLIKE HULPBRON-AANGELEENTHEDE

Die volgende is vasgestelde MH-prioriteite vir die jaar onder oorsig:

- Om personeel met die nodige bevoegdheid aan te stel sodat die organisasie sy strategiese en operasionele prioriteite kan nakom;
- 'n Bekwame en diverse arbeidsmag om die billike verteenwoordiging van aangewese groepe in alle beroepskategorieë en -vlakke in die arbeidsmag te verseker, asook billike behandeling met indiensneming;
- Deurlopende professionele ontwikkeling en opleiding om werknemers met die nodige tegniese vaardighede toe te rus om hul funksies volgens hul persoonlike ontwikkelingsplanne te verrig;
- Om 'n veilige werksomgewing te skep en in stand te hou;
- Om 'n prestasie-georiënteerde omgewing te skep;
- Om 'n sorgsame en ondersteunende werksomgewing wat mensgesentreerd en mensegedrewe is te skep;
- Deurlopende hersiening van die MH-beleide;
- Posevaluering om te verseker posbeskrywings en titels bly toepaslik en akkuraat; en
- 'n Geoptimaliseerde en belynde organisatoriese ontwerp.

Raamwerk vir beplanning van 'n arbeidsmag en belangrike strategieë om bewame en vaardige personeel te werf en aan te stel

Menslike Hulpbronne bevorder steeds sy belangrike strategieë om die bepaalde uitdagings van sy arbeidsmag op te los. Die Raad se behoefte om poste te vul word gedoen deur kandidate volgens hul vermoë, ondervinding en kwalifikasies te werf en te keur om aan die posvereistes te voldoen.

Alle poste word intern sowel as ekstern geadverteer ten einde die grootste moontlike aantal mense in aangewese groepe te bereik. Die toepaslike media vir advertensies (insluitend die internet) word op 'n kostedoeltreffende grondslag gekies om sodoende die spesifieke teikenmark op nasionale vlak te lok.

'n Deursigtige en objektiewe benadering tot aanstellings word tans gevolg waar 'n verteenwoordiger van die Diensbillikheidskomitee kennis dra van die kortlysproses en as waarnemer na onderhoude genooi word. Die MH-afdeling verseker verder dat onderhoude regverdig, objektief, konsekwent, deursigtig en nie-diskriminerend is.

Raamwerk vir prestasiebestuur van werknemers

Die Raad het 'n prestasiebestuurstelsel en 'n goedgekeurde prestasiebestuursbeleid, wat riglyne verskaf vir bestuursprosesse wat daarop gerig moet wees om werknemers- en organisasieprestasie te meet en te verbeter.

Die prestasiebestuursproses vereis dat 'n halfjaarsorsig en 'n jaarlikse beoordeling gedoen moet word, en dat die operasionele doelwitte wat aan die prestasie-ooreenkoms gekoppel is, op 'n deurlopende basis gemonitor word.

In gevalle waar prestasieverwagtinge nie nagekom word nie, word die leemtes, in ooreenstemming met die prosedures soos uiteengesit in die Wet op Arbeidsverhoudinge, bestuur.

Welstandsprogramme vir werknemers

Die Wes-Kaapse Raad op Dobbelary en Wedrenne erken sy verantwoordelikheid om die psigososiale stres en persoonlike uitdagings van sy werknemers (insluitend hul gesinne) te voorkom en/of te versag en is dus daartoe verbind om 'n gesonde leefstyl te bevorder en te handhaaf. Dit is bewus van die risiko verbonde aan werknemers se persoonlike en werkverwante probleme vir beide die individuele

werknemer en die organisasie. Van die gevolge vir werknemers is verhoogde afwesigheid, verlaagde produktiwiteit, swak moraal, hoë personeelomset en die risiko van onbevoegdheid.

Deur die vestiging van die Werknemerwelstandsprogram (WWP) is die organisasie ook daartoe verbind om 'n sorgsame en ondersteunende werksomgewing te skep wat mensgerig en mensegedrewe is. Die program is daarop gemik om werknemers te help om sommige van hul persoonlike, emosionele en sosiale uitdagings wat hul werkverrigting en welstand kan belemmer, te oorkom. Die Program word deur middel van kwartaal- en jaarlikse verslae gemonitor wat 'n ontleding gee van tendense van dienste wat gebruik word (d.w.s., 24/7/365 telefoniese beradingsdiens, e-sorg, persoonlike berading, trauma en kritieke voorvalle, ensovoorts), bepaling van risiko en die uitwerking wat dit op produktiwiteit het asook aanbevelings oor geteikende ingrypings.

Ontwikkeling van beleid

In opdrag van die Wes-Kaapse Provinsiale Tesourie (WKPT), het die Raad besluit dat die beleid van die WKRDW vir menslike hulpbronne in ooreenstemming met dié van die Wes-Kaapse Regering, en veral met dié van die Wes-Kaapse Provinsiale Tesourie, gebring moet word. Die Raad bestudeer dus deurlopend die WKPT se beleide vir enige veranderinge wat aangebring moet word en die wysigings word dan verwerk om by die relevante beleide van die WKRDW ingesluit te word.

Om groter deelname en aanvaarding te verseker word beleide vir Menslike Hulpbronne deur 'n konsultasieproses met relevante belanghebbendes ontwikkel. Die afdeling het gedurende die jaar onder oorsig die Fluitjieblaasbeleid, Riglyne oor bywoning van geleenthede, die Diensbillikheidsbeleid en die Rotasiebeleid hersien.

Prestasies

Gedurende die oorsigjaar het die afdeling gehelp om:

- Menslike Hulpbronbeleide te hersien;
- Bekwame personeel te keur en te werf om die organisasie te bemagtig om sy strategiese doelwitte en bedryfsprioriteite te bereik;
- Die Werkplekvaardigheidsplan (WVP) en die Instellingverslag vir Opleiding volgens die CATHSSETA-vereistes voor te lê;
- Opleiding- en ontwikkelingsinisiatiewe soos in die WVP vervat in te stel en te koördineer;
- Die Diensbillikheid-vorderingsverslag ingevolge die WGI tydlig by die DvA in te dien;
- Om inligting van Menslike Hulpbronne te bestuur om doeltreffende MHB-prosesse te verseker;
- Die organisasie- en leierskapkultuur-instellingsplan in te stel;
- Die Werknemerbystandprogram deurlopend te bemark om volgehoue bewustheid en betrokkenheid by die program te verseker; en
- 'n Veilige werksomgewing te handhaaf.

Uitdagings

Die gebrek aan hulpbronne bly 'n groot bekommernis. Die bestaande organisasiestruktuur het sedert die stigting van die Raad in 1997, oorwegend dieselfde gebly, hoewel die dobbelbedryf jaar na jaar uitgebrei het. Die Raad het derhalwe 'n diensverskaffer aangestel om sy struktuur en die hulpbronne wat nodig is om sy mandaat effektief te dien, te evalueer. Hierdie navorsing is voltooi en deur die Raad goedgekeur. Die Raad het egter finansiële hulp nodig om die aanbevelings in te stel en te finansier.

Die Raad se plat struktuur laat egter nie veel ruimte vir loopbaanontwikkeling nie. Na aansienlike pogings, tyd en hulpbronne wat aan opleiding bestee is om werknemers se vaardigheid te ontwikkel, verlaat werknemers die Raad om beter geleenthede te soek. Die Raad verloor dus kundigheid. Die vergoedingsvlakke van die Raad wat onder die gemiddelde vir soortgelyke poste is, is ook 'n bydraende faktor vir die organisasie se personeelomset. Byvoorbeeld, vier amptenare wat die organisasie gedurende die verslagtydperk verlaat het, is deur hoër salarisse by die Stad Kaapstad, ander regulatoriese owerhede en opvoedkundige entiteite gelok.

Toekomstige MH-planne/doelwitte

Die MH-plan word in ooreenstemming met die Strategiese Plan van die WKRDW en die Jaarlikse Prestasieplan hersien. Die volgende is belangrike MH-prioriteite:

- Deurlopende professionele ontwikkeling en opleiding om werknemers met die nodige tegniese vaardighede toe te rus om hul funksies te verrig;
- Om vaardige personeel te lok en te behou om waarde tot die organisasie toe te voeg;
- Om onderverteenvoording van aangewese groepe in ooreenstemming met die nuwe DB-plan na te volg;

- Om 'n veilige werksomgewing te skep en in stand te hou;
- Om 'n prestasie-georiënteerde omgewing te skep;
- Om 'n sorgsame en ondersteunende werksomgewing te skep wat mense se belange op die hart dra en wat deur die Welstandsprogram vir Werknemers gedryf word;
- Verbeter doeltreffendheid van die MH-prosesse;
- Instelling van die Plan vir Verandering van Kultuur vir die organisasie- en sy leierskap; en
- Deurlopende hersiening van die MH-beleide.

2. OORSIGSTATISTIEKE VAN MENSLIKE HULPBRONNE

2.1 Personeelverwante uitgawes

Personeelkoste volgens program

Program	Totale uitgawes vir die entiteit (R' 000)**	Personeeluitgawes (R' 000)	Personeeluitgawes as 'n % van totale uitgawes	Aantal werknemers	Gemiddelde personeelkoste per werknemer (R' 000)
Administrasie *	57 516	17 107	17%	44	389
Lisensiëring	14 777	14 512	15%	22	660
Regulatoriese nakoming	17 934	16 723	17%	24	697
IKT	8 275	3 198	3%	5	640
TOTAAL	98 502	51 540	52%	95	543

** Totale uitgawes sluit waardevermindering en amortisasie, dienste in natura en ander nie-kontant-items uit, maar sluit kapitaalbesteding in.

* Administrasieprogram sluit die Raad, die Administrasie en Finansiële Departement, Uitvoerende Bestuur en veertien (14) tydelike werkers in.

Personeelkoste volgens salarisgroep

Vlak	Personeeluitgawes (R' 000)**	Personeeluitgawes as 'n % van totale uitgawes	Aantal werknemers	Gemiddelde personeelkoste per werknemer (R' 000)
Topbestuur	1 760	4%	1	1 760
Senior bestuur	7 453	16%	4	1 863
Professioneel gekwalifiseerd	9 558	20%	11	869
Geskool	23 605	49%	33	715
Gedeeltelik geskool	5 644	12%	16	353
Ongeskool	-	0%	-	-
TOTAAL	48 020		65	

** Sluit Raadslede se vergoeding van **R1 511 386**, behuisingstoelae van **R 1 161 558**, vergoeding van tydelike werkers van **R1 271 969** en netto salaristoewallings/voorsienings van **R326 878** uit.

Prestasiebelonings

Geen prestasiebonusse is vir die 2023/24 finansiële jaar betaal nie.

Opleidingskoste

Program	Totale uitgawes vir die entiteit (R' 000)**	Personeeluitgawes (R' 000)	Personeeluitgawes as 'n % van totale uitgawes	Aantal werknemers	Gemiddelde personeelkoste per werknemer (R' 000)
Raad	1 501	0	0.00%	0	0
Uitvoerende	9 125	42	0.46%	11	4
Administrasie en Finansies	6 579	56	0.85%	8	7
Wetlike nakoming	16 723	301	1.80%	23	13
Lisensiëring	14 512	92	0.63%	21	4
IKT	3 198	26	0.81%	5	5
TOTAAL	51 638	517	1.00%	68	8

** Personeeluitgawes soos in Aantekening 22 van die finansiële state aangedui.

Die totale aantal werknemers wat opgelei is, sluit drie tydelike werkers in. Die opleidingsuitgawes sluit finansiële bystand vir deelydse studies in.

Indiensneming en vakatures

Program	2022/23 Aantal werknemers	2023/24 Goedgekeurde plasinge	2023/24 Aantal werknemers	2023/24 Vakatures	% Vakatures
Administrasie	8	10	6	4	40%
Uitvoerend	7	7	7	-	-
Bestuur	7	7	5	2	29%
Wetlike nakoming	22	24	22	2	8%
Lisensiëring	21	22	21	1	5%
IKT	4	4	4	-	-
TOTAAL	69	74	65	9	12%

Program	2022/23 Aantal werknemers	2023/24 Goedgekeurde plasinge	2023/24 Aantal werknemers	2023/24 Vakatures	% Vakatures
Topbestuur	1	1	1	-	-
Senior bestuur	6	6	4	2	33%
Professioneel gekwalifiseerd	11	13	11	2	15%
Geskool	35	36	33	3	8%
Gedeeltelik geskool	16	18	16	2	11%
Ongeskool	-	-	-	-	0%
TOTAAL	69	74	65	9	12%

Daar is intussen pogings om vakante poste te vul. Interne personeel neem tans in senior bestuursposisies waar. Die Bestuurder van Regsdienste se pos is nou vir 'n tydperk van twee maande vakant, terwyl die Hoof van die Departement vir Lisensiëring vir minstens ses maande vakant is. Die Hoof van die

Departement vir Lisensiëring se pos en die poste vir beamptes vir die Voorsieningskettinbestuur moes weer geadverteer word omdat die aanvanklike advertensie nie toepaslik gekwalifiseerde kandidate gelok het nie.

Veranderinge in Indiensneming

Salarisband	Indiensneming aan die begin van periode	Aanstellings	Beëindigings	Indiensneming aan die einde van die tydperk
Topbestuur	1	-	-	1
Senior bestuur	6	-	2	4
Professioneel gekwalifiseerd	11	-	-	11
Geskool	35	1	3	33
Gedeeltelik geskool	16	-	-	16
Ongeskoold	-	-	-	-
TOTAAL	69	1	5	65

Redes vir uitdienstreding van personeel

Rede	Aantal	% van personeel wat diens verlaat het
Dood	-	-
Bedanking	5	100%
Ontslag	-	-
Aftrede	-	-
Swak gesondheid	-	-
Verval van kontrak	-	-
Ander	-	-
TOTAAL	5	100%

Die Raad se plat struktuur bied beperkte geleenthede vir loopbaanontwikkeling. Na aansienlike pogings, tyd en hulpbronne wat aan opleiding bestee is om werknemers se vaardighede te ontwikkel, verlaat hulle die Raad se diens om beter geleenthede te soek. Nog 'n bydraende faktor tot die omset van personeel in die organisasie is die Raad se vergoedingsvlakke, wat onder die bedryfsgemiddelde vir soortgelyke poste is. Pogings is tans onderweg om die vakante poste deur die werwings- en keuringsproses te vul.

Arbeidsverhoudinge: Wangedrag en dissiplinêre optrede

Aard van dissiplinêre optrede	Aantal
Mondelinge waarskuwing	-
Skriftelike waarskuwing	-
Finale skriftelike waarskuwing	-
Ontslag	-
TOTAAL	-

Doelwit vir en status van Diensbillikheid

Vlakke	Manlik							
	Swart		Kleurling		Indiër		Blank	
	Huidige	Doelwit	Huidige	Doelwit	Huidige	Doelwit	Huidige	Doelwit
Topbestuur	-	-	1	1	-	-	-	-
Senior bestuur	-	1	2	1	-	-	-	1
Professioneel gekwalifiseerd	2	3	-	3	-	-	4	1
Geskool	5	8	12	9	1	-	3	3
Gedeeltelik geskool	3	4	2	4	-	-	-	1
Ongeskoold	-	-	-	-	-	-	-	-
TOTAAL	10	16	17	18	1	-	7	6

Vlakke	Vroulik							
	Swart		Kleurling		Indiër		Blank	
	Huidige	Doelwit	Huidige	Doelwit	Huidige	Doelwit	Huidige	Doelwit
Topbestuur	-	-	-	-	-	-	-	-
Senior bestuur	-	1	1	1	-	-	-	-
Professioneel gekwalifiseerd	1	2	2	2	-	-	2	1
Geskool	4	7	8	8	-	-	-	3
Gedeeltelik geskool	2	3	8	4	-	-	2	1
Ongeskoold	-	-	-	-	-	-	-	-
TOTAL	7	13	19	15	-	-	4	5

Vlakke	Gestremde Personeel			
	Manlik		Vroulik	
	Huidige	Doelwit	Huidige	Doelwit
Topbestuur	-	-	-	-
Senior bestuur	-	-	-	-
Professioneel gekwalifiseerd	-	-	-	-
Geskool	-	-	-	-
Gedeeltelik geskool	1	1	-	-
Ongeskoold	-	-	-	-
TOTAAL	1	1	-	-

MENSLIKE HULPBRONBESTUUR

Die WKRDW erken dat sy arbeidsmag breedweg verteenwoordigend van die demografie van die Wes-Kaapse inwoners moet wees. Om dit te bereik, word doelwitte vir billike indiensneming tydens die Werwing- en keuringsproses in ag geneem. Swart mans en vroue is tans onderverteenvoerdig. In 'n poging om 'n wye en diverse poel kandidate te lok, word alle vakante poste intern asook ekstern geadverteer. Toepaslike media (wat die internet insluit), word op nasionale vlak vir advertensies gekies om die spesifieke teikenmark te lok.

'n Deursigtige en objektiewe benadering tot aanstellings word tans gevolg en 'n verteenwoordiger van die Diensbillikheidskomitee wat vertrouwd is met die kortlysproses word as waarnemer na onderhoude genooi. Die MH-afdeling verseker verder dat onderhoude regverdig, objektief, konsekwent, deursigtig en nie-diskriminerend gedoen word, en dat daar klem gelê word op kandidate se vermoëns, ervaring en kwalifikasies om aan die posvereistes te voldoen.

DEEL E:
Nakomingsverslag van die WOFB

1. ONREËLMATIGE, VRUGTELOSE EN WERKLIKE VERLIESE

1.1. Onreëlmatige uitgawes

a) Rekonsiliasie van onreëlmatige uitgawes

Beskrywing	2023/2024	2022/2023
	R'000	R'000
Openingsbalans	0	0
Aanpassing van openingsbalans	0	0
Openingsbalans soos heraangetoon	0	0
Voeg by: Onreëlmatige uitgawes bevestig	0	0
Minder: Onreëlmatige uitgawes gekondoneer	0	0
Minder: Onreëlmatige uitgawes nie gekondoneer nie en verwyder	0	0
Minder: Onreëlmatige uitgawes verhaalbaar	0	0
Minder: Onreëlmatige uitgawes nie verhaalbaar nie en afgeskryf	0	0
Sluitingsbalans	0	0

Rekonsiliasie-notas

Beskrywing	2023/2024	2022/2023
	R'000	R'000
Onreëlmatige uitgawes wat onder aanslag was	0	0
Onreëlmatige uitgawes wat verband hou met die vorige jaar en wat in die huidige jaar bepaal is	0	0
Onreëlmatige uitgawes vir die huidige jaar	0	0
Totaal	0	0

b) Besonderhede van onreëlmatige uitgawes (vir beoordeling, vasstelling en ondersoek)

Beskrywing	2023/2024	2022/2023
	R'000	R'000
Onreëlmatige uitgawes onder aanslag	0	0
Onreëlmatige uitgawes onder bepaling	0	0
Onreëlmatige uitgawes word ondersoek	0	0
Totaal	0	0

c) Besonderhede van onreëlmatige uitgawes goedgekeur

Beskrywing	2023/2024	2022/2023
	R'000	R'000
Onreëlmatige uitgawes goedgekeur	0	0
Totaal	0	0

d) Besonderhede van onreëlmatige uitgawes verwyder - (nie goedgekeur nie)

Beskrywing	2023/2024	2022/2023
	R'000	R'000
Onreëlmatige uitgawes NIE goedgekeur en verwyder nie	0	0
Totaal	0	0

e) Besonderhede van verhaalbare onreëlmatige uitgawes

Beskrywing	2023/2024	2022/2023
	R'000	R'000
Onreëlmatige uitgawes verhaalbaar	0	0
Totaal	0	0

f) Besonderhede van huidige en vorige jaar se onreëlmatige uitgawes afgeskryf (onverhaalbaar)

Beskrywing	2023/2024	2022/2023
	R'000	R'000
Onreëlmatige uitgawes afgeskryf	0	0
Totaal	0	0

Bykomende openbaarmaking met betrekking tot Inter-institusionele Reëlings

g) Besonderhede van gevalle van nie-nakoming waar 'n instelling by 'n inter-institusionele reëling betrokke is (waar sodanige instansie nie verantwoordelik is vir die nie-nakoming nie)

Beskrywing
Geen
Totaal

h) Besonderhede van onreëlmatige uitgawes waar 'n instelling betrokke is by 'n inter-institusionele reëling (waar sodanige instelling wel vir die nie-nakoming verantwoordelik is)

Beskrywing
Geen
Totaal

i) Besonderhede van dissiplinêre of kriminele stappe wat geneem is as gevolg van onreëlmatige uitgawes

Beskrywing
Geen onreëlmatige uitgawes vir die 2022/23 en 2023/24 finansiële jare nie

1.2. Vructelose en verkwistende uitgawes

a) Rekonsiliasie van vructelose en verkwistende uitgawes

Beskrywing	2023/2024	2022/2023
	R'000	R'000
Openingsbalans	-	-
Aanpassing van openingsbalans	-	-
Openingsbalans soos heraangety	-	-
Voeg by: Vructelose en verkwistende uitgawes is bevestig	10	-
Minder: Vructelose en verkwistende uitgawes verhaalbaar	(10)	-
Minder: Vructelose en verkwistende uitgawes nie verhaalbaar en afgeskryf nie	-	-
Sluitingsbalans	-	-

Vructelose en verkwistende uitgawes is vir die betaling van registrasiefooi vir 'n konferensie wat nie bygewoon is nie. Die bedrag van R9 614 is op 31 Maart 2024 by debiteure ingesluit en n  jaareinde aan die Raad betaal.

Rekonsiliasienotas

Beskrywing	2023/2024	2022/2023
	R'000	R'000
Vructelose en verkwistende uitgawes wat onder beoordeling was	0	0
Vructelose en verkwistende uitgawes wat verband hou met die vorige jaar en wat in die huidige jaar bepaal is	0	0
Vructelose en verkwistende uitgawes vir die huidige jaar	10	0
Totaal	10	0

b) Besonderhede van vructelose en verkwistende uitgawes (onder beoordeling, vaststelling en ondersoek)

Beskrywing	2023/2024	2022/2023
	R'000	R'000
Vructelose en verkwistende uitgawes onder beoordeling	0	0
Vructelose en verkwistende uitgawes onder vaststelling	0	0
Vructelose en verkwistende uitgawes word ondersoek	0	0
Totaal	0	0

c) Besonderhede van verhaalbare vructelose en verkwistende uitgawes

Beskrywing	2023/2024	2022/2023
	R'000	R'000
Vructelose en verkwistende uitgawes verhaalbaar	10	0
Totaal	10	0

Vructelose en verkwistende uitgawes is vir die betaling van registrasiefooi vir 'n konferensie wat nie bygewoon is nie. Die bedrag van R9 614 is op 31 Maart 2024 by debiteure ingesluit en n  jaareinde aan die Raad betaal.

d) Besonderhede van vructelose en verkwistende uitgawes wat nie verhaalbaar en afgeskryf is nie

Beskrywing	2023/2024	2022/2023
	R'000	R'000
Vructelose en verkwistende uitgawes afgeskryf	0	0
Totaal	0	0

e) Besonderhede van dissiplinêre of kriminele stappe wat geneem is as gevolg van vructelose en verkwistende uitgawes

Dissiplinêre stappe geneem
Geen

1.3. Bykomende openbaarmaking met betrekking tot werklike verliese ingevolge Artikel 55(2)(b)(i) &(iii) van die WOFB

a) Besonderhede van werklike verliese as gevolg van kriminele optrede

Werklike verliese as gevolg van kriminele optrede	2023/2024	2022/2023
	R'000	R'000
Diefstal	0	0
Ander werklike verliese	0	0
Minder: Verhaalbaar	0	0
Minder: Nie verhaalbaar nie en afgeskryf	0	0
Totaal	0	0

b) Besonderhede van ander werklike verliese

Aard van ander werklike verliese	2023/2024	2022/2023
	R'000	R'000
Geen	0	0
Totaal	0	0

c) Ander werklike verhaalbare verliese

Aard van verliese	2023/2024	2022/2023
	R'000	R'000
Geen	0	0
Totaal	0	0

d) Ander werklike nie-verhaalbare verliese en afgeskryf

Aard van verliese	2023/2024	2022/2023
	R'000	R'000
Geen	0	0
Totaal	0	0

2. LAAT EN/OF NIE-BETALING VAN VERSKAFFERS

Beskrywing	Aantal fakture	2022/2023
		R'000
Geldige fakture ontvang	501	41 313
Fakture binne 30 dae of ooreengekome tydperk betaal	492	41 224
Fakture na 30 dae of ooreengekome tydperk betaal	9	89
Fakture ouer as 30 dae of ooreengekome tydperk (onbetaald en sonder dispuut)	0	0
Fakture ouer as 30 dae of ooreengekome tydperk (onbetaald en in dispuut)	0	0

Fakture wat na 30 dae om die volgende redes betaal is:

- Die Kantoor het op duidelikheid gewag ten opsigte van pryse.
- Betalings is eers gemaak nadat goedere of dienste ontvang/gelewer is.
- Die Kantoor het vir 'n kredietnota gewag voordat betaling gemaak is.
- Die Kantoor het op bevestiging van bankbesonderhede gewag voordat betalings gemaak is.

3. VOORSIENINGSKETTINGBESTUUR

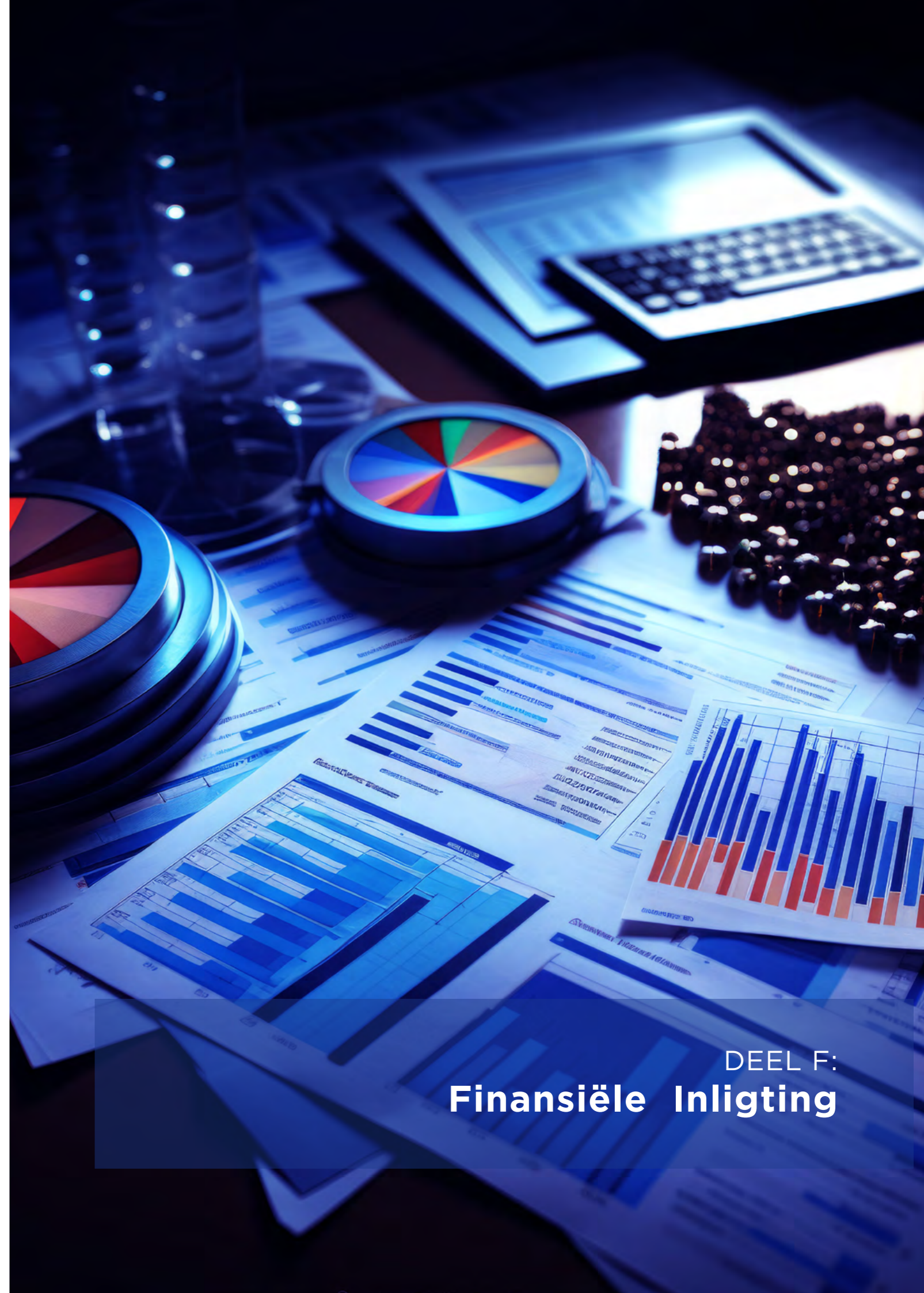
3.1. Verkryging op ander maniere

Projekbeskrywing	Naam van verskaffer	Tipe verkryging op ander wyse	Kontraknommer	Waarde van kontrak R'000
Twaalf (12) maande IBM-intekening	International Business Machines Corporation Suid-Afrika	Staatsinligtingstechnologie-agentskap se Raamwerkoooreenkoms	ITRFQ 032324	1 031
Huur van kantoorverblyf	Spear Reit Beperk (Edms.) Bpk	Beperkte bod: Single Source	EXRFQ 032324	1 729
Verkryging van nuwe kantoorverblyf	Colam Property Portfolio (Edms.) Bpk	Beperkte bod: Single Source	EXRFQ 012324	23 300
Total				28 060

3.2. Kontrakvariasies en uitbreidings

Projekbeskrywing	Naam van verskaffer	Tipe kontrakwysiging (Uitbreiding of Variasie)	Kontraknommer	Oorspronklike kontrakwaarde	Waarde van vorige kontrakuitbreiding/s of variasie/s (indien van toepassing)	Waarde van huidige kontrakuitbreiding of -variasie
				R'000	R'000	R'000

Daar was geen kontrakvariasies en -uitbreidings wat 15% van die oorspronklike kontrakwaarde of die bedrag van R15 miljoen oorskry het nie.

Report of the auditor-general to the Western Cape Provincial Parliament on Western Cape Gambling and Racing Board**Report on the audit of the financial statements****Opinion**

1. I have audited the financial statements of the Western Cape Gambling and Racing Board set out on pages 98 to 152, which comprise the statement of financial position as at 31 March 2024, statement of financial performance, statement of changes in net assets, cash flow statement and statement of comparison of budget and actual amounts for the year then ended, as well as notes to the financial statements, including a summary of significant accounting policies.
2. In my opinion, the financial statements present fairly, in all material respects, the financial position of the Western Cape Gambling and Racing Board as at 31 March 2024 and its financial performance and cash flows for the year ended in accordance with the Standards of Generally Recognised Accounting Practice (GRAP) and the requirements of the Public Finance Management Act No. 1 of 1999 (PFMA).

Basis for opinion

3. I conducted my audit in accordance with the International Standards on Auditing (ISAs). My responsibilities under those standards are further described in the responsibilities of the auditor-general for the audit of the financial statements section of my report.
4. I am independent of the public entity in accordance with the International Ethics Standards Board for Accountants' *International code of ethics for professional accountants (including International Independence Standards)* (IESBA code) as well as other ethical requirements that are relevant to my audit in South Africa. I have fulfilled my other ethical responsibilities in accordance with these requirements and the IESBA code.
5. I believe that the audit evidence I have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for my opinion.

Emphasis of matters

6. I draw attention to the matters below. My opinion is not modified in respect of these matters.

Restatement of corresponding figures

7. As disclosed in note 39 to the financial statements, the corresponding figures for 31 March 2023 were restated as a result of an error in the financial statements of the public entity, and for the year ended, 31 March 2024.

Material impairment – property, plant and equipment

8. As disclosed in note 9 to the financial statements, land and buildings carried using the revaluation model were revalued in the current year resulting in the recognition of a material impairment loss of R4 297 946. The revaluation is done every three years.

Responsibilities of the accounting authority for the financial statements

9. The accounting authority is responsible for the preparation and fair presentation of the financial statements in accordance with the Standards of GRAP and the requirements of the PFMA and for such internal control as the accounting authority determines is necessary to enable the preparation of financial statements that are free from material misstatement, whether due to fraud or error.
10. In preparing the financial statements, the accounting authority is responsible for assessing the public entity's ability to continue as a going concern; disclosing, as applicable, matters relating to going concern; and using the going concern basis of accounting unless the appropriate governance structure either intends to liquidate the public entity, or to cease operations, or has no realistic alternative but to do so.

Responsibilities of the auditor-general for the audit of the financial statements

11. My objectives are to obtain reasonable assurance about whether the financial statements as a whole are free from material misstatement, whether due to fraud or error and to issue an auditor's report that includes my opinion. Reasonable assurance is a high level of assurance but is not a guarantee that an audit conducted in accordance with the ISAs will always detect a material misstatement when it exists. Misstatements can arise from fraud or error and are considered material if, individually or in aggregate, they could reasonably be expected to influence the economic decisions of users taken on the basis of these financial statements.
12. 1A further description of my responsibilities for the audit of the financial statements is included in the annexure to this auditor's report. This description, which is located on pages 92 to 95, forms part of this auditor's report.

Report on the annual performance report

13. In accordance with the Public Audit Act 25 of 2004 (PAA) and the general notice issued in terms thereof, I must audit and report on the usefulness and reliability of the reported performance information against predetermined objectives for the selected material performance indicators presented in the annual performance report. The accounting authority is responsible for the preparation of the annual performance report.
14. I selected material performance indicators related to programme 2: licencing and programme 3: regulatory compliance presented in the annual performance report for the year ended 31 March 2024. I selected those indicators that measure the public entity's performance on its primary mandated functions and that are of significant national, community or public interest, namely:
 - Percentage of new applications, in respect of employee licences (key and gambling) linked to licensed operators received, processed within 30 days of receipt.
 - Percentage of renewal applications received processed on or before the date of expiry of the licence.
 - Number of compliance assessments conducted.
 - Percentage of investigations initiated within 30 days of allegations of illegal gambling received by the Board.
15. I evaluated the reported performance information for the selected material performance indicators against the criteria developed from the performance management and reporting framework, as defined in the general notice. When an annual performance report is prepared using these criteria, it provides useful and reliable information and insights to users on the public entity's planning and delivery on its mandate and objectives.
16. I performed procedures to test whether:
 - the indicators used for planning and reporting on performance can be linked directly to the public entity's mandate and the achievement of its planned objectives;
 - all the indicators relevant for measuring the public entity's performance against its primary mandated and prioritised functions and planned objectives are included;
 - the indicators are well defined to ensure that they are easy to understand and can be applied consistently, as well as verifiable so that I can confirm the methods and processes to be used for measuring achievements;
 - the targets can be linked directly to the achievement of the indicators and are specific, time bound and measurable to ensure that it is easy to understand what should be delivered and by when, the required level of performance as well as how performance will be evaluated;
 - the indicators and targets reported on in the annual performance report are the same as those committed to in the approved initial or revised planning documents;
 - the reported performance information is presented in the annual performance report in the prescribed manner; and
 - there is adequate supporting evidence for the achievements reported and for the reasons provided for any over- or underachievement of targets.
17. I performed the procedures to report material findings only and not to express an assurance opinion or conclusion.

1. Report of the Auditor General

18. I did not identify any material findings on the reported performance information for the selected material performance indicators.

Other matter

19. I draw attention to the matter below.

Achievement of planned targets

20. The annual performance report includes information on reported achievements against planned targets and provides explanations for over- or underachievements.

21. The table that follows provides information on the achievement of planned targets and lists the key indicators that were not achieved as reported in the annual performance report. The reasons for any underachievement of targets are included in the annual performance report on pages 39 to 40.

Programme 3: Regulatory Compliance

<i>Targets achieved: 50%</i> <i>Budget spent: R 17 933 866</i>		
Key indicators not achieved	Planned target	Reported achievement
Adoption and publication of responsible gambling measures for implementation by industry.	1	0
Adoption of rules and Requests for Proposals / Applications for new modes of gambling	1	0
Adoption of LPM Rules applicable to the operation of Type B LPM Sites.	1	0

Report on compliance with legislation

22. In accordance with the PAA and the general notice issued in terms thereof, I must audit and report on compliance with applicable legislation relating to financial matters, financial management and other related matters. The accounting authority is responsible for the public entity's compliance with legislation.

23. I performed procedures to test compliance with selected requirements in key legislation in accordance with the findings engagement methodology of the Auditor-General of South Africa (AGSA). This engagement is not an assurance engagement. Accordingly, I do not express an assurance opinion or conclusion.

24. Through an established AGSA process, I selected requirements in key legislation for compliance testing that are relevant to the financial and performance management of the public entity, clear to allow consistent measurement and evaluation, while also sufficiently detailed and readily available to report in an understandable manner. The selected legislative requirements are included in the annexure to this auditor's report.

25. I did not identify any material non-compliance with the selected legislative requirements.

Other information in the annual report

26. The accounting authority is responsible for the other information included in the annual report. The other information referred to does not include the financial statements, the auditor's report and those selected material indicators in the scoped-in programmes presented in the annual performance report that have been specifically reported on in this auditor's report.

27. My opinion on the financial statements, the report on the audit of the annual performance report and the report on compliance with legislation do not cover the other information included in the annual report and I do not express an audit opinion or any form of assurance conclusion on it.

1. Report of the Auditor General

28. My responsibility is to read this other information and, in doing so, consider whether it is materially inconsistent with the financial statements and the selected material indicators in the scoped-in programmes presented in the annual performance report or my knowledge obtained in the audit, or otherwise appears to be materially misstated.

29. I have nothing to report in this regard.

Internal control deficiencies

30. I considered internal control relevant to my audit of the financial statements, annual performance report and compliance with applicable legislation; however, my objective was not to express any form of assurance on it.

31. I did not identify any significant deficiencies in internal controls.

Auditor-General

Cape Town
31 July 2024

AUDITOR-GENERAL
SOUTH AFRICA

Auditing to build public confidence

Annexure to the auditor’s report

The annexure includes the following:

- The auditor-general’s responsibility for the audit
- The selected legislative requirements for compliance testing

Auditor-general’s responsibility for the audit

Professional judgement and professional scepticism

As part of an audit in accordance with the ISAs, I exercise professional judgement and maintain professional scepticism throughout my audit of the financial statements and the procedures performed on reported performance information for selected material performance indicators and on the public entity’s compliance with selected requirements in key legislation.

Financial statements

In addition to my responsibility for the audit of the financial statements as described in this auditor’s report,

I also:

- identify and assess the risks of material misstatement of the financial statements, whether due to fraud or error; design and perform audit procedures responsive to those risks; and obtain audit evidence that is sufficient and appropriate to provide a basis for my opinion. The risk of not detecting a material misstatement resulting from fraud is higher than for one resulting from error, as fraud may involve collusion, forgery, intentional omissions, misrepresentations, or the override of internal control
- obtain an understanding of internal control relevant to the audit in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the public entity’s internal control
- evaluate the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates and related disclosures made
- conclude on the appropriateness of the use of the going concern basis of accounting in the preparation of the financial statements. I also conclude, based on the audit evidence obtained, whether a material uncertainty exists relating to events or conditions that may cast significant doubt on the ability of the public entity to continue as a going concern. If I conclude that a material uncertainty exists, I am required to draw attention in my auditor’s report to the related disclosures in the financial statements about the material uncertainty or, if such disclosures are inadequate, to modify my opinion on the financial statements. My conclusions are based on the information available to me at the date of this auditor’s report. However, future events or conditions may cause a public entity to cease operating as a going concern
- evaluate the overall presentation, structure and content of the financial statements, including the disclosures, and determine whether the financial statements represent the underlying transactions and events in a manner that achieves fair presentation.

Communication with those charged with governance

I communicate with the accounting authority regarding, among other matters, the planned scope and timing of the audit and significant audit findings, including any significant deficiencies in internal control that I identify during my audit.

I also provide the accounting authority with a statement that I have complied with relevant ethical requirements regarding independence and communicate with them all relationships and other matters that may reasonably be thought to bear on my independence and, where applicable, actions taken to eliminate threats or safeguards applied.

Compliance with legislation – selected legislative requirements

The selected legislative requirements are as follows:

Legislation	Sections or regulations
Public Finance Management Act No.1 of 1999 (PFMA)	Section 51(1)(b)(i); 51(1)(b)(ii); 51(1)(e)(iii); Section 53(4); Section 54(2)(c); 54(2)(d); Section 55(1)(a); 55(1)(b); 55(1)(c)(i); Section 56(1); Section 57(b);
Treasury Regulations for departments, trading entities, constitutional institutions and public entities (TR)	Regulation 8.2.1; 8.2.2; 16A3.2; 16A3.2(a); Regulation 16A6.1; 16A6.2(a) 16A6.2(b); Regulation 16A6.3(a); 16A6.3(b); 16A6.3(c); Regulation 16A6.3(e); 16A6.4; 16A6.5; 16A6.6; Regulation 16A7.1; 16A7.3; 16A7.6; 16A7.7; Regulation 16A8.3; 16A8.4; 16A9.1(b)(ii); Regulation 16A9.1(d); 16A9.1(e); 16A9.1(f); Regulation 16A9.2; 16A9.2(a)(ii); 30.1.1; Regulation 30.1.3(a); 30.1.3(b); 30.1.3(d); 30.2.1; Regulation 31.1.2(c); 31.2.1; Regulation 33.1.1; 33.1.3
Prevention and Combating of Corrupt Activities Act 12 of 2004	Section 34(1)
Construction Industry Development Board Act No.38 of 2000 (CIDB)	Section 18(1)
CIDB Regulations	CIDB regulation 17; 25(1); 25(7A)
Preferential Procurement Policy Framework Act 5 of 2000	Section 1; 2.1(a); 2.1(f)

FINANCIAL INFORMATION

1. Report of the Auditor General

Western Cape Gambling and Racing Board
Annual Financial Statements for the year ended 31 March 2024

Legislation	Sections or regulations
Preferential Procurement Regulations, 2017	Paragraph 4.1; 4.2 Paragraph 5.1; 5.3; 5.6; 5.7 Paragraph 6.1; 6.2; 6.3; 6.5; 6.6; 6.8 Paragraph 7.1; 7.2; 7.3; 7.5; 7.6; 7.8 Paragraph 8.2; 8.5 Paragraph 9.1; Paragraph 10.1; 10.2 Paragraph 11.1; 11.2
Preferential Procurement Regulations, 2022	Paragraph 4.1; 4.2; 4.3; 4.4 Paragraph 5.1; 5.2; 5.3; 5.4
National Treasury SCM Instruction No. 03 of 2021/22	Paragraph 4.1; 4.2 (b); 4.3; 4.4(a); 4.17; 7.2; 7.6
National Treasury SCM Instruction No. 11 of 2020/21	Paragraph 3.4(a); 3.4(b); 3.9
National Treasury SCM Instruction No. 2 of 2021/22	Paragraph 3.2.1; 3.2.4; 3.2.4(a); 3.3.1
Practice Note 5 of 2009/10	Paragraph 3.3
National Treasury Instruction No. 4 of 2015/16	Paragraph 3.4
Second amendment of National Treasury Instruction No. 05 of 2020/21	Paragraph 1
Erratum National Treasury Instruction No. 5 of 202/21	Paragraph 2
Practice note 7 of 2009/10	Paragraph 4.1.2
Practice note 11 of 2008/9	Paragraph 2.1; 3.1(b)

FINANCIAL INFORMATION

1. Report of the Auditor General

Western Cape Gambling and Racing Board
Annual Financial Statements for the year ended 31 March 2024

Legislation	Sections or regulations
National Treasury Instruction No. 1 of 2021/22	Paragraph 4.1
National Treasury SCM Instruction No. 4A of 2016/17	Paragraph 6

FINANCIAL INFORMATION

2. Annual Financial Statements

Western Cape Gambling and Racing Board
Annual Financial Statements for the year ended 31 March 2024

Country of incorporation and domicile	South Africa
Nature of business and principal activities	Regulating gambling industry
Board members	Mr CA Bassuday Ms C Fani Mr RG Nicholls Mr TC Arendse Ms L Venter Mr M Burton Ms AN Mvandaba
Business address	24 Fairway Close Parow Cape Town Republic of South Africa 7500
Postal address	PO Box 8175 Roggebaai 8012
Bankers	Nedbank
Auditors	Auditor General (SA)
Secretary	Heinrich Brink

FINANCIAL INFORMATION

Index

Western Cape Gambling and Racing Board
Annual Financial Statements for the year ended 31 March 2024

The reports and statements set out below comprise the annual financial statements presented to the provincial legislature:

	Page
Statement of Financial Position	98
Statement of Financial Performance for the year ended 31 March 2024	99
Statement of Changes in Net Assets	100
Cash Flow Statement for the year ended 31 March 2024	101
Statement of Comparison of Budget and Actual Amounts	102-103
Accounting Policies	104-118
Notes to the Annual Financial Statements	119

PA Abrahams
for the Western Cape Gambling and Racing Board

FINANCIAL INFORMATION

Western Cape Gambling and Racing Board
Annual Financial Statements for the year ended 31 March 2024

Statement of Financial Position as at 31 March 2024

Figures in Rand	Note(s)	2024	2023
Assets			
Current Assets			
Cash and cash equivalents	3	39 716 857	62 486 245
Inventories		70 267	55 318
Prepayments	4	1 218 740	1 068 132
Receivables from exchange transactions	5	1 569 096	1 605 472
Receivables from non-exchange transactions	6	81 903 597	44 464 729
Cash and cash equivalents - Trust funds (securities)	7	43 302 835	31 040 211
Cash and cash equivalents - Trust funds (trust)	7	15 455 938	13 645 263
Cash and cash equivalents - ILSF Housing Fund	8	653 809	519 612
		183 891 139	154 884 982
Non-Current Assets			
Property, plant and equipment	9	26 256 689	5 149 545
Intangible assets	10	4 209 082	4 598 593
Prepayments	4	400 904	183 107
		30 866 675	9 931 245
Total Assets		214 757 814	164 816 227
Liabilities			
Current Liabilities			
Trust creditors (securities)	7	43 302 835	31 040 211
Trust creditors (probity costs)	7	13 680 093	11 349 824
Payables from exchange transactions	11	1 110 242	669 322
Taxes and transfers payable	12	112 895 618	73 461 057
Provisions	13	682 117	600 000
Employee Benefits	14	4 706 432	4 641 198
		176 377 337	121 761 612
Non-Current Liabilities			
Employee Benefits	14	4 520 000	4 876 000
Total Liabilities		180 897 337	126 637 612
Net Assets		33 860 477	38 178 615

FINANCIAL INFORMATION

Western Cape Gambling and Racing Board
Annual Financial Statements for the year ended 31 March 2024

Statement of Financial Performance

Figures in Rand	Note(s)	2024	2023
Revenue			
Revenue from exchange transactions			
Interest income	15	5 127 003	3 464 133
Operating revenue	16	54 772 178	52 350 777
Rental income	17	449 206	-
Sundry income	18	588 980	197 439
		60 937 367	56 012 349
Revenue from non-exchange transactions			
Transfer revenue			
Government grants	19	21 178 000	25 076 000
Services in-kind	20	4 076 153	5 817 204
Sponsorships received	21	846 500	-
		26 100 653	30 893 204
Total revenue from non-exchange transactions		26 100 653	30 893 204
Total revenue		87 038 020	86 905 553
Expenditure			
Amortisation: Intangible assets	10	389 511	392 539
Depreciation: Property, plant and equipment	9	1 451 640	1 292 414
Elimination of illegal gambling operations		5 060	28 600
Employee related costs	22	51 637 611	49 529 820
Finance costs	14	672 000	574 000
General expenses	23	18 455 544	16 377 374
Legal fees		1 195 486	1 302 392
Rental expenses	24	2 676 901	453 268
Travel and subsistence		2 147 786	1 721 994
		(78 631 539)	(71 672 401)
Total expenditure		(78 631 539)	(71 672 401)
Operating surplus		8 406 481	15 233 152
(Gain)/Loss on disposal of assets		(36 012)	10 737
Actuarial (gains)/losses	14	(1 060 877)	(748 845)
Impairment loss	9	4 297 946	-
		(3 201 057)	738 108
Surplus for the year		5 205 424	15 971 260

FINANCIAL INFORMATION

Statement of Changes in Net Assets

Western Cape Gambling and Racing Board
Annual Financial Statements for the year ended 31 March 2024

Figures in Rand

	Accumulated surplus / deficit	Total net assets
Balance at 01 April 2022	21 059 195	21 059 195
Surplus for the year	15 971 260	15 971 260
Retention of surplus funds approved: 31 March 2022	14 951 588	14 951 588
Surplus payable to the Provincial Revenue Fund: 31 March 2023 (see note 27)	(13 803 428)	(13 803 428)
Total changes	17 119 420	17 119 420
Balance at 01 April 2023	38 178 615	38 178 615
Surplus for the year	5 205 424	5 205 424
Surplus payable to the Provincial Revenue Fund: 31 March 2024 (see note 27)	(9 523 562)	(9 523 562)
Total changes	(4 318 138)	(4 318 138)
Balance at 31 March 2024	33 860 477	33 860 477

FINANCIAL INFORMATION

Cash Flow Statement

Western Cape Gambling and Racing Board
Annual Financial Statements for the year ended 31 March 2024

Figures in Rand

	Note(s)	2024	2023
Cash flows from operating activities			
Receipts			
Taxes and levies collected	28	1 504 471 761	1 076 758 695
Operating revenue		54 611 717	52 809 051
Government grant		21 178 000	25 076 000
Net receipts for trust funds		14 592 893	14 117 850
Interest income		5 776 276	2 773 816
Sponsorships received		677 000	-
Rental Income		385 320	-
Sundry income		151 879	197 439
		1 601 844 846	1 171 732 851
Payments			
Employee costs		(51 539 500)	(49 527 019)
Suppliers		(20 073 761)	(16 342 754)
Taxes and levies distributed		(1 498 196 202)	(1 068 363 043)
		(1 569 809 463)	(1 134 232 816)
Net cash flows from operating activities	29	32 035 383	37 500 035
Cash flows from investing activities			
Purchase of property, plant and equipment	9	(26 840 282)	(2 872 382)
Proceeds from sale of property, plant and equipment		46 435	6 002
Purchase of other intangible assets	10	-	(21 850)
Net cash flows from investing activities		(26 793 847)	(2 888 230)
Cash flows from financing activities			
Surplus paid to the Provincial Revenue Fund		(13 803 428)	-
Net increase in cash and cash equivalents		(8 561 892)	34 611 805
Cash and cash equivalents at the beginning of the year		107 691 331	73 079 526
Cash and cash equivalents at the end of the year	3	99 129 439	107 691 331

Statement of Comparison of Budget and Actual Amounts

Budget on Cash Basis

	Approved budget	Adjustments	Final Budget	Actual amounts on comparable basis	Difference between final budget and actual	Reference
--	-----------------	-------------	--------------	------------------------------------	--	-----------

Figures in Rand

Statement of Financial Performance

Revenue

Non-tax revenue

Sale of goods and services other than capital assets	48 326 000	2 309 000	50 635 000	54 611 717	3 976 717	(1)
Entity revenue other than sales	1 620 000	3 375 000	4 995 000	6 990 475	1 995 475	(2)
Transfers received						
Departmental transfers	26 862 000	(5 684 000)	21 178 000	21 178 000	-	
Retention of surplus funds	31 525 000	-	31 525 000	31 525 000	-	(3)
Total revenue	108 333 000	-	108 333 000	114 305 192	5 972 192	

Expenses

Compensation of employees	(50 958 000)	(1 200 000)	(52 158 000)	(51 539 500)	618 500	(4)
Goods and services	(23 320 000)	300 000	(23 020 000)	(20 122 312)	2 897 688	(5)
Payments for capital assets	(34 055 000)	900 000	(33 155 000)	(26 840 282)	6 314 718	(6)
Total expenditure	(108 333 000)	-	(108 333 000)	(98 502 094)	9 830 906	

Surplus / (Deficit)

	-	-	-	15 803 098	15 803 098	
--	---	---	---	-------------------	-------------------	--

Actual Amount on Comparable Basis as Presented in the Budget and Actual Comparative Statement

	-	-	-	15 803 098	15 803 098	
--	---	---	---	-------------------	-------------------	--

Statement of Comparison of Budget and Actual Amounts

The budget and the accounting basis differ. Refer to note 36 for the reconciliation between budget and statement of financial performance.

Refer to note 37 for the differences between budget and actual amounts of preparation and presentation as well as explanations regarding the changes between approved and final adjusted budget, where applicable.

In terms of paragraph 12(c) of GRAP 24, the comparison of budget and actual amounts shall be presented separately, by way of note disclosure, an explanation of material differences between the budget for which the entity is publicly held accountable and actual amounts. For this purpose, all differences exceeding 0.5% of total operating expenditure were deemed to be material and therefore explanations have only been provided for those differences exceeding the threshold.

Explanations for variances:

1. It is difficult to accurately budget for the Board's own revenue as applications are based on industry demands. New licence applications received and processed exceeded industry demands. Board inspector fees are based on the number of new applications as well as licence renewals in a particular year. Provision is made for an annual inflationary adjustment, which comes into effect in April of each year.
2. The over-collection is mostly due to rental income earned for the year under review; sponsorships received in respect of the Responsible Gambling Summit; Skills Levies Development Fund refunds and repayment of study fees. These income items were not budgeted for. The Board also over-collected on interest earned. This is mostly due to favourable interest rates on the Board's bank balances.
3. The Minister for Finance and Economic Opportunities approved the retention of cash surpluses of R 31.5 million to enable the Board to purchase its own office accommodation. These surpluses related to FY2022 and FY2021. The amount of R31.5 million was therefore retained by the Board during prior years; as such, these cash balances were not received in cash for the year under review. For this reason, the retention of surplus funds has been included as an adjustment in Note 36 as the retention of surplus funds was not recognised in the statement of financial performance for the year under review.
4. The underspending is due to vacancies. As at 31 March 2024, there were six (6) vacancies within the Board. The approved budget makes provision for a full complement of staff. For FY2023/24, an average salary increase of 7.5% was approved and implemented, which was not budgeted for. For the year under review, R1.2 million has been reallocated to compensation of employees to fund the implementation of the 2023 Wage Agreement. The vacancies in the Board also funded the implementation of the salary increases, resulting in an underspending of R618 600 in respect of compensation of employees.
5. The underspending in goods and services relates mostly to professional fees. Funds have been budgeted for the research study on gambling prevalence and problem gambling incidence in the Western Cape. The research commenced in January 2024 and as such, an insignificant amount has been paid to researchers for the period under review. Similarly, funds have been budgeted for consultancy services in respect of the relocation application submitted by one of the casino operators. Due to the timelines of the relocation application process, the budget for consultancy services was not required during FY2024. Savings have also been realised in respect of communication, software licence fees, utilities and legal fees. The budget for these items is based on best estimates, which do not always realise.
6. The Minister for Finance and Economic Opportunities approved the retention of cash surpluses of R 31.5 million to enable the Board to purchase its own office accommodation. Office accommodation has been procured in August 2023 to the amount of R25 300 000. As part of the FY2024/25 Budget, the Minister for Finance and Economic Opportunities has approved the roll-over of funds to the amount of R6 225 000. These funds will be utilised during FY2024/25 for the refurbishment of the office accommodation.

1. Presentation of Annual Financial Statements

The annual financial statements have been prepared in accordance with the Standards of Generally Recognised Accounting Practice (GRAP), issued by the Accounting Standards Board in accordance with Section 91(1) of the Public Finance Management Act (Act 1 of 1999).

These annual financial statements have been prepared on an accrual basis of accounting and are in accordance with historical cost convention as the basis of measurement, unless specified otherwise.

Assets, liabilities, revenues and expenses were not offset, except where offsetting is either required or permitted by a Standard of GRAP.

All amounts disclosed in the financial statements and notes have been rounded off to the nearest rand currency units unless otherwise stated.

1.1 Presentation currency

These annual financial statements are presented in South African Rand, which is the functional currency of the entity.

1.2 Going concern assumption

These annual financial statements have been prepared based on the expectation that the entity will continue to operate as a going concern for at least the next 12 months.

1.3 Significant judgements and sources of estimation uncertainty

In preparing the annual financial statements, management is required to make estimates and assumptions that affect the amounts represented in the annual financial statements and related disclosures. Use of available information and the application of judgement is inherent in the formation of estimates. Actual results in the future could differ from these estimates which may be material to the annual financial statements. Significant judgements include:

Receivables from exchange transactions

The entity assesses its debtors for impairment at the end of each reporting period. In determining whether an impairment loss should be recorded in surplus or deficit, the provincial entity makes judgements as to whether there is observable data indicating a measurable decrease in the estimated future cash flows from a financial asset. For amounts due to the Board, significant financial difficulties of the debtor, probability that the debtor will enter bankruptcy and default of payments are all considered indicators of impairment.

Fair value estimation

The carrying value less impairment provision of receivables from exchange transactions, and payables from exchange transactions are assumed to approximate their fair values due to the short term nature of these assets and liabilities.

Provisions

Provisions were recognised based on management's best estimate based on the information available. Contingent liabilities are disclosed on the same principle. Provisions are discounted where the time value effect is material.

Property, plant and equipment, and intangible assets

The Board assesses the useful life and residual values of these assets based on the condition of the assets and the replacement policy of the Board. Management also considers the impact of technology, availability of capital funding and service requirements to determine the optimum useful life expectation, where appropriate.

The Board acquired office accommodation in August 2023. In accordance with par 69 of GRAP 17 - Property, plant and equipment, land and buildings are separable assets and are accounted separately, even when they are acquired together. At the time of acquisition, information about the

cost of land and the cost of the building was not separately available. In accordance with par 35 of GRAP 17, the fair value of items of land and buildings is usually determined from market-based evidence by appraisal. Land and buildings were revalued by a member of the valuation profession as at 31 March 2024. As at 31 March 2024, based on the total fair value of the property, land represented 42% of the total fair value, whereas buildings represents 58% of the total fair value. For purposes of cost allocation to land and buildings, the same ratio has been used to allocate the total purchase price to land and buildings as separable assets. 42% of the total purchase price has therefore been allocated to land and 58% of the total purchase price has been allocated to buildings. The allocation of total purchase price to land and building based on the ratio of fair value at year-end is management's best estimate based on the information available.

Post-retirement benefits

The present value of the post-retirement obligation depends on a number of factors that are determined on an actuarial basis using a number of assumptions. The assumptions used in determining the net cost (income) include the discount rate. Any changes in these assumptions will impact on the carrying amount of post-retirement obligations.

The entity determines the appropriate discount rate at the end of each year. This is the interest rate that should be used to determine the present value of estimated future cash outflows expected to be required to settle the pension obligations. In determining the appropriate discount rate, the entity considers the interest rates of high-quality corporate bonds that are denominated in the currency in which the benefits will be paid, and that have terms to maturity approximating the terms of the related pension liability.

Other key assumptions for post-retirement benefits, such as future salary increases, mortality rates and future pension increases, are based on current market conditions. Additional information is disclosed in Note 14. Due to the long-term nature of the plans, there is significant uncertainty.

Other long-term employee benefits

The present value of other long-term employee benefits depends on a number of factors that are determined on an actuarial basis using a number of assumptions. The assumptions used in determining the net cost (income) include the discount rate. Any changes in these assumptions will impact on the carrying amount for other long-term employee benefits.

The entity determines the appropriate discount rate at the end of each year. This is the interest rate that should be used to determine the present value of estimated future cash outflows expected to be required to settle other long-term employee benefits. In determining the appropriate discount rate, the entity considers the interest rates of high-quality corporate bonds that are denominated in the currency in which the benefits will be paid, and that have terms to maturity approximating the terms of the related long service awards.

Other key assumptions for long service awards, such as future salary increase, mortality rates, et cetera are based on current market conditions. Additional information is disclosed in Note 14. Due to the long-term nature of long service awards, there is significant uncertainty.

Impairment of statutory receivables

If there is an indication that a statutory receivable, or a group of statutory receivables, may be impaired, the entity measures an impairment loss.

In estimating the future cash flows, the entity considers both the amount and timing of the cash flows that it will receive in future. Consequently, where the effect of the time value of money is material, the entity discounts the estimated future cash flows using a rate that reflects the current risk free rate and, if applicable, any risks specific to the statutory receivable, or group of statutory receivables, for which the future cash flow estimates have not been adjusted.

Management uses the aging of outstanding statutory receivables to make a determination as to whether statutory receivables may be impaired. Statutory receivables with long outstanding balances (debtors with financial difficulty) are assessed for impairment.

Current employee benefits

Staff leave is accrued to employees according to the Board's leave policy. Provision is made for the full cost of accrued leave at the reporting date. This accrual will be realised as employees take leave or terminate employment.

1.4 Property, plant and equipment

The cost of an item of property, plant and equipment is recognised as an asset when:

- it is probable that future economic benefits or service potential associated with the item will flow to the entity; and
- the cost of the item can be measured reliably.

Property, plant and equipment is initially measured at cost.

The cost of an item of property, plant and equipment is the purchase price and other costs attributable to bring the asset to the location and condition necessary for it to be capable of operating in the manner intended by management. Trade discounts and rebates are deducted in arriving at the cost.

Where an asset is acquired through a non-exchange transaction, its cost is its fair value as at date of acquisition.

When significant components of an item of property, plant and equipment have different useful lives, they are accounted for as separate items (major components) of property, plant and equipment.

Property, plant and equipment is carried at cost less accumulated depreciation and any impairment losses.

Land and Buildings are carried at revalued amounts less any accumulated depreciation and subsequent accumulated impairment losses.

Revaluations are made with sufficient regularity such that the carrying amount does not differ materially from that which would be determined using fair value at the end of the reporting period. Revaluations are done every 3 years.

When an item of property, plant and equipment is revalued, any accumulated depreciation at the date of the revaluation is restated proportionately with the change in the gross carrying amount of the asset so that the carrying amount of the asset after revaluation equals its revalued amount.

Any increase in an asset's carrying amount, as a result of a revaluation, is credited directly to a revaluation surplus. The increase is recognised in surplus or deficit to the extent that it reverses a revaluation decrease of the same asset previously recognised in surplus or deficit.

Any decrease in an asset's carrying amount, as a result of a revaluation, is recognised in surplus or deficit in the current period. The decrease is debited directly to a revaluation surplus to the extent of any credit balance existing in the revaluation surplus in respect of that asset.

The revaluation surplus in equity related to a specific item of property, plant and equipment is transferred directly to retained earnings when the asset is derecognised.

Property, plant and equipment are depreciated on the straight-line basis over their expected useful lives to their estimated residual value.

The average useful lives of items of property, plant and equipment have been assessed as follows:

Item	Depreciation method	Average useful life
Land	Not applicable	Indefinite
Buildings	Straight-line	50 Years
Motor vehicles	Straight-line	4 - 20 Years
Equipment and furniture	Straight-line	2 - 30 Years
Computers	Straight-line	3 - 25 Years
Computer accessories	Straight-line	2 - 25 Years

The depreciation method used reflects the pattern in which the asset's future economic benefits or service potential are expected to be consumed by the entity. The depreciation method applied to an asset is reviewed at least at each reporting date and, if there has been a significant change in the expected pattern of consumption of the future economic benefits or service potential embodied in the asset, the method is changed to reflect the changed pattern. Such a change is accounted for as a change in an accounting estimate.

The depreciation charge for each period is recognised in surplus or deficit.

Items of property, plant and equipment are derecognised when the asset is disposed of or when there are no further economic benefits or service potential expected from the use of the asset.

The gain or loss arising from the derecognition of an item of property, plant and equipment is included in surplus or deficit when the item is derecognised. The gain or loss arising from the derecognition of an item of property, plant and equipment is determined as the difference between the net disposal proceeds, if any, and the carrying amount of the item.

The entity separately discloses expenditure to repair and maintain property, plant and equipment in the notes to the financial statements (see note 33).

1.5 Intangible assets

An intangible asset is recognised when:

- it is probable that the expected future economic benefits or service potential that are attributable to the asset will flow to the entity; and
- the cost or fair value of the asset can be measured reliably.

Where an intangible asset is acquired through a non-exchange transaction, its initial cost at the date of acquisition is measured at its fair value as at that date.

Intangible assets are carried at cost less any accumulated amortisation and any impairment losses.

The amortisation period and the amortisation method (useful lives and residual value) for intangible assets are reviewed at each reporting period. The change will be accounted for as a change in estimate.

Amortisation is provided to write down the intangible assets, on a straight-line basis, to their residual values as follows:

Item	Amortisation method	Average useful life
WCGRB Database Software	Straight-line	10 Years
Licensing Automation Project	Straight-line	15 Years

The entity discloses relevant information relating to assets under construction or development, in the notes to the financial statements (see note 10).

Intangible assets are derecognised:

- on disposal; or
- when no future economic benefits or service potential are expected from its use or disposal.

The gain or loss arising from the derecognition of intangible assets is included in surplus or deficit when the asset is derecognised.

1.6 Financial instruments

Classification

The entity has the following types of financial assets (classes and category) as reflected on the face of the statement of financial position or in the notes thereto:

Class	Category
Cash and cash equivalents	Financial asset measured at amortised cost
Receivables from exchange transactions	Financial asset measured at amortised cost
Cash and cash equivalents: Trust funds (securities)	Financial asset measured at amortised cost
Cash and cash equivalents: Trust funds (trust)	Financial asset measured at amortised cost
Cash and cash equivalents: ILSF Housing Fund	Financial asset measured at amortised cost

The entity has the following types of financial liabilities (classes and category) as reflected on the face of the statement of financial position or in the notes thereto:

Class	Category
Payables from exchange transactions	Financial liability measured at amortised cost

Initial recognition and measurement

Financial instruments are recognised initially when the Board becomes a party to the contractual provisions of the instruments. The Board classifies financial instruments, or their component parts, on initial recognition as a financial asset, a financial liability or an equity instrument in accordance with the substance of the contractual arrangement.

The Board measures a financial asset and financial liability initially at its fair value.

Subsequent measurement of financial assets and financial liabilities

The entity measures all financial instruments after initial recognition using the following categories:

- Financial assets at amortised cost, using the effective interest method, less accumulated impairment losses.
- Financial liabilities at amortised cost, using the effective interest method.

Impairment of financial assets

The entity assesses at the end of each reporting period whether there is any objective evidence that a financial asset or group of financial assets are impaired.

A financial asset is considered impaired if objective evidence indicates that one or more events have had a negative effect on the estimated future cash flows of that asset. If there is evidence, then the recoverable amount is estimated, and an impairment loss is recognised.

For amounts due to the Board, significant financial difficulties of the debtor, probability that the debtor will enter bankruptcy, and default of payments are all considered indicators of impairment.

All impairment losses are recognised in surplus or deficit.

Impairment losses are reversed when an increase in the financial asset's recoverable amount can be related objectively to an event occurring after the impairment was recognised, subject to the restriction that the carrying amount of the financial asset at the date that the impairment is reversed shall not exceed what the carrying amount would have been had the impairment not been recognised.

Reversals of impairment losses are recognised in surplus or deficit.

1.6 Financial instruments (continued)

Derecognition

The Board derecognises a financial asset only when:

- the contractual rights to the cash flows from the financial asset expire, are settled or waived;
- the Board transfers to another party substantially all of the risks and rewards of ownership of the financial asset; or
- the Board, despite having retained some significant risks and rewards of ownership of the financial asset, has transferred control of the asset to another party, and the other party has the practical ability to sell the asset in its entirety to an unrelated third party, and is able to exercise that ability unilaterally and without needing to impose additional restrictions on the transfer. In this case the Board shall derecognise the asset, and recognise separately any rights and obligations created or retained in the transfer.

On derecognition of a financial asset in its entirety, the difference between the carrying amount, and the sum of the consideration received (including any new asset obtained less any new liability assumed) shall be recognised in surplus or deficit.

Any liabilities that are waived, forgiven or assumed by another entity by way of non-exchange transaction, are accounted for in accordance with GRAP 23.

Receivables from exchange transactions

The allowance recognised is measured as the difference between the asset's carrying amount and the present value of estimated future cash flows discounted at the effective interest rate computed at initial recognition.

The carrying amount of the asset is reduced through the use of a provision account, and the amount of the loss is recognised in surplus or deficit within operating expenses.

When receivables from exchange transactions are uncollectable, bad debts written off are recognised in operating expenses in surplus or deficit.

Cash and cash equivalents

Cash and cash equivalents comprise cash at bank and short term fixed deposits.

1.7 Statutory receivables

Identification

Recognition

The entity recognises statutory receivables as follows:

- if the transaction is an exchange transaction, using the policy on Revenue from exchange transactions;
- if the transaction is a non-exchange transaction, using the policy on Revenue from non-exchange transactions (Taxes and transfers); or
- if the transaction is not within the scope of the policies listed in the above or another Standard of GRAP, the receivable is recognised when the definition of an asset is met, and, when it is probable that the future economic benefits or service potential associated with the asset will flow to the entity and the transaction amount can be measured reliably.

Initial measurement

The entity initially measures statutory receivables at their transaction amount.

Subsequent measurement

The entity measures statutory receivables after initial recognition using the cost method. Under the cost method, the initial measurement of the receivable is changed subsequent to initial recognition to reflect any:

- interest or other charges that may have accrued on the receivable (where applicable);
- impairment losses; and
- amounts derecognised.

Impairment losses

The entity assesses at each reporting date whether there is any indication that a statutory receivable, or a group of statutory receivables, may be impaired.

In assessing whether there is any indication that a statutory receivable, or group of statutory receivables, may be impaired, the entity considers, as a minimum, the following indicators:

- Significant financial difficulty of the debtor, which may be evidenced by an application for debt counselling, business rescue or an equivalent;
- It is probable that the debtor will enter sequestration, liquidation or other financial re-organisation;
- A breach of the terms of the transaction, such as default or delinquency in principal or interest payments (where levied); and
- Adverse changes in international, national or local economic conditions, such as a decline in growth, an increase in debt levels and unemployment, or changes in migration rates and patterns.

If there is an indication that a statutory receivable, or a group of statutory receivables, may be impaired, the entity measures the impairment loss as the difference between the estimated future cash flows and the carrying amount. Where the carrying amount is higher than the estimated future cash flows, the carrying amount of the statutory receivable, or group of statutory receivables, is reduced, either directly or through the use of an allowance account. The amount of the losses is recognised in surplus or deficit.

In estimating the future cash flows, an entity considers both the amount and timing of the cash flows that it will receive in future. Consequently, where the effect of the time value of money is material, the entity discounts the estimated future cash flows using a rate that reflects the current risk-free rate and, if applicable, any risks specific to the statutory receivable, or group of statutory receivables, for which the future cash flow estimates have not been adjusted.

An impairment loss recognised in prior periods for a statutory receivable is revised if there has been a change in the estimates used since the last impairment loss was recognised, or to reflect the effect of discounting the estimated cash flows.

Any previously recognised impairment loss is adjusted either directly or by adjusting the allowance account. The adjustment does not result in the carrying amount of the statutory receivable or group of statutory receivables exceeding what the carrying amount of the receivable(s) would have been had the impairment loss not been recognised at the date the impairment is revised. The amount of any adjustment is recognised in surplus or deficit.

Derecognition

The entity derecognises a statutory receivable, or a part thereof, when:

- the rights to the cash flows from the receivable are settled, expire or are waived;
- the entity transfers to another party substantially all of the risks and rewards of ownership of the receivable; or
- the entity, despite having retained some significant risks and rewards of ownership of the receivable, has transferred control of the receivable to another party and the other party has the practical ability to sell the receivable in its entirety to an unrelated third party, and is able to exercise that ability unilaterally and without needing to impose additional restrictions on the transfer. In this case, the entity:
 - derecognise the receivable; and
 - recognise separately any rights and obligations created or retained in the transfer.

Any difference between the consideration received and the amounts derecognised and, those amounts recognised, are recognised in surplus or deficit in the period of the transfer.

1.8 Taxation

The Board's income is exempt from taxation in terms of Section 10(1)(cA) (i) of the Income Tax Act, 1962.

1.9 Leases

A lease is classified as a finance lease if it transfers substantially all the risks and rewards incidental to ownership. A lease is classified as an operating lease if it does not transfer substantially all the risks and rewards incidental to ownership.

Operating leases - lessee

Operating lease payments are recognised as an expense on a straight-line basis over the lease term. The difference between the amounts recognised as an expense and the contractual payments are recognised as an operating lease asset or liability.

1.10 Impairment of cash-generating assets

Cash-generating assets are assets used with the objective of generating a commercial return.

Identification

When the carrying amount of a cash-generating asset exceeds its recoverable amount, it is impaired.

The entity assesses at each reporting date whether there is any indication that a cash-generating asset may be impaired. If any such indication exists, the entity estimates the recoverable amount of the asset.

Recognition and measurement

An impairment loss is recognised immediately in surplus or deficit.

After the recognition of an impairment loss, the depreciation (amortisation) charge for the cash-generating asset is adjusted in future periods to allocate the cash-generating asset's revised carrying amount, less its residual value (if any), on a systematic basis over its remaining useful life.

Reversal of impairment loss

The entity assesses at each reporting date whether there is any indication that an impairment loss recognised in prior periods for a cash-generating asset may no longer exist or may have decreased. If any such indication exists, the entity estimates the recoverable amount of that asset.

An impairment loss recognised in prior periods for a cash-generating asset is reversed if there has been a change in the estimates used to determine the asset's recoverable amount since the last impairment loss was recognised. The carrying amount of the asset is increased to its recoverable amount. The increase is a reversal of an impairment loss. The increased carrying amount of an asset attributable to a reversal of an impairment loss does not exceed the carrying amount that would have been determined (net of depreciation or amortisation) had no impairment loss been recognised for the asset in prior periods.

A reversal of an impairment loss for a cash-generating asset is recognised immediately in surplus or deficit.

After a reversal of an impairment loss is recognised, the depreciation (amortisation) charge for the cash-generating asset is adjusted in future periods to allocate the cash-generating asset's revised carrying amount, less its residual value (if any), on a systematic basis over its remaining useful life.

1.11 Employee benefits

Short-term employee benefits

Short-term employee benefits include items such as:

- wages, salaries and social security contributions;
- short-term compensated absences (such as paid annual leave and paid sick leave) where the compensation for the absences is due to be settled within twelve months after the end of the reporting period in which the employees render the related employee service;
- bonus, incentive and performance related payments payable within twelve months after the end of the reporting period in which the employees render the related service; and
- non-monetary benefits (for example, medical care, and free or subsidised goods or services such as housing, cars and cellphones) for current employees.

When an employee has rendered service to the entity during a reporting period, the entity recognises the undiscounted amount of short-term employee benefits expected to be paid in exchange for that service:

- as a liability (accrued expense), after deducting any amount already paid. If the amount already paid exceeds the undiscounted amount of the benefits, the entity recognises that excess as an asset (prepaid expense) to the extent that the prepayment will lead to, for example, a reduction in future payments or a cash refund; and
- as an expense, unless another Standard requires or permits the inclusion of the benefits in the cost of an asset.

The expected cost of compensated absences is recognised as an expense as the employees render services that increase their entitlement or, in the case of non-accumulating absences, when the absence occurs. The entity measures the expected cost of accumulating compensated absences as the additional amount that the entity expects to pay as a result of the unused entitlement that has accumulated at the reporting date.

The entity recognises the expected cost of bonus payments when the entity has a present legal or constructive obligation to make such payments as a result of past events and a reliable estimate of the obligation can be made. A present obligation exists when the entity has no realistic alternative but to make the payments.

The accruals for employee entitlements to salaries and annual leave represents the amount which the Board has a present obligation to pay as a result of employees' service provided for at the reporting date. The accruals have been calculated at undiscounted amounts based on current salary rates.

Post-employment benefits: Defined contribution plans

Defined contribution plans are post-employment benefit plans under which an entity pays fixed contributions into a separate entity (a fund) and will have no legal or constructive obligation to pay further contributions if the fund does not hold sufficient assets to pay all employee benefits relating to employee service in the current and prior periods.

When an employee has rendered service to the entity during a reporting period, the entity recognises the contribution payable to a defined contribution plan in exchange for that service:

- as a liability (accrued expense), after deducting any contribution already paid. If the contribution already paid exceeds the contribution due for service before the reporting date, an entity recognises that excess as an asset (prepaid expense) to the extent that the prepayment will lead to, for example, a reduction in future payments or a cash refund; and
- as an expense, unless another Standard requires or permits the inclusion of the contribution in the cost of an asset.

Post-employment benefits: Defined benefit plans

Defined benefit plans are post-employment benefit plans other than defined contribution plans.

The amount recognised as a defined benefit liability is the net total of the following amounts:

- the present value of the defined benefit obligation at the reporting date;
- minus the fair value at the reporting date of plan assets (if any) out of which the obligations are to be settled directly;
- plus any liability that may arise as a result of a minimum funding requirement

The entity recognises the net total of the following amounts in surplus or deficit, except to the extent that another Standard requires or permits their inclusion in the cost of an asset:

- current service cost;
- interest cost;
- actuarial gains and losses.

The entity uses the Projected Unit Credit Method to determine the present value of its defined benefit obligations and the related current service cost.

Actuarial valuations are conducted on an annual basis by independent actuaries separately for each plan. The results of the valuation are updated for any material transactions and other material changes in circumstances (including changes in market prices and interest rates) up to the reporting date.

Long service awards

Long service awards are provided to employees who achieve certain pre-determined milestones of service within the Board. The expected costs of these benefits are accrued over the period of employment. The Board's obligation in respect of this benefit is valued by independent actuaries annually and the corresponding liability is raised.

The liability is recognised as the present value of the defined benefit obligation at the reporting date.

The Board recognises the net total of the following amounts in surplus or deficit, except to the extent that another Standard requires or permits their inclusion in the cost of an asset:

- current service cost;
- interest cost;
- actuarial gains and losses;

The Board uses the Projected Unit Credit Method to determine the present value of its long service awards obligation and the related current service cost, and where applicable, past service cost.

Actuarial gains and losses arising from the experience adjustments and changes in actuarial assumptions, are recognised in the Statement of Financial Performance in the period that it occurs.

1.12 Provisions and contingencies

Provisions are recognised when:

- the entity has a present obligation as a result of a past event;
- it is probable that an outflow of resources embodying economic benefits or service potential will be required to settle the obligation; and
- a reliable estimate can be made of the obligation.

Provisions are reviewed at each reporting date and adjusted to reflect the current best estimate.

Provisions are reversed if it is no longer probable that an outflow of resources embodying economic benefits or service potential will be required, to settle the obligation.

Provisions are not recognised for future operating surplus (deficit).

Contingent assets and contingent liabilities are not recognised. A contingent liability is disclosed unless the probability of an outflow of resources embodying economic benefits or service potential is remote. A contingent asset is disclosed where an inflow of economic benefits or service potential is probable. Contingencies are disclosed in note 35.

1.13 Capital commitments

Capital commitments disclosed in the annual financial statements represent the contractual balance committed to capital projects on the reporting date that will be incurred in the period subsequent to the specific reporting date.

1.14 Revenue from exchange transactions

Measurement

Revenue is measured at the fair value of the consideration received or receivable, net of trade discounts and volume rebates.

Operating revenue consists of:

Board Inspectors' charge out fees

This represents the hourly charge out rate for board inspectors performing probities and application investigations. The revenue is recognised on invoice for the hours the inspectors performed the duties of probity and investigations.

Investigation fees

This represents fees paid by licensed operators in terms of section 44 of the Western Cape Gambling and Racing Act (Act 4 of 1996) as amended. The revenue is recognised on invoice at the granting or renewal of an operator licence.

Licence application fees

This represents a fee payable in terms of section 44 of the Western Cape Gambling and Racing Act (Act 4 of 1996) as amended. The Board also collects national application fees in terms of section 28(1)(a) - (b) of the National Gambling Regulations. The revenue is recognised on invoice at time of application.

LPM Operator fees

This represents a fee payable in terms of section 44C of the Western Cape Gambling and Racing Board (Act 4 of 1996) as amended. The revenue is recognised on invoice at the granting or renewal of an operator licence.

Interest income

Refer to section 1.16 for the accounting policy on Interest Income.

Rental income

Revenue from rental income is recognised on a straight-line basis over the term of the lease agreement.

Other income

Other income is recognised when it is probable that future economic benefits will flow to the entity and when the amount can be measured reliably.

1.15 Revenue from non-exchange transactions

Government grants

Government grants without conditions attached to it, are recognised as revenue when the asset is recognised.

Sponsorships received, including goods in-kind

Sponsorships received, including goods in-kind, are recognised as assets and revenue when it is probable that the future economic benefits or service potential will flow to the entity, and the fair value of the assets can be measured reliably.

Services in-kind

The entity recognise services in-kind that are significant to its operations and/or service delivery objectives as assets and recognise the related revenue when it is probable that the future economic benefits or service potential will flow to the entity, and the fair value of the assets can be measured reliably.

Where services in-kind are not significant to the entity's operations and/or service delivery objectives and/or do not satisfy the criteria for recognition, the entity disclose the nature and type of services in-kind received during the reporting period.

1.16 Interest income

Interest income is recognised on a time-proportion basis using the effective interest method.

1.17 Accounting by principals and agents

Identification

A principal-agent arrangement results from a binding arrangement in which one entity (an agent), undertakes transactions with third parties on behalf, and for the benefit of, another entity (the principal).

Assessing which entity benefits from the transactions with third parties

Where the entity has been granted specific powers in terms of legislation to direct the terms and conditions of particular transactions, it is not required to consider the criteria of whether it does not have the power to determine the significant terms and conditions of the transaction, to conclude that is an agent. The entity applies judgement in determining whether such powers exist and whether they are relevant in assessing whether the entity is an agent.

Recognition

The entity, as an agent, recognises only that portion of the revenue and expenses it receives or incurs in executing the transactions on behalf of the principal in accordance with the requirements of the relevant Standards of GRAP.

The entity recognises assets and liabilities arising from principal-agent arrangements in accordance with the requirements of the relevant Standards of GRAP.

1.18 Trust funds

Trust funds represent deposits by gaming enterprises for the purposes of covering costs and defaults incurred in terms of section 34 and section 39 of the Western Cape Gambling and Racing Act, 1996 (Act 4 of 1996), as amended.

1.19 Comparative figures

Where necessary, comparative figures have been reclassified to conform to changes in presentation in the current year.

When the presentation or classification of items in the annual financial statements is amended, prior period comparative amounts are restated, unless a standard of GRAP does not require the restatements or comparative information. Where accounting errors have been identified in the current year, the correction is made retrospectively as far as practicable, and the prior year comparatives are restated accordingly. Where there has been a change in accounting policy in the current year, the adjustment is made retrospectively as far as practicable, and the prior year comparatives are restated accordingly. Refer to Note 38 for the disclosure of comparative figures.

1.20 Fruitless and wasteful expenditure

Fruitless expenditure means expenditure which was made in vain and would have been avoided had reasonable care been exercised.

All expenditure relating to fruitless and wasteful expenditure is recognised as an expense in the statement of financial performance in the year that the expenditure was incurred. The expenditure is classified in accordance with the nature of the expense, and where recovered, it is subsequently accounted for as revenue in the statement of financial performance.

1.21 Irregular expenditure

Irregular expenditure as defined in section 1 of the PFMA is expenditure other than unauthorised expenditure, incurred in contravention of, or that is not in accordance with, a requirement of any applicable legislation, including

- (a) this Act; or
- (b) the State Tender Board Act, 1968 (Act No. 86 of 1968), or any regulations made in terms of the Act; or
- (c) any provincial legislation providing for procurement procedures in that provincial government.

National Treasury practice note no. 4 of 2008/2009 which was issued in terms of sections 76(1) to 76(4) of the PFMA requires the following (effective from 1 April 2008):

Irregular expenditure that was incurred and identified during the current financial year and which was condoned before year-end and/or before finalisation of the financial statements must also be recorded appropriately in the irregular expenditure register. In such an instance, no further action is also required with the exception of updating the note to the financial statements.

Irregular expenditure that was incurred and identified during the current financial year, and for which condonement is being awaited at year end must be recorded in the irregular expenditure register. No further action is required with the exception of updating the note to the financial statements.

Where irregular expenditure was incurred in the previous financial year and is only condoned in the following financial year, the register and the disclosure note to the financial statements must be updated with the amount condoned.

Irregular expenditure that was incurred and identified during the current financial year, and which was not condoned by the National Treasury or the relevant authority must be recorded appropriately in the irregular expenditure register. If liability for the irregular expenditure can be attributed to a person, a debt account must be created if such a person is liable in law. Immediate steps must thereafter be taken to recover the amount from the person concerned. If recovery is not possible, the accounting officer or accounting authority may write off the amount as debt impairment and disclose such in the relevant

note to the financial statements. The irregular expenditure register must also be updated accordingly. If the irregular expenditure has not been condoned and no person is liable in law, the expenditure related thereto must remain against the relevant programme/expenditure item, be disclosed as such in the note to the financial statements, and updated accordingly in the irregular expenditure register.

Irregular expenditure recovered is recognised as revenue in the Statement of Financial Performance.

1.22 Segment information

A segment is an activity of an entity:

- that generates economic benefits or service potential (including economic benefits or service potential relating to transactions between activities of the same entity);
- whose results are regularly reviewed by management to make decisions about resources to be allocated to that activity, and in assessing its performance; and
- for which separate financial information is available.

Reportable segments are the actual segments which are reported on in the segment report. They are the segments identified above or alternatively an aggregation of two or more of those segments where the aggregation criteria are met.

Taking the Board's programmes into consideration and the types of internal management reports as well as the annual financial statements, the following can be deduced when assessed against the definition of segment reporting:

- Administration and ICT Programmes are support functions to the entity that do not generate economic benefits and therefore these programmes cannot be seen as segments; and
- Licensing and Regulatory Compliance do generate economic benefits, but reporting is done on an aggregated economic reporting level. Programmes are based on the Board's functional activities of Licensing and Regulatory Compliance with support service departments bearing the cost of a general nature. Accordingly, data is not analysed for allocation to individual departments.

It is management's view that the Board do not have segments as the programmes are support functions and do not generate economic benefits or service potential.

1.23 Prepaid expenses

Prepaid expenses are expenses which are paid for in advance.

Prepaid expenses are expenditure paid for in one reporting period, but for which the underlying asset will not be consumed until a future period. When the underlying asset is eventually consumed, it is charged to the statement of financial performance.

1.24 Budget information

The approved budget covers the fiscal period from 2023/04/01 to 2024/03/31.

The annual financial statements and the budget are not on the same basis of accounting therefore a reconciliation between the statement of financial performance and the budget have been included in the annual financial statements. Refer to note 37.

1.25 Related parties

A related party is a person or an entity with the ability to control or jointly control the other party, or exercise significant influence over the other party, or vice versa, or an entity that is subject to common control, or joint control.

Management are those persons responsible for planning, directing and controlling the activities of the entity, including those charged with the governance of the entity in accordance with legislation, in instances where they are required to perform such functions.

Close members of the family of a person are those family members who may be expected to influence, or be influenced by that person in their dealings with the entity. A person is considered to be a close member of the family of another person if they:

- are married or live together in a relationship similar to a marriage; or
- are separated by no more than two degrees of natural or legal consanguinity or affinity.

The entity is exempt from disclosure requirements in relation to related party transactions if that transaction occurs within normal supplier and/or client/recipient relationships on terms and conditions no more or less favourable than those which it is reasonable to expect the entity to have adopted if dealing with that individual entity or person in the same circumstances and terms and conditions are within the normal operating parameters established by that reporting entity's legal mandate.

Where the entity is exempt from the disclosures in accordance with the above, the entity discloses narrative information about the nature of the transactions and the related outstanding balances, to enable users of the entity's financial statements to understand the effect of related party transactions on its annual financial statements.

Remuneration of management includes remuneration derived for services provided to the entity in their capacity as members of the management team or employees. Benefits derived directly or indirectly from the entity for services in any capacity other than as an employee or a member of management do not satisfy the definition of remuneration. Remuneration of management excludes any consideration provided solely as reimbursement for expenditure incurred by those persons for the benefit of the reporting entity, such as the reimbursement of accommodation costs associated with work-related travel.

1.26 Events after reporting date

Events after reporting date are those events, both favourable and unfavourable, that occur between the reporting date and the date when the financial statements are authorised for issue. Two types of events can be identified:

- those that provide evidence of conditions that existed at the reporting date (adjusting events after the reporting date); and
- those that are indicative of conditions that arose after the reporting date (non-adjusting events after the reporting date).

The entity will adjust the amount recognised in the financial statements to reflect adjusting events after the reporting date once the event occurred.

The entity will disclose the nature of the event and an estimate of its financial effect or a statement that such estimate cannot be made in respect of all material non-adjusting events, where non-disclosure could influence the economic decisions of users taken on the basis of the financial statements.

1.27 Materiality

Material omissions or misstatements of items are material if they could, individually or collectively, influence the decision or assessments of users made on the basis of the financial statements. Materiality depends on the nature or size of the omission or misstatements judged in the surrounding circumstances. The nature or size of the information item, or a combination of both, could be the determining factor. Materiality is determined as 0.5% of total operating expenditure. This materiality is from management's perspective and does not correlate with the auditor's materiality.

1.28 Tax and levies collection

The Western Cape Gambling and Racing Act, 1996 (Act 4 of 1996) provides for the imposition of statutory taxes and fees payable by licence holders, as well as administrative penalties for non-compliance. The Board collects gambling taxes and levies on gambling transactions on behalf of the Provincial Revenue Fund and other beneficiaries. Taxes and levies are collected based on the tax arrangements as set out in the Western Cape Gambling and Racing Act. Taxes and levies collected are disclosed in Note 28 and Note 38 to the financial statements.

2. New standards and interpretations

2.1 Standards and interpretations effective and adopted in the current year

The Minister of Finance approved the following Standards of GRAP to become effective for financial periods commencing on or after 1 April 2023:

Standard/Interpretation	Impact on the financial statements
GRAP 25 on Employee benefits (revised 2021), which replaces the previous GRAP 25. The related IGRAP 7 on The Limit on a Defined Benefit Asset, Minimum Funding Requirements, and Their Interaction is also replaced.	The amended GRAP 25 had no significant impact on the financial statements. The financial statements disclosures were updated in respect of the sensitivity analysis for significant assumptions, actuarial gains or losses due to demographic and financial assumptions and lastly, disclosure in respect of the maturity profile of the defined benefit obligation. The Board does not have plan assets and as such, IGRAP 7 is not applicable to the Board's operations.
Amendments to GRAP 1 on Presentation of Financial Statements as a result of the development of guidance on materiality.	Amendments to GRAP 1 had no significant impact on the financial statements.
Improvements to Standards of GRAP, 2020.	The improvement to the Standards of GRAP had no significant impact on the financial statements.
IGRAP 21 on The Effect of Past Decisions on Materiality.	This interpretation had no significant impact on the financial statements.
Guideline on Accounting for Landfill Sites.	Not applicable to the Board's operations.

2.2 Standards and interpretations issued, but not yet effective

The table below outlines the new pronouncements or amendments that are effective for financial periods commencing on or after 1 April 2024.

Standard/Interpretation	Expected impact
GRAP 1: Presentation of Financial Statements (amendments related to going concern)	The expected impact on the financial statements is not significant.
GRAP 103: Heritage Assets (amendments)	No such transactions are expected in the foreseeable future.
IGRAP 22: Foreign Currency Transactions and Advanced Consideration	No such transactions are expected in the foreseeable future.
GRAP 105, GRAP 106 and GRAP 107: Transfer of Functions and Mergers (amendments)	No such transactions are expected in the foreseeable future.
Improvements to Standards of GRAP (2023)	The expected impact on the financial statements is not significant.
Guideline: The Application of Materiality to Financial Statements	The expected impact on the financial statements is not significant.

2.3 Standards and interpretations not yet effective or relevant

In the current year, there were no Standards or Interpretations which are not yet effective but where early adoption is encouraged.

Figures in Rand

3. Cash and cash equivalents

Cash and cash equivalents consist of:

	2024	2023
Bank balances	39 716 857	30 486 245
Short-term deposits	-	32 000 000
	39 716 857	62 486 245

The Board's bank balances are held at Nedbank. The interest rate for funds held in the primary bank account is 7.80% as at 31 March 2024 (31 March 2023: 7.15%).

Cash and cash equivalents in the cash flow statement consist of:

	2024	2023
Trust funds (securities) - Refer to Note 7	43 302 835	31 040 211
Trust funds (trusts) - Refer to Note 7	15 455 938	13 645 263
ILSF Housing Fund - Refer to Note 8	653 809	519 612
Cash and cash equivalents (as per above)	39 716 857	62 486 245
	99 129 439	107 691 331

Monies held in trust funds (trust and securities) are held in terms of section 34 and 39 of the Western Cape Gambling and Racing Act (the "Act").

In terms of section 34 of the Act, any person who submits an application under this Act and any licence holder which is the subject of a hearing, an investigation or enquiry under this Act, shall be liable and pay to the Board in the prescribed manner all costs reasonably incurred by or on behalf of the Board in conducting any hearing, investigations or enquiries provided for in this Act.

In terms of section 39 of the Act, the Board may require any applicant for a licence, before commencing or, in the case of a holder of such a licence, continuing to carry on the business authorised under that licence, to give security for the payment of all taxes, fees and gambling obligations due, or which may become due, under this Act in such amount and form as the Board may determine.

4. Prepayments

	2024	2023
Annual licence fees: software	1 471 316	1 209 552
Membership fees	35 225	11 923
Subscription fees	30 545	29 543
TV Licence fees	221	221
Conference fees	31 449	-
Repairs and maintenance	50 888	-
	1 619 644	1 251 239

As disclosed in the statement of financial position

	2024	2023
Current assets	1 218 740	1 068 132
Non-current assets	400 904	183 107
	1 619 644	1 251 239

Figures in Rand	2024	2023
5. Receivables from exchange transactions		
Amounts due in respect of regulation operations	1 305 729	1 426 209
Amounts due in respect of other activities	263 367	179 263
	1 569 096	1 605 472
Statutory receivables included in receivables from exchange transactions are as follows:		
Licence application fees	215 705	118 502
Board Inspector's Charge-out fees	245 274	368 200
Investigation fees	401 455	236 771
	862 434	723 473
Financial asset receivables included in receivables from exchange transactions above	706 662	881 999
Total receivables	1 569 096	1 605 472

Statutory receivables general information

Transaction(s) arising from statute

Licence application fees: In terms of section 44(1) of the Act (Western Cape Gambling and Racing Act, Act 4 of 1996), the prescribed new licence application fee shall be paid by every applicant for a licence on submission of a new licence application.

Board Inspector's Charge out Fees: In terms of section 34(1) of the Act, any person who submits an application under this Act shall be liable for and pay to the Board in the prescribed manner all costs reasonably incurred by or on behalf of the Board in conducting any hearings, investigations or enquiries provided for in this Act.

Investigation fees: In terms of section 44(2) of the Act, the prescribed annual investigation fees shall be paid by a licence holder upon issue of the licence and thereafter annually upon renewal thereof.

Determination of transaction amount

Licence application fees: New licence application fees are set out in "Annexure B: New Licence Application Fees" in the Western Cape Gambling and Racing Regulations (Fees and Costs), 2016: Amendment, 2023.

Board Inspector's Charge out Fees: Board Inspectors Charge Out Fees represent the hourly charge out rates for board inspectors performing probities and application investigations. The Board also charged flat rates for key employee and gambling employee licence applications.

Annual investigation fees: Annual investigation and licence fees are set out in "Annexure C: Annual Licence and Investigation Fees" in the Western Cape Gambling and Racing Regulations (Fees and Costs), 2016: Amendment, 2023.

Interest or other charges levied/charged

No interest was levied/charged for statutory receivables for the year under review.

Discount rate applied to the estimated future cash flows

Statutory receivables are not discounted.

Figures in Rand	2024	2023
5. Receivables from exchange transactions (continued)		
Receivables past due but not impaired		
Relating specifically to Statutory Receivables		
Statutory Receivables outstanding for more than 30 days are considered as past due but not impaired. At 31 March 2024, statutory receivables of R223 476 (31 March 2023: R0.00) were past due but not impaired. These relate to existing licence holders with no defaults in the past. All amounts were subsequently recovered.		
The ageing of amounts past due but not impaired is as follows:		
Group 1: 31 - 60 days past due	80 000	-
Group 2: 61 - 90 days past due	85 812	-
Group 3: 91 and over past due	57 664	-
	223 476	-
Credit quality of trade and other receivables		
The credit quality of trade and other receivables that are neither past nor due nor impaired can be assessed by reference to external credit ratings (if available) or to historical information about counterparty default rates:		
Counterparties without external credit rating		
Group 1	705 862	881 999
Group 1 - new customer (less 6 months).		
None of the financial assets that are fully performing have been renegotiated in the last year.		
Trade and other receivables neither past due nor impaired		
Trade and other receivables, which do not represent statutory receivables as at year-end, were neither past due nor impaired (31 March 2023: Rnil).		
6. Receivables from non-exchange transactions		
Statutory Receivables from non-exchange transactions	81 903 597	44 464 729
Statutory receivables included in receivables from non-exchange transactions above are as follows:		
Annual Licence Fees	134 771	86 260
Gambling Taxes	81 768 826	44 378 469
	81 903 597	44 464 729
Total receivables from non-exchange transactions	81 903 597	44 464 729

Figures in Rand

2024	2023
------	------

6. Receivables from non-exchange transactions (continued)

Statutory receivables general information

Transaction(s) arising from statute

Annual licence fees: In terms of Section 44(2) of the Act, the prescribed annual licence fees shall be paid by a licence holder upon issue of the licence and thereafter annually upon renewal thereof.

Gambling Taxes: In terms of Section 64(1) of the Act, from time to time and in the manner prescribed there shall be paid to the Board gambling and betting taxes by the holders of licences as provided for in Schedules III and IV.

Penalties: In terms of Section 75A of the Act, if the Board is satisfied, on a balance of probabilities, from evidence adduced at any hearing conducted in terms of this Act or produced as a result of any investigation or enquiry pursuant to this Act, that a provision of the Act has been contravened or has not been complied with, the Board may hold any or all such licence holders liable for such contravention as the case may be, and impose a penalty contemplated in subsection (2).

Determination of transaction amount

Annual licence fees: Annual licence fees are set out in "Annexure C: Annual Licence and Investigation Fees" in the Western Cape Gambling and Racing Regulations (Fees and Costs), 2016: Amendment, 2023.

Gambling Taxes: The determination of amounts payable for taxes on gambling activities is provided for in Schedules III and IV to the Western Cape Gambling and Racing Act.

Penalties: The Board may impose penalties in terms of section 75(A)(2) of the Act.

Interest or other charges levied/charged

No interest was levied/charged for statutory receivables for the year under review.

Discount rate applied to the estimated future cash flows

Statutory receivables are not discounted.

Statutory receivables past due but not impaired

Statutory receivables outstanding for more than 30 days are considered as past due but not impaired. As at 31 March 2024, statutory receivables of R 11 830 (31 March 2023: R0.00) were past due but not impaired. These relate to existing licence holders with no defaults in the past. All amounts were subsequently recovered.

91 and over past due

2024	2023
11 830	-

Figures in Rand

2024	2023
------	------

7. Cash and cash equivalents - Trust funds

Trust funds (securities)

43 302 835	30 929 898
------------	------------

Trust funds (trusts)

14 237 653	13 214 168
------------	------------

Total

57 540 488	44 144 066
-------------------	-------------------

Add: Amount (payable)/receivable to/from current account

Securities

-	110 313
---	---------

Trusts

1 218 285	431 095
-----------	---------

58 758 773	44 685 474
-------------------	-------------------

Currently disclosed in the financial statements

Current assets

Trust funds (securities) - Refer to Note 3

43 302 835	31 040 211
------------	------------

Trust funds (trust) - Refer to Note 3

15 455 938	13 645 263
------------	------------

Total

58 758 773	44 685 474
-------------------	-------------------

Current liabilities

Trust creditors (securities)

43 302 835	31 040 211
------------	------------

Trust creditors (probity costs)

13 680 093	11 349 824
------------	------------

Total

56 982 928	42 390 035
-------------------	-------------------

Variance: trust assets and trust liabilities

1 775 845	2 295 439
-----------	-----------

The variance as indicated above is due to the settlement of outstanding amounts payable by licence holders from monies held in trust for respective licence holders as at the end of reporting period each year.

8. Cash and cash equivalents - ILSF Housing Fund

ILSF Housing Fund

653 809	519 612
---------	---------

The individual linked savings facility is established in terms of clauses 4.5.6.3 and 4.5.6.4 of the Public Service Co-ordinating Bargaining Council Resolution 7 of 2015.

Accumulated savings shall only be accessed for the purpose of acquiring homeownership, building and/or improving a home acquired for ownership.

Refer to Note 3 - Cash and cash equivalents.

Figures in Rand

9. Property, plant and equipment

	2024			2023		
	Cost/ Valuation	Accumulated depreciation and accumulated impairment	Carrying value	Cost/ Valuation	Accumulated depreciation and accumulated impairment	Carrying value
Land	10 683 801	(1 883 801)	8 800 000	-	-	-
Buildings	14 811 633	(2 611 633)	12 200 000	-	-	-
Motor vehicles	1 772 406	(1 563 292)	209 114	1 772 406	(1 387 867)	384 539
Equipment and furniture	4 549 984	(2 837 760)	1 712 224	3 566 644	(2 467 833)	1 098 811
Computers	5 559 113	(2 329 677)	3 229 436	5 603 000	(2 052 720)	3 550 280
Computer accessories	922 886	(816 971)	105 915	898 695	(782 780)	115 915
Total	38 299 823	(12 043 134)	26 256 689	11 840 745	(6 691 200)	5 149 545

Reconciliation of property, plant and equipment - 2024

	Opening balance	Additions	Disposals	Depreciation	Impairment loss	Total
Land	-	10 683 800	-	-	(1 883 800)	8 800 000
Buildings	-	14 811 633	-	(197 489)	(2 414 144)	12 200 000
Motor vehicles	384 539	-	-	(175 425)	-	209 114
Equipment and furniture	1 098 811	1 012 840	(1 444)	(397 983)	-	1 712 224
Computers	3 550 280	321 289	(6 479)	(635 654)	-	3 229 436
Computer accessories	115 915	37 591	(2 502)	(45 089)	-	105 915
	5 149 545	26 867 153	(10 425)	(1 451 640)	(4 297 944)	26 256 689

Reconciliation of property, plant and equipment: 2023

	Opening balance	Additions	Disposals	Depreciation	Total
Motor vehicles	624 371	-	-	(239 832)	384 539
Equipment and furniture	1 477 351	4 907	-	(383 447)	1 098 811
Computers	1 374 769	2 809 903	(15 836)	(618 556)	3 550 280
Computer accessories	109 825	57 572	(903)	(50 579)	115 915
	3 586 316	2 872 382	(16 739)	(1 292 414)	5 149 545

Pledged as security

None of the property, plant and equipment have been provided as guarantee for liabilities.

Restricted title

As at 31 March 2024, the Board did not have property, plant and equipment whose title is restricted.

9. Property, plant and equipment (continued)

Compensation received for losses on property, plant and equipment – included in operating profit.

The Board did not receive any compensation from third parties for items of property, plant and equipment that were impaired, lost or given up.

Revaluations

Land and Buildings was revalued on 31 March 2024 by a Professional Valuer in terms of section 20(2)(a) of the Property Valuers Profession Act, 2000.

The market value of Land and Buildings was determined by using active market prices. The Capitalisation of Income approach method has been used to determine the value of the property. Revaluations are done every 3 years.

The valuation has been performed with the following assumptions:

- The property is valued free and clear of any or all liens or encumbrances;
- There are no hidden or unapparent conditions of the property, subsoil, or structures that render it valuable;
- All applicable zoning and use regulations and restrictions have been complied with; and
- The utilisation of the land and improvements is within the boundaries or property lines of the property described and there is no encroachment or trespassing.

Other information

1. As at 31 March 2024, assets with a cost value of R865 039, were fully depreciated. Most of these assets relate to computers (servers) which were replaced during the year under review. These assets will be disposed and removed from the asset register in the new financial year.
2. Refer to Note 32 for capital commitments in respect of property, plant and equipment, where applicable.
3. The Board has reviewed the useful lives of its assets as at 31 March 2024. Refer to Note 42 where the change in estimate is disclosed.

Property, plant and equipment in the process of being constructed or developed

For the period under review, the Board did not have property, plant and equipment which is in the process of being constructed or developed.

Expenditure incurred to repair and maintain property, plant and equipment

Expenditure incurred to maintain property, plant and equipment is disclosed in note 33 to the financial statements.

Material impairment losses

As disclosed in the reconciliation of property, plant and equipment, the Board recognised a total impairment loss of R4 297 944 in respect of land and building. The impairment loss incurred was brought about by the revaluation of the building. The Board bought the building at a premium; in addition to this, the Board paid non-refundable Value-Added-Taxes to the amount of R3 300 000. As the Board is not a VAT vendor, the non-refundable taxes are not recoverable by the Board and thus resulted in the increased impairment loss on the building.

The Land and Buildings are non-cash generating assets as the Board hold these assets for administrative purposes.

The recoverable service amount of land and building is the fair value less costs to sell. As disclosed under the heading "Revaluations", an independent valuer was used to determine the recoverable service amount.

Figures in Rand

10. Intangible assets

	2024			2023		
	Cost/ Valuation	Accumulated amortisation and accumulated impairment	Carrying value	Cost/ Valuation	Accumulated amortisation and accumulated impairment	Carrying value
Computer software	133 287	(101 396)	31 891	133 287	(94 457)	38 830
Internally generated computer software	5 738 574	(1 561 383)	4 177 191	5 738 574	(1 178 811)	4 559 763
Total	5 871 861	(1 662 779)	4 209 082	5 871 861	(1 273 268)	4 598 593

Reconciliation of intangible assets - 31 March 2024

	Opening balance	Amortisation	Total
Computer software	38 830	(6 939)	31 891
Internally generated computer software	4 559 763	(382 572)	4 177 191
	4 598 593	(389 511)	4 209 082

Reconciliation of intangible assets - 31 March 2023

	Opening balance	Additions	Amortisation	Total
Computer software	26 947	21 850	(9 967)	38 830
Internally generated computer software	4 942 335	-	(382 572)	4 559 763
	4 969 282	21 850	(392 539)	4 598 593

Intangible assets in the process of being constructed or developed

As at 31 March 2024, the Board had no intangible assets which are in the process of being developed. None of the intangible assets have been provided as a guarantee for liabilities.

Restricted title

As at 31 March 2024, the Board did not have intangible assets whose title is restricted.

Other information

As at 31 March 2024, the Board did not have any contractual commitments for the acquisition of intangible assets.

Material individual intangible asset

The Licensing Automation Project is an individual asset which is material to the Board's financial statements.

The carrying value of the capitalised development costs for the Licensing Automation Project amounted to R 4 177 191 as at 31 March 2024 (31 March 2023: R4 559 763).

The remaining amortisation period of the Licensing Automation Project is 10 years.

Figures in Rand

11. Payables from exchange transactions

	2024	2023
Accounts payable	1 110 242	669 322

Payments due to creditors are settled within 30 days from receipt of invoice.

12. Taxes and transfers payable

Provincial Revenue Fund (see note 27)	110 060 510	72 593 030
Kenilworth Racing (Betting Levy)	2 835 108	868 027
	112 895 618	73 461 057

13. Provisions

Reconciliation of provisions - 2024

	Opening balance	Additions	Utilised during the year	Reversed during the year	Total
Legal proceedings	600 000	682 117	(356 900)	(243 100)	682 117

Reconciliation of provisions - 2023

	Opening balance	Utilised during the year	Reversed during the year	Total
Legal proceedings	900 000	(105 000)	(195 000)	600 000

Legal proceedings provisions

Three licence holders commenced review proceedings on 22 November 2017. The Applicants applied to the Western Cape High Court, Cape Town for the review, setting aside and declaring unlawful and invalid the Board's decision to impose B-BBEE conditions of licence on the Applicants as licence holders. Further, that the Court award costs against any party opposing the Application. Judgement was delivered on 11 December 2019, in favour of the Board. The licence holders applied for Leave to Appeal to the Supreme Court of Appeal, on 30 January 2020. The Applicant's leave to appeal was granted on 15 December 2020. The matter was argued before the Supreme Court of Appeal on 24 May 2022. Judgement was delivered on 24 June 2022. The Appeal was upheld with cost and the order of the Court a quo was set aside. The Bill of Cost was already taxed in the Supreme Court of Appeal and the amount of R356 900 was paid to the applicants during the year under review. Before this matter was finalised, the estimate for the applicants' legal cost was R600 000. The Bill of Cost in the High Court matter amounts to R682 117. The Bill of Cost for R682 117 must still be taxed. The best estimate for the applicants' legal cost as at 31 March 2024 amounts to R682 117.

Figures in Rand	2024	2023
14. Employee benefits		
Employee Benefits		
Current Liabilities	4 706 432	4 641 198
Non-Current Liabilities	4 520 000	4 876 000
	9 226 432	9 517 198
Current Liabilities - Employee Benefits		
Accrual for leave pay	3 258 469	3 245 724
Accrual for bonus	510 154	608 862
Subtotal	3 768 623	3 854 586
Current portion of Post Retirement Medical Aid	88 000	95 000
Current portion of Long Service Awards	196 000	172 000
ILSF: Housing allowance	653 809	519 612
	4 706 432	4 641 198
Non-Current Employee Benefits		
Long Service Awards	786 000	829 000
Post-Retirement Medical Aid	4 018 000	4 314 000
Subtotal	4 804 000	5 143 000
Less: Current Liability	(284 000)	(267 000)
	4 520 000	4 876 000

Long service awards

The Board offers employees Long Service Awards for every ten (10) years of unbroken service completed, from ten years of service to forty (40) years of service, inclusive.

The table below sets out the Long Service Award policy:

Completed Service (in years)	Employed before 23 March 2017	Employed after 23 March 2017
10 years	A cash amount equal to the monthly benefit salary of the employee at his/her 10 - year anniversary	None
20 years	R 10 899	R 10 899
30 years	R 21 797	R 21 797
40 years	R 29 064	R 29 064

Valuation of assets

The long service awards liability for the Board is provided for. However, no dedicated assets have been set aside to meet this liability.

Figures in Rand	2024	2023
14. Employee benefits (continued)		
Post-retirement medical aid plan		
Employees of the Board participate on a medical scheme of their choosing. The Board shall continue to provide a medical assistance subsidy of 75% of medical scheme contributions if an employee:		
<ul style="list-style-type: none"> • Exited or exits the service of the Board because of retirement (including early retirement), death or dismissal on account of incapacity due to ill health or injury; • Has attained at least fifty (50) years of age; • Has remained a principal member of a registered medical scheme for twelve (12) months immediately before the date he/she exited the service of the Board; • If an employee or former employee dies and his or her spouse becomes the principal member of a registered medical scheme, then the spouse becomes eligible to receive the subsidy. 		
The subsidy as at 1 January 2024 was R3 620 per month (R3 402 per month on 1 January 2023) and is expected to increase by 10.58% on 1 January 2025.		
Changes in the present value of the defined benefit obligation are as follows:		
Opening balance	5 143 000	5 109 000
Net expense recognised in the statement of financial performance	(339 000)	34 000
The amounts recognised in the statement of financial position	4 804 000	5 143 000
Accrued Liability		
Long Service Award		
Current liability	196 000	172 000
Non-current liability	590 000	657 000
Post-Retirement Medical Aid		
Current liability	88 000	95 000
Non-current liability	3 930 000	4 219 000
	4 804 000	5 143 000
Net expense recognised in the statement of financial performance		
Current service cost: Long Service Awards*	(96 482)	39 219
Current service cost: Medical Aid Benefit*	146 359	169 626
Interest cost: Long Service Awards	75 000	50 000
Interest cost: Medical Aid Benefit	597 000	524 000
Actuarial loss/(gain) due to demographic assumption changes: Long Service Awards	482	2 781
Actuarial loss/(gain) due to financial assumption changes: Long Service Awards	(22 000)	(91 000)
Actuarial loss/(gain) due to demographic assumption changes: Medical Aid Benefit	(717 359)	74 374
Actuarial loss/(gain) due to financial assumption changes: Medical Aid Benefit	(322 000)	(735 000)
	(339 000)	34 000

*These items are included as part the information disclosed in Note 22 to the financial statements (medical aid - company contributions and long service awards).

14. Employee benefits (continued)

Key assumptions used

Assumptions used at the reporting date:

Long Service Awards	31 March 2024	31 March 2023
Discount rate	9.98%	8.82%
CPI (Consumer Price Inflation)	5.27%	4.96%
Normal Salary Increase Rate	6.27%	5.96%
Net Effective Discount Rate	3.49%	2.70%
Pre retirement mortality	SA 85 - 90 (light)	SA 85 - 90 (light)

Post-Retirement Medical Aid	31 March 2024	31 March 2023
Discount rate	15.26%	13.50%
Medical CPI (Consumer Price Inflation)	9.58%	8.34%
Medical Aid Contribution Inflation	10.58%	9.34%
Net Effective Discount Rate	4.23%	3.80%

Demographic Assumptions	31 March 2024	31 March 2023
Pre-retirement Mortality	SA 85 - 90 (light)	SA 85 -90 (light)
Post-retirement Mortality	PA (90) rated down 2 years and 1% annual improvement from 2006	PA (90) rated down 2 years and 1% annual improvement from 2006 (PRMA)
Average retirement age	65	65
Proportion with spouse dependent at retirement	85%	85%
Continuation of membership at retirement	80%	80%

14. Employee benefits (continued)

Refer to the table below for more information regarding key assumptions:

Discount Rate	GRAP 25 defines the determination of the Discount rate assumption to be used as follows: The discount rate that reflects the time value of money is best approximated by reference to market yields at the reporting date on government bonds. Where there is no deep market in government bonds with a sufficiently long maturity to match the estimated maturity of all the benefit payments, an entity uses current market rates of the appropriate term to discount shorter term payments and estimates the discount rate for longer maturities by extrapolating current market rates along the yield curve.
Normal Salary Inflation Rate	The underlying future rate of consumer price index inflation (CPI inflation) was derived from the relationship between the (yield curve based) Conventional Bond Rate and the (yield curve based) Inflation-linked Bond rate for the time period indicated by the valuation's implied duration. The assumed rate of salary inflation was set as the assumed value of CPI plus 1%.
Medical Aid Inflation	The Medical Aid Contribution Inflation rate was set with reference to the past relationship between the (yield curve based) Discount Rate for each relevant time period and the (yield curve based) Medical Aid Contribution Inflation for each relevant time period. South Africa has experienced high health care cost inflation in recent years. The annualised compound rates of increase for the last ten years show that registered medical aid schemes contribution inflation outstripped general CPI by almost 3% year on year. These increases are not considered to be sustainable and it was assumed that medical aid contribution increases would out-strip general inflation by 1% per annum over the foreseeable future.
Average Retirement Age	The average retirement age for all active employees was assumed to be 65 years. This assumption implicitly allows for ill-health and early retirements.
Mortality Rates	Mortality before retirement has been based on the SA 85-90 mortality tables. These are the most commonly used tables in the industry. Mortality post-employment (for pensioners) has been based on the PA (90) ultimate mortality tables. No explicit assumption was made about additional mortality or health care costs due to AIDS.

Promotional Salary Increase Rates

The following promotional salary increases were assumed:

Age Band	Promotional Increase
20 - 24	5%
25 - 29	4%
30 - 34	3%
35 - 39	2%
40 - 44	1%
45 and over	0%

14. Employee benefits (continued)

Withdrawal Decrements: Long Service Awards

Allowance for withdrawals was made based on age, as summarised in the table below:

Age Band	Withdrawal Rate Males	Withdrawal Rate Females
20 - 24	16%	24%
25 - 29	12%	18%
30 - 34	10%	15%
35 - 39	8%	10%
40 - 44	6%	6%
45 - 49	4%	4%
50 - 54	2%	2%
55 - 59	1%	1%
60+	0%	0%

Withdrawal Decrements: Post-Retirement Medical Aid

Allowance for withdrawals was made based on age, as summarised in the table below:

Age Band	Withdrawal Rate Males	Withdrawal Rate Females
20 - 24	15%	15%
25 - 29	10%	10%
30 - 34	7%	7%
35 - 39	4%	4%
40 - 44	2%	2%
45 +	0%	0%

Early Retirement: Long Service Awards

The assumed rates of early retirement is set out below:

Age Band	Decrement for Males - NRA 65	Decrement for Females - NRA 65
20 - 54	0%	0%
55 - 59	5%	10%
60 - 64	5%	10%
65	100%	100%

Sensitivity Analysis

The results of the valuation are dependent on the assumptions used. The tables below outline firstly how the accrued liability as at 31 March 2024 is impacted by changes in the assumptions and secondly how the income statement expenses (interest and service cost) are impacted by changes in assumptions.

14. Employee benefits (continued)

Post - Retirement Medical Aid

Mortality Rates

Deviations from the assumed level of mortality experience of the current employees and the continuation members (pensioners) will have a large impact on the actual cost to the organisation. If the actual rates of mortality turn out higher than the rates assumed in the valuation basis, the cost to the organisation in the form of subsidies will reduce and vice versa.

The table below illustrate the effect of higher and lower mortality rates by increasing and decreasing the mortality rates by 20%. The effect is as follows:

	-20% Mortality Rate	Valuation Assumption	+20% Mortality Rate
Total Accrued Liability	R 4 347 000	R 4 018 000	R 3 738 000
Interest Cost	R 680 000	R 627 000	R 582 000
Service Cost	R 197 000	R 180 000	R 166 000

Medical aid inflation

The cost of the subsidy after retirement is dependent on the increase in the contributions to the medical aid scheme before and after retirement. The rate at which these contributions increase will thus have a direct effect on the liability of future retirees.

The table below illustrate the effect of a 1% p.a. change in the medical aid inflation assumption. The effect is as follows:

	- 1% Medical aid inflation	Valuation Assumption	+1% Medical aid inflation
Total Accrued Liability	R 3 817 000	R 4 018 000	R 4 171 000
Interest Cost	R 595 000	R 627 000	R 652 000
Service Cost	R 169 000	R 180 000	R 188 000

Discount rate

The value of the liability is directly dependent on the level of the discount rate used to discount the future expected cash flows. If the discount rate is higher, the present value of the liability will be lower and vice versa.

The table below illustrate the effect of a 1% change in the discount rate assumption. The effect is as follows:

	- 1% Discount rate	Valuation Assumption	+1% Discount rate
Total Accrued Liability	R 4 716 000	R 4 018 000	R 3 456 000
Interest Cost	R 740 000	R 627 000	R 537 000
Service Cost	R 221 000	R 180 000	R 149 000

14. Employee benefits (continued)

Long Service Awards

Withdrawal rate

Deviations from the assumed level of withdrawal experience of the eligible employees will have a large impact on the actual cost to the organisation. If the actual rate of withdrawal turns out to be higher than the rates assumed in the valuation basis, then the cost to the organisation in the form of benefits will reduce and vice versa.

The table below illustrate the effect of higher and lower withdrawal rates by increasing and decreasing the withdrawal rates by 20%. The effect is as follows:

	-20% Withdrawal rate	Valuation Assumption	+20% Withdrawal rate
Total Accrued Liability	R 802 000	R 786 000	R 770 000
Current Service Cost	R 73 000	R 71 000	R 69 000
Interest Cost	R 78 000	R 76 000	R 75 000

Normal salary inflation

The cost of the long service awards is dependent on the increase in the annual salaries paid to the employees. The rate at which salaries increase will thus have a direct effect on the liability of future employees.

The table below illustrate the effect of a 1% p.a. change in the Normal Salary inflation assumption. The effect is as follows:

	- 1% Normal salary inflation	Valuation Assumption	+1% Normal salary inflation
Total Accrued Liability	R 781 000	R 786 000	R 791 000
Current Service Cost	R 70 000	R 71 000	R 72 000
Interest Cost	R 76 000	R 76 000	R 77 000

Discount rate

The value of the liability is directly dependent on the level of the discount rate used to discount the future expected cash flows. If the discount rate is higher, the present value of the liability will be lower and vice versa.

The table below illustrate the effect of a 1% change in the discount rate assumption. The effect is as follows:

	- 1% Discount rate	Valuation Assumption	+1% Discount rate
Total Accrued Liability	R 813 000	R 786 000	R 761 000
Interest Cost	R 73 000	R 71 000	R 69 000
Service Cost	R 71 000	R 76 000	R 81 000

Defined contribution plan

The Board operates a defined contribution retirement plan domiciled in the Republic of South Africa and is governed by the Pension Funds Act, 1956 (Act no. 24 of 1956). All permanent staff are covered by the retirement benefit plan.

The assets of the fund are held separate from those of the board, in funds under the control of trustees.

The total cost charged to income of R4 941 035 (2023: R4 660 369) represents contributions payable to the fund as specified in the rules of the fund (as disclosed Note 22 to the financial statements).

14. Employee benefits (continued)

Other disclosures

The defined benefit obligations have the following duration and maturity:

Weighted average duration of the defined benefit obligation (years)	31 March 2024	31 March 2023
Long Service Awards	3.74	4.13
Post-Retirement Medical Aid	19.19	19.97

Figures in Rand

Maturity analysis of benefit payments: Long Service Awards

	2024	2023
1 Year Following the Valuation Date	196 000	172 000
2 Years Following the Valuation Date	296 000	177 000
3 Years Following the Valuation Date	209 000	275 000
	701 000	624 000

Maturity analysis of benefit payments: Post-Retirement Medical Aid

	2024	2023
1 Year Following the Valuation Date	88 000	95 000
2 Years Following the Valuation Date	96 000	103 000
3 Years Following the Valuation Date	156 000	111 000
	340 000	309 000

15. Interest income

Interest revenue

	2024	2023
Bank	4 516 961	2 799 483
Other Financial Institutions	610 042	664 650
	5 127 003	3 464 133

16. Operating Revenue

	2024	2023
Board Inspector Charge Out Fees	9 445 151	8 909 075
Investigation Fees	37 469 766	35 545 254
Licence application fees	4 261 105	4 663 948
Limited Pay-out Machine Operator Fees	3 596 156	3 232 500
	54 772 178	52 350 777

17. Rental Income

	2024	2023
Rental of office space	449 206	-

The Board procured office accommodation in August 2023. The sales contract made provision for the transfer of the existing lease agreement to the Board. The termination date of the lease agreement is 31 October 2025.

FINANCIAL INFORMATION

Notes to the Annual Financial Statements

Western Cape Gambling and Racing Board
Annual Financial Statements for the year ended 31 March 2024

Figures in Rand	2024	2023
18. Sundry income		
Legal fees recoverable	321 370	-
Other miscellaneous income	267 610	197 439
	588 980	197 439
19. Government Grant		
Provincial Revenue Fund	21 178 000	25 076 000
The grant has no conditions attached to it. The grant is recognised in surplus/deficit on receipt thereof.		
20. Services in-kind		
Services in-kind benefit revenue	4 076 153	5 817 204
The Board occupied a building at no cost managed by the Department of Infrastructure until 31 October 2023. The building is located at 100 Fairway Close, Parow, Cape Town. The amount disclosed in the financial statements is based on the payments made by the Department of Infrastructure in respect of rental expenditure and utilities.		
The Board recognises the corresponding amount as an expense for the consumption of services in kind as disclosed in Note 23 to the financial statements.		
21. Sponsorships received		
Gambling Industry Contributions	846 500	-
The amount of R846 500 represent sponsorships received from licence holders towards the Board's Responsible Gambling Summit held in November 2023. R677 000 represent sponsorships received in cash. One licence holder sponsored the event venue free of charge to the amount of R169 500.		
The Board recognises the corresponding amount as an expense for the consumption of sponsorships received as disclosed in Note 23 to the financial statements.		
22. Employee related costs		
Basic salary	38 224 570	36 399 628
Bonus	2 715 925	2 639 672
Medical aid - company contributions	2 877 224	2 801 719
UIF	153 525	153 931
Leave pay	1 144 607	418 982
Non-pensionable cash allowance	-	1 271 454
Defined contribution plans	4 941 035	4 660 369
Car allowances	12 120	12 120
Overtime payments	144 728	2 840
Long-service awards	81 001	86 000
Acting allowances	181 318	151 808
Housing benefits and allowances	1 161 558	931 297
	51 637 611	49 529 820

FINANCIAL INFORMATION

Notes to the Annual Financial Statements

Western Cape Gambling and Racing Board
Annual Financial Statements for the year ended 31 March 2024

Figures in Rand	2024	2023
Remuneration of executive management		
The emoluments of the executive management, as disclosed in Note 25 to the financial statements, are included in the employee related costs as disclosed in this note.		
Remuneration of Board Members		
Fees paid to the members of the Board, as disclosed in Note 25 to the financial statements, are included in the employee related costs as disclosed in this note.		
23. General expenses		
Advertising	49 720	-
Auditors remuneration	2 962 906	2 449 007
Bank charges	3 495	7 217
Cleaning	269 277	222 634
Computer software annual licences	2 490 708	1 983 314
Conferences and membership fees	636 573	276 563
Consulting and professional fees	1 553 626	1 518 693
Consumables	52 801	55 171
Courier services	614	782
Entertainment	34 640	23 541
Insurance	365 570	310 984
Levies	458 976	444 130
Postage	4 237	2 590
Printing and stationery	213 294	167 358
Sponsorships expenditure (see note 21)	846 500	-
Publications	-	16 179
Recruitment costs	113 386	-
Rental of equipment	206 918	207 292
Repairs and maintenance (see note 33)	457 181	60 269
Responsible Gambling Awareness	1 186 263	894 204
Security services	37 900	34 227
Services in-kind (see note 20)	4 076 153	5 817 204
Services: Translations/Subscriptions/Transcriptions	165 656	154 709
Staff welfare	358 178	352 845
Telephone and communications	732 006	657 070
Staff development and training	516 998	529 087
Transportation costs	134 059	-
Utilities	527 909	192 304
	18 455 544	16 377 374

Figures in Rand

24. Rental Expenses

Office Accommodation

Contractual amounts

Storage Facilities

Contractual amounts

	2024	2023
Office Accommodation		
Contractual amounts	2 131 998	233 743
Storage Facilities		
Contractual amounts	544 903	219 525
	2 676 901	453 268

The Board occupied a building at no cost managed by the Department of Infrastructure until 31 October 2023. The Board entered into a lease agreement with the existing landlord to rent office accommodation for a period of four (4) months to allow for the temporary fit-out of the building. Accordingly, the Board had to enter into a lease agreement to store the Board's furniture until such time the building has been refurbished.

25. Emoluments

Executive

31 March 2024

	Emoluments	Retirement Fund	Bonus	Other	Total
Chief Executive Officer	1 460 791	78 536	88 770	131 716	1 759 813
Manager: Legal Services (Note 1)	1 025 413	50 686	80 266	148 836	1 305 201
HOD: Admin & Finance	1 122 612	59 997	68 902	55 912	1 307 423
HOD: Licensing (Note 2)	617 201	28 458	55 569	176 970	878 198
HOD: Compliance	1 224 992	66 327	74 686	93 317	1 459 322
HOD: Information Technology	1 155 985	61 785	69 872	26 827	1 314 469
Manager: Human Resources	899 088	48 239	54 355	7 285	1 008 967
Manager: Legal Services (Acting) (Note 1)	136 288	7 421	-	35 595	179 304
	7 642 370	401 449	492 420	676 458	9 212 697

Note 1: The Manager: Legal Services resigned effectively on 31 January 2024. An Acting Manager: Legal Services was appointed on 1 February 2024.

Note 2: The HOD: Licensing resigned on 31 October 2023.

*Other benefits comprise of leave paid, acting allowances and travel and subsistence claims.

31 March 2023

	Emoluments	Retirement Fund	Bonus	Other	Total
Chief Executive Officer	1 375 906	73 522	83 611	75 671	1 608 710
Manager: Legal Services	1 186 854	63 062	71 717	61 740	1 383 373
HOD: Admin & Finance	1 053 586	55 981	64 356	84 381	1 258 304
HOD: Licensing	1 186 854	63 062	71 717	25 035	1 346 668
HOD: Compliance	1 186 854	63 062	78 213	96 823	1 424 952
HOD: Information Technology	1 085 430	57 673	65 588	27 910	1 236 601
Manager: Human Resources	840 513	44 660	50 789	51 019	986 981
	7 915 997	421 022	485 991	422 579	9 245 589

25. Emoluments (continued)

Board members

31 March 2024

Mr CA Bassuday

Ms C Fani

Mr RG Nicholls

Mr T Arendse

Ms L Venter

Mr M Burton (Note 1)

Ms A Mvandaba (Note 1)

	Members' fees	Other fees	Total
Mr CA Bassuday	296 226	35 255	331 481
Ms C Fani	161 065	7 640	168 705
Mr RG Nicholls	209 457	7 232	216 689
Mr T Arendse	239 666	22 233	261 899
Ms L Venter	218 668	25 889	244 557
Mr M Burton (Note 1)	187 422	7 517	194 939
Ms A Mvandaba (Note 1)	91 659	1 457	93 116
	1 404 163	107 223	1 511 386

Note 1: Ms Mvandaba and Mr Burton were appointed to the Board on 1 April 2023.

*Other fees comprise of claims for business kilometres and subsistence allowances.

31 March 2023

Mr CA Bassuday

Ms C Fani

Mr RG Nicholls

Mr T Arendse

Ms L Venter

	Members' fees	Other fees	Total
Mr CA Bassuday	298 370	26 255	324 625
Ms C Fani	206 849	18 746	225 595
Mr RG Nicholls	202 891	1 693	204 584
Mr T Arendse	203 151	1 983	205 134
Ms L Venter	242 157	36 310	278 467
	1 153 418	84 987	1 238 405

Figures in Rand

26. Operating leases

Minimum lease payments due

- within one year

- in second to fifth year inclusive

Present value of minimum lease payments

	2024	2023
- within one year	224 237	192 200
- in second to fifth year inclusive	162 437	249 789
	386 674	441 989

Operating lease payments represent rentals payable by the Board for equipment hire.

27. Related parties

Relationships

Executive Authority - Western Cape Provincial Treasury: Ms M Wenger	No direct transactions
Western Cape Provincial Head Official: Ms J Gantana	No direct transactions
Provincial Revenue Fund	Government grant as disclosed in Note 19.
Western Cape Provincial Treasury	Taxes and levies as disclosed in Note 28.
Non-Executive Members of the Board	Fees for attendance of meetings as disclosed in Note 25.
Executive Management of the Board	Remuneration of Executive Management as disclosed in Note 25.
The Department of Infrastructure	The Board occupied a building at no cost managed by the Department of Infrastructure as disclosed in Note 20. The Department also assisted the Board with project management services in respect of repairs of the new office accommodation.
Department of the Premier	The Board has access to corporate services free of charge from the Department of the Premier. The Board did not utilise corporate services from the Department of the Premier for the period under review.
Provincial sphere of government	All Departments and Public Entities in the Western Cape are considered to be related parties as they are under common control of the Provincial Legislature.

Figures in Rand

2024 2023

Related party balances

Amounts payable to related parties

Amounts payable to the Provincial Revenue Fund

Taxes and levies due: Provincial Treasury (see note 12)	100 536 948	58 789 602
Cash Surplus: Provincial Revenue Fund (see note 12)	9 523 562	13 803 428
Total amounts due	110 060 510	72 593 030

Amounts payable to Provincial Treasury relate to taxes and levies payable at the end of the reporting period. Payments in respect of taxes and levies are paid to the Provincial Treasury as Provincial Treasury is a conduit for the taxes and levies collected by the Board to the Provincial Revenue Fund.

Figures in Rand

2024

2023

27. Related parties (continued)

Amounts payable to the Department of Infrastructure

Project management services	88 594	-
-----------------------------	--------	---

The amounts payable to the Department of Infrastructure relates to assistance received from the department regarding repairs and maintenance of the new office accommodation.

Amounts including Trade receivables regarding related parties

Amounts due to the Provincial Revenue Fund

Western Cape Provincial Treasury (see note 38)	80 515 148	44 464 729
--	------------	------------

Amounts due to the Board at the end of the reporting period included annual licence fees and gambling taxes, which is payable to the Provincial Revenue Fund.

Key management information

Class	Description	Number
Non-executive board members	The Board consist of Members appointed on a part time basis by the Executive Council.	Seven (7) Members were appointed to the Board as at 31 March 2024.
Executive management	The Executive Committee consist of the Chief Executive Officer, the Head of Departments of the Licensing, Regulatory Compliance, Administration and Finance and ICT as well as the Legal and Human Resources Managers.	Six (6) Senior Managers were appointed to the Executive Committee as at 31 March 2024.

28. Taxes and levies collected during the year

Provincial taxes

Casino	384 595 938	372 570 595
Horse Racing and Betting	980 234 217	552 043 321
Limited Pay Out Machines	135 440 924	148 094 067
	1 500 271 079	1 072 707 983

Levies

Casino	2 569 787	2 418 878
Horse Racing and Betting	388 240	445 973
Limited Pay Out Machines	1 043 931	1 026 458
	4 001 958	3 891 309

Interest, fines and penalties

Casino	5 625	-
Horse Racing and Betting	160 597	39 403
Limited Pay Out Machines	32 503	120 000
	198 725	159 403

Total collected

	1 504 471 762	1 076 758 695
--	----------------------	----------------------

Figures in Rand

2024	2023
------	------

28. Taxes and levies collected during the year (continued)

Distributable to:

Provincial Revenue Fund	1 436 382 872	1 038 284 416
Kenilworth Racing	68 088 890	38 474 279
	1 504 471 762	1 076 758 695

The Western Cape Gambling and Racing Act (Act 4 of 1996, as amended) provides for the imposition of statutory taxes and fees payable by licence holders, as well as administrative penalties for non-compliance. The Board collects gambling taxes and levies on gambling transactions on behalf of the Provincial Revenue Fund and other beneficiaries.

The Board is party to a principal agent arrangement with the Provincial Revenue Fund. Information regarding this agreement is disclosed in Note 38 to the financial statements.

29. Cash generated from operations

Surplus	5 205 424	15 971 260
Adjustments for:		
Depreciation - tangible assets	1 451 640	1 292 414
Amortisation - intangible assets	389 511	392 539
Impairment loss	4 297 946	-
Movement in provisions	82 117	(300 000)
Movement in employee benefits	(290 766)	(172 044)
Loss/(Gain) on sale of assets	(36 012)	10 737
Services in-kind revenue	(4 076 153)	(5 817 204)
Services in-kind expenditure	4 076 153	5 817 204
Changes in working capital:		
Inventories	(14 949)	12 669
Receivables	(12 175)	(232 043)
Prepayments	(368 405)	(415 836)
Payables	6 738 159	6 822 489
Trust creditors	14 592 893	14 117 850
	32 035 383	37 500 035

Figures in Rand

2024	2023
------	------

30. Risk management

Financial risk management

The entity's activities expose it to a variety of financial risks: credit risk and liquidity risk.

Liquidity risk

The entity's risk to liquidity is a result of the funds available to cover future contractual commitments. The entity manages liquidity risk through an ongoing review of future commitments and credit facilities.

The Board's financial liabilities are payable within a period of twelve (12) months.

The Board has minimised its liquidity risk by ensuring that it has adequate banking facilities and funds in trust for any claim against its trade receivables. As at 31 March 2024, management did not consider there to be any significant concentration of risk which had not been adequately provided for.

The Board's maximum exposure to liquidity risk at reporting date is disclosed below:

Payables from exchange transactions	1 030 623	644 388
-------------------------------------	-----------	---------

Credit risk management

Credit risk is managed on a group basis.

Credit risk consists mainly of bank balances, cash equivalents and receivables from exchange transactions. The Board only deposits cash with major banks with high quality credit standing and limits exposure to any one counter party.

Receivables from exchange transactions comprise a widespread customer base. Management evaluated credit risk relating to customers on an ongoing basis. If customers are independently rated, these ratings are used. Otherwise, if there is no independent rating, risk control assesses the credit quality of the customer, taking into account its financial position, past experience and other factors. Individual risk limits are set based on internal or external ratings in accordance with limits set by the Board.

The amount outstanding in respect of receivables from exchange transactions, which do not represent statutory receivables, amounts to R706 662 (31 March 2023: R881 999) at the end of the reporting period. The Board holds no specific collateral for this balance. Management considers the amount of R706 662 to be fully recoverable as no impairment indicators exist for this balance.

The Board holds no specific collateral for its credit risk exposure other than the trust accounts. For the year under review the Board has not renegotiated the credit terms of any of its debtors. As at 31 March 2024, management did not consider there to be any significant concentration of risk which had not been adequately provided for.

As at 31 March 2024, there were no outstanding balances for more than 30 days.

Financial assets exposed to credit risk at year end were as follows:

Cash and cash equivalents	39 716 857	62 486 245
Receivables from exchange transactions	706 662	881 999
Cash and cash equivalents - trust funds (securities)	43 302 835	31 040 211
Cash and cash equivalents - trust funds (trust)	15 455 938	13 645 263
Cash and cash equivalents - ILSF Housing Fund	653 809	519 612

Figures in Rand

2024	2023
------	------

30. Risk management (continued)

Interest rate management

The Board does not pay any material amounts of interest and as a consequence, the Board is not exposed to any material interest risk.

Cash funds are managed to daily operational needs and surplus funds are placed at favourable rates with reputable financial institutions in South Africa.

Fair value of financial instruments

The carrying amounts reported in the statement of financial position for receivables from exchange transactions, cash and cash equivalents, payables from exchange transactions and other financial liabilities approximate fair value.

31. Financial instruments

Categories of financial instruments

31 March 2024

Financial assets

	At amortised cost	Total
Cash and cash equivalents	39 716 857	39 716 857
Receivables from exchange transactions	706 662	706 662
Cash and cash equivalents - trust funds (securities)	43 302 835	43 302 835
Cash and cash equivalents - trust funds (trust)	15 455 938	15 455 938
Cash and cash equivalents - ILSF Housing Fund	653 809	653 809
	99 836 101	99 836 101

Financial liabilities

	At amortised cost	Total
Payables from exchange transactions	1 030 623	1 030 623

31 March 2023

Financial assets

	At amortised cost	Total
Cash and cash equivalents	62 486 245	62 486 245
Receivables from exchange transactions	881 999	881 999
Cash and cash equivalents - trust funds (securities)	31 040 211	31 040 211
Cash and cash equivalents - trust funds (trust)	13 645 263	13 645 263
Cash and cash equivalents - ILSF Housing Fund	519 612	519 612
	108 573 330	108 573 330

Financial liabilities

	At amortised cost	Total
Payables from exchange transactions	644 388	644 388

Figures in Rand

2024	2023
------	------

32. Commitments

Authorised capital expenditure

Already contracted for but not provided for

Property, plant and equipment	-	57 906
-------------------------------	---	--------

Total capital commitments

Already contracted for but not provided for	-	57 906
---	---	--------

33. Repairs and maintenance

Repairs and maintenance: Building	384 890	5 228
Repairs and maintenance: Equipment	35 618	20 862
Repairs and maintenance: Vehicles	36 673	34 179
	457 181	60 269

Refer to Note 23 to the financial statements where repairs and maintenance has been disclosed.

34. Events after the reporting date

There were no events after the reporting date that could materially affect the financial statements.

35. Contingencies

On 8 February 2018, two licence holders applied for a declaratory order in the Western Cape High Court, for an order in the following terms: (a) Declaring that Freeplay credits do not constitute a "drop" for the purpose of the computation of adjusted gross revenue and does not form part of the taxable revenue per Section 64 of the Act read with Schedule III; (b) Ordering that the Minister For Finance, in her capacity as the custodian of the provincial revenue fund, refund the Applicants R44 570 465 and R1 763 983, respectively in relation to taxes paid; (c) Alternatively that the Board offset the referenced amounts against the Applicants' future liability to pay gambling tax. Judgement was delivered on 29 April 2020 in favour of the Applicants. The Board resolved to appeal the judgement, after having obtained legal advice on the prospects of success on appeal. The Board and Minister for Finance were granted leave to Appeal to the SCA against the whole judgment and that the costs of the application is to be costs in the Appeal. The appeal was heard in the Supreme Court of Appeal on 22 November 2022. Judgement was handed down on 4 September 2023 and the Appeal was upheld. No order was made to costs as the parties agreed that each party will pay their own legal costs. The Court will therefore not impute liability on the Board to pay the costs of the other Applicants should they succeed and vice versa. The Applicant filed a Notice of Application for Leave to Appeal to the Constitutional Court on 26 September 2023 and the Board filed its Notice of Opposition and Founding Affidavit at the Constitutional Court on 9 October 2023. The Board await the outcome on the application for Leave to Appeal.

Contingent assets

An Application was served on the Chairperson of the Board and the Board, respectively, as the First and Second Respondent, on 25 March 2019. The Applicant seeks an Interdict, requesting that the Board refrains from implementing its decision to allocate the remaining 1000 LPMs to the existing Route Operators proportionately pending the outcome of the Review Application. Furthermore, the Applicant seeks an order that the Board's decision as aforementioned be reviewed and set aside. Further, that the Board and any other opposing party pays the costs of the Applicant.

35. Contingencies (continued)

The Applicant subsequently abandoned the interdict aspect of its application. The Board and two Route Operators opposed the application. Judgement was electronically handed down on 20 April 2021. The review application was successful and granted in favour of the Applicants, with costs awarded against the Respondents that opposed the application. The Board and both Route Operators sought leave to appeal the judgement and were granted Leave to Appeal to the SCA.

The Appeal was heard at the Supreme Court of Appeal on 15 August 2023 and judgement was handed down on 10 November 2023, in favour of the Board. The Appeal was upheld with costs. The Taxing Master taxed the Bill of Costs for the Supreme Court of Appeal on 22 May 2024. Legal fee due to the Board in respect of the Supreme Court matter has been recognised as an amount due to the Board as at 31 March 2024.

The Bill of Costs for the High Court in respect of legal fees due to the Board amounts to R947 359.74. The Bill of Costs for the High Court matter must still be taxed and might be lessened by the Court.

Figures in Rand

	2024	2023
--	------	------

36. Reconciliation between budget and statement of financial performance

Reconciliation of budget surplus/deficit with the surplus/deficit in the statement of financial performance:

	2024	2023
Net surplus per the statement of financial performance	5 205 424	15 971 260
Adjusted for:		
Retention of surplus funds	31 525 000	-
Depreciation: tangible assets	1 451 640	1 292 414
Amortisation: intangible assets	389 511	392 539
Impairment losses	4 297 946	-
Services in-kind revenue	(4 076 153)	(5 817 204)
Services in-kind expenditure	4 076 153	5 817 204
Loss/(Gain) on the sale of assets	(36 012)	10 737
Movement in inventories	(14 949)	12 669
Movement in receivables	(12 175)	(232 043)
Movement in prepayments	(368 405)	(415 836)
Movement in payables	414 049	(1 504 315)
Movement in employee benefits	(290 766)	(172 044)
Movement in provisions	82 117	(300 000)
Net surplus per approved budget (see note 37)	42 643 380	15 055 381

37. Budget differences

Differences between budget and actual amounts basis of preparation and presentation

The budget and the accounting bases differ. The amounts in the annual financial statements were recast from the accrual basis to the cash basis and reclassified by functional classification to be on the same basis as the final approved budget. Adjustments to amounts in the annual financial statements were made to express the actual amounts on a comparable basis to the final approved budget. Refer to the Statement of Comparison of Budget and Actual Amounts where the amounts based on the comparable basis (cash) have been disclosed.

The amounts of these adjustments are identified in the table below.

	Actual (accrual basis)	Adjustments	Adjusted to comparable basis (cash)	Notes on adjustments
Sale of goods and services other than capital assets	54 772 178	(160 461)	54 611 717	Movement in accounts receivable
Entity revenue other than sales	11 087 842	(4 097 367)	6 990 475	Non-cash items
Departmental transfers	21 178 000	-	21 178 000	
Retention of surplus funds	-	31 525 000	31 525 000	The cash surplus has been retained in prior years and as such, an adjustment is required in the current year.
Total revenue	87 038 020	27 267 172	114 305 192	
Compensation of employees	(51 637 611)	98 111	(51 539 500)	
Goods and services	(30 194 985)	10 072 673	(20 122 312)	Accruals, movement in inventories and prepayments, non-cash items
Total expenditure	(81 832 596)	10 170 784	(71 661 812)	
Net operating surplus/(deficit)	5 205 424	37 437 956	42 643 380	See Note 36.
Payment for capital assets	(26 867 153)	26 871	(26 840 282)	
Net Surplus/(Deficit)	(21 661 729)	37 464 827	15 803 098	

Changes from the approved budget to the final budget (Refer to Statement of Comparison and Budget)

Sale of goods and services other than capital assets

The adjustment of R2 309 000 in respect of sale of goods and services other than capital assets is due to the inflationary adjustment of statutory fees, which were effected after the budget was approved. This led to an increase in revenue from sale of goods and services other than capital assets.

Entity revenue other than sales

The adjustment of R3 375 000 in respect of entity revenue other than sales was to take into account the interest earned on the cash surpluses invested as the Reserve Bank as well as increased interest earned on the Board's primary bank account. This led to an increase in entity revenue other than sales.

Transfers received: Departmental Transfers

The government grant was decreased with an amount of R5 684 000 based on the increase of the Board's own revenue.

Compensation of employees

The compensation of employees budget was increased with R1 200 000. The 2023 Wage Agreement was not originally budgeted for. The wage agreement encompasses a 7.5 per cent increase in 2023/24 and a CPI-linked increase in 2024/25. The Board is required to fund the implementation of the 2023 Wage Agreement from its existing/original budget.

Figures in Rand

2024	2023
------	------

37. Budget differences (continued)

Goods and services

The decrease in goods and services budget is due to the increase of R900 000 in respect of Rental Expenditure to partially fund the rental expenditure of R1.5 million due to the extension of the lease agreement for four months and the decrease of R1 200 000 in respect of legal fees due to the slow spending in legal fees. This led to a net decrease of R300 000 in goods and services.

Payment of capital assets

The payment of capital assets budget was decreased with R900 000. An amount of R1.2 million was budgeted in respect of equipment and furniture which has not been fully utilised for the period under review.

38. Accounting by principals and agents

The Board is a party to a principal-agent arrangement.

Details of the arrangement is as follows:

In terms of section 12(13) of the Western Cape Gambling and Racing Act (The Act), the powers and functions of the Board shall be to collect and administer in accordance with the provisions of this Act, taxes, levies, duties and licence fees imposed by or under this Act.

In terms of section 3(1) of Part C of the Act, any amount of tax, licence fee, penalty or interest payable in terms of this Act shall, when it becomes due and payable, be a debt due to the Province and shall be recoverable for the benefit of the Provincial Revenue Fund by the Chief Executive Officer as hereinafter provided.

The Board is an agent as it collects taxes, licence fees, penalties and interest on behalf of the Provincial Revenue Fund.

The function of the Board to collect and administer taxes and levies for the benefit of the Provincial Revenue Fund is mandated by the Western Cape Gambling and Racing Act, Act 4 of 1996. No other binding arrangement exist.

There were no changes during the reporting period insofar it relates to the Board's powers and functions to collect and administer taxes, levies, duties and licence fees.

Payments in respect of taxes, licence fees and penalties are paid to the Western Cape Provincial Treasury as Provincial Treasury is a conduit for the taxes and other revenue collected by the Board to the Provincial Revenue Fund.

Entity as agent

Resources held on behalf of the principal(s), but recognised in the entity's own financial statements

Certain amounts included in Trade and other Receivables are fees payable to the Provincial Revenue Fund. Refer to the table below for detail:

Annual Licence Fees	134 771	86 260
Gambling Taxes	80 380 377	44 378 469
	80 515 148	44 464 729

Figures in Rand

2024	2023
------	------

38. Accounting by principals and agents (continued)

Revenue recognised

The Board is not compensated for the transactions carried out on behalf of the principal. The Board received a government grant to the amount of R21 178 000 for the year under review.

Liabilities and corresponding rights of reimbursement recognised as assets

The Board has not incurred any liabilities on behalf of the principal and as a result has not recognised any corresponding right of reimbursement as assets.

Additional information

Revenue and expenses that relate to transactions with third parties undertaken in terms of the principal-agent arrangement

Categories of revenue received or to be received on behalf of the principal, are:

Categories

Gambling Taxes
Annual Licence Fees
Interest, fines and penalties

Category of expenses paid or accrued on behalf of the principal

The Board does not, in the normal course of business, incur expenditure on behalf of the Provincial Revenue Fund.

Amount of revenue received on behalf of the principal during the reporting period

Gambling Taxes	1 432 182 189	1 034 233 704
Annual Licence Fees	4 001 958	3 891 309
Interest, fines and penalties	198 725	159 403
	1 436 382 872	1 038 284 416

Refer to Note 28 - Taxes and levies collected during the year for information regarding the revenue collected on behalf of the Provincial Revenue Fund.

Payables recognised based on the rights and obligations established in the binding arrangements

Gambling Taxes	100 178 469	58 526 888
Annual Licence Fees	283 121	262 714
Penalties	73 000	-
Forfeiture of illegal gambling proceeds	2 358	-
	100 536 948	58 789 602

Figures in Rand

2024	2023
------	------

38. Accounting by principals and agents (continued)

Reconciliation of accounts payables in respect of taxes and levies

Opening balance	58 789 602	48 914 253
Taxes and levies principal is entitled to	1 472 433 291	1 040 270 746
Taxes and levies paid to the principal	(1 430 685 945)	(1 030 395 397)
	100 536 948	58 789 602

Refer to Note 27 where amounts payable to related parties are disclosed.

Receivables recognised based on the rights and obligations established in the binding arrangement

Reconciliation of the carrying amount of receivables

Opening balance	44 464 729	42 478 399
Taxes and levies principal is entitled to	1 472 433 291	1 040 270 746
Taxes and levies received on behalf of the principal	(1 436 382 872)	(1 038 284 416)
	80 515 148	44 464 729

GRAP 109 requires the Board to recognise a receivable for taxes-to-be-collected based on the Board's function of collecting and administering taxes on behalf of the Provincial Revenue Fund. A corresponding liability has been recognised in the financial statements as these taxes are payable to the Provincial Revenue Fund.

Refer to Note 27 where resources held on behalf of the principal are disclosed.

Refer to Note 6 - Receivables from non-exchange transactions.

39. Comparative figures

Cash Flow Statement

In the prior year, an amount of R690 317 was recognised as interest accrued as at 31 March 2023. This amount was incorrectly included in interest received of R3 464 133 as disclosed in the cash flow statement. Accrued interest represent non-cash items, which should be excluded from the cash flow statement. Interest received has therefore been overstated with the amount of R690 317 and operating revenue has been understated with the corresponding amount in the cash flow statement.

Refer to the table below for the correction:

Cash Flow Statement	As previously reported	Adjustment	Restated
Operating revenue	52 118 734	690 317	52 809 051
Interest received	3 464 133	(690 317)	2 773 816

39. Comparative figures (continued)

Irregular Expenditure

In the prior year, an amount of R58 389 was disclosed as irregular expenditure, relating to the attendance of an international conference. The tax status of the foreign supplier (conference organisers) was not confirmed, as required. During the year under review, international conference organisers refused to complete bid documents as they rightfully claimed that the attendance of a conference is not a bid. The Office of the Board requested a deviation from National Treasury in respect of this matter. In the response from National Treasury, it was indicated that the Standard Bidding Documents and all associated regulations are to be complied with only on matters relating to bids. National Treasury advised that the Board should treat the attendance of a conference as training and not a procurement matter; as such, an exemption from any supply chain management prescript is not required.

The Office of the Board therefore incorrectly recognised the amount of R58 389 as irregular expenditure in the prior year. For this reason, the prior year disclosure of irregular expenditure to the amount of R58 389 has been omitted from the financial statements for the prior year. See table below for the correction:

Note 40: Irregular expenditure	As previously reported	Adjustment	Restated
Add: Irregular Expenditure - current	58 389	(58 389)	-

Classification of net receipt of trust funds in the cash flow statement

In the prior year, "Net receipts and payments for trust funds" were incorrectly disclosed as "Cash flows from financing activities". GRAP 2 - Cash Flow Statements, defines financing activities as activities that result in changes in the size and composition of the contributed capital and borrowings of the entity. For this reason, the classification of this line item was incorrect in the financial statements. The correction in the current year is to appropriately disclose the net receipt and payments for trust funds under "Cash flows from operating activities". Refer to the table below for the correction:

Cash Flow Statement	As previously reported	Adjustment	Restated
Cash flows from financing activities			
Net receipts and payments for trust funds	14 117 850	(14 117 850)	-
Cash flows from operating activities			
Net receipts for trust funds	-	14 117 850	14 117 850

Figures in Rand

2024	2023
------	------

40. Irregular, Fruitless and Wasteful Expenditure

Irregular expenditure	-	-
Fruitless and wasteful expenditure	9 613	-
Closing balance	9 613	-

Refer to Part E: PFMA Compliance Report in respect of Irregular, Fruitless and Wasteful Expenditure.

41. B-BBEE Performance

Information on compliance with the B-BBEE Act is included in the annual report under the section titled B-BBEE Compliance Performance Information.

42. Change in estimate

Property, plant and equipment

An assessment has been made of the useful lives of the Board's property, plant and equipment effective 31 March 2024.

Management is of the opinion that the useful lives of the assets are in line with the current circumstances.

The re-assessment of useful lives led to a decrease in depreciation as the changes were applied prospectively.

The effect in the current year is an increase in net surplus of R77 536, resulting in a future decrease in net surplus of R77 536 over the next years.

Om bykomende kopieë van hierdie dokument te bekom, tree asseblief in verbinding met:

Wes-Kaapse Raad op Dobbelary en Wedrenne

Fairwayslot 24
Fairway Terraces
Parow
7500

Tel: 021 480 7400

E-pos: ceo@wcgrb.co.za

Webwerf : www.wcgrb.co.za

Engelse en isiXhosa weergawes van die publikasie is op versoek beskikbaar.

PR118/2024

ISBN: 978-0-621-52043-9